

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Ekonomická fakulta

METODIKA OCEŇOVÁNÍ PŘEDMĚTŮ PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ NA VEŘEJNÝCH VYSOKÝCH ŠKOLÁCH

Disertační práce

Studijní program:
Studijní obor:

P6208 – Ekonomika a management
6208V119 – Organizace a řízení podniků

Autor práce:
Školitel:

Ing. Ivana Chramostová
doc. Dr. Ing. Olga Hasprová

TECHNICAL UNIVERSITY OF LIBEREC
Faculty of Economics

METHODOLOGY OF THE INDUSTRIAL PROPERTY VALUATION AT THE PUBLIC UNIVERSITIES

Dissertation

Study programme: P6208 – Economics and management
Study branch: 6208V119 – Organisation and Business Management

Author: **Ing. Ivana Chramostová**
Supervisor: doc. Dr. Ing. Olga Hasprová

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou disertační práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 - školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé disertační práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li disertační práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Disertační práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé disertační práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Anotace

Disertační práce se zabývá problematikou oceňování předmětů průmyslového vlastnictví vzniklých v prostředí veřejných vysokých škol v České republice. Práce nejprve analyzuje současný stav a budoucí vývoj kvantity předmětů průmyslového vlastnictví a dlouhodobého nehmotného majetku veřejných vysokých škol. Dílčím cílem je srovnání vývoje obou kategorií a snaha o nalezení vzájemné závislosti. Hlavním cílem je navržení metodiky ocenění předmětů průmyslového vlastnictví, která dopomůže určit účetní i tržní hodnotu chráněného vynálezu.

Podklady pro dosažení dílčího cíle byly získány z výročních zpráv všech veřejných vysokých škol uvedených Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy a z Rejstříku informací o výsledcích spravovaného Radou pro výzkum, vývoj a inovace. Pomocí regresní a korelační analýzy byl nalezen vhodný model popisující budoucí vývoj jednotlivých oblastí. Podklady pro určení účetní a tržní hodnoty předmětu průmyslového vlastnictví byly získány z rešerše odborné literatury, seminářů a konzultací s aplikační sférou. Výsledkem bylo zavedení nového pojmu životní cyklus předmětu výzkumu, který popisuje šest základních fází vedoucích k získání přesné účetní hodnoty a odhadu intervalu konečné prodejní ceny.

Přínosem disertační práce je díky navržené metodice usnadnění procesu prodeje práv předmětů průmyslového vlastnictví veřejné vysoké školy třetí straně. Dosažení vyšších zisků díky prodeji práv předmětů průmyslového vlastnictví, má za následek nabytí dalších potřebných finančních zdrojů pro budoucí výzkum a vývoj na veřejných vysokých školách.

Annotation

The presented thesis deals with the issue of the industrial property valuation in the area of universities in the Czech Republic. At first there are analysed the present and future development of quantity of the industrial property and the development of the intangible fixed assets all of the czech universities. The analyse compares the development of quantity of the industrial property and the intangible fixed assets and tries to find the relationship between these two categories. The main goal of the thesis is the proposal of the industrial property valuation method which helps to determine the book value and the market value of the industrial property.

All of the data for the statistic analysis were found out from the annual reports of the all universities of the Czech Republic public on the webside of the Ministry of Education, Youth and Sports and from the Research and Development System made by Research, Development and Innovation Council. The future development of each category was demonstrated thanks to the result of the regression and correlation analysis. All of the data for the book value and the market value determination were found from the literature, seminars and consultation. The result was the new term The Life Cycle of the Industrial Property. It consists of six phases which help to find out the account value and the market value.

The benefit of the thesis is easier calculation of the market value and so also easier sale of the industrial property rights. Thanks to the rights sale the university can achieve a lot more profit than before and so they will have more finance for following research at the university.

Annotation

Die Dissertation beschäftigt sich mit der Bewertung von gewerblichen Objekten in einem Umfeld von öffentlichen Universitäten in der Tschechischen Republik erstellt. Erstens, die Arbeit analysiert den aktuellen Stand und die zukünftige Entwicklung der Menge der Objekte des gewerblichen Eigentums und immaterielle Vermögenswerte der öffentlichen Universitäten. Das operative Ziel ist es, die Entwicklung der beiden Kategorien und Schlag Interdependenz zu vergleichen. Das Hauptziel ist es, eine Methodik für die Bewertung von Objekten des gewerblichen Eigentums, die helfen, festzustellen, sowohl Buch-und Marktwert der geschützten Erfindung wird vorschlagen.

Daten für die Erreichung Teilziele wurden aus den Jahresberichten von allen öffentlichen Schulen durch das Ministerium für Bildung, Jugend und Sport und Informationsregister durch die Ergebnisse der Forschung, Entwicklung und Innovation verwaltet aufgeführt sind. Mit Regression und Korrelationsanalyse wurde geeignetes Modell zur Beschreibung der zukünftigen Entwicklung der Bereiche gefunden. Grundlage für die Ermittlung des Buchwerts und Markt gewerblichen wurden aus den Literatursuche, Seminare und Beratungen mit der Industrie erhalten. Das Ergebnis war die Einführung eines neuen Konzept der Lebenszyklusforschung, die sechs Grundstufen, die zu einer genauen Finanzwert und Intervallschätzung der endgültige Verkaufspreis beschreibt.

Der Beitrag der Arbeit ist es, die durch die Erleichterung der Verkauf von Objekten von gewerblichen Schutzrechten, öffentliche Universität an Dritte vorgeschlagenen Methodik zurückzuführen. Erzielung höherer Gewinne durch den Verkauf von Gegenständen des gewerblichen Rechtsschutzes, hat in den Erwerb von zusätzlichen Mitteln für die zukünftige Forschung und Entwicklung notwendig an öffentlichen Universitäten geführt.

Klíčová slova

Oceňování předmětů průmyslového práva, patent, užitný vzor, průmyslový vzor, životní cyklus předmětu výzkumu, účetní hodnota, tržní hodnota.

Key words:

Industrial property valuation, patent, utility model, design, The Life Cycle of the Industrial Property, book value, market value.

Schlüsselwörter

Bewertung der Objekte von gewerblichen Schutzrechten, Patent, Gebrauchsmuster, Industriedesign, LebenszyklusForschung, Buchwert, Marktwert.

OBSAH

SEZNAM POUŽÍVANÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	9
SEZNAM TABULEK	11
SEZNAM OBRÁZKŮ	12
ÚVOD	13
1 CÍLE, FORMULACE HYPOTÉZ A METODY POUŽITÉ V DISERTAČNÍ PRÁCI	15
1.1 CÍLE A HYPOTÉZY DISERTAČNÍ PRÁCE.....	15
1.2 OČEKÁVANÝ PŘÍNOS DISERTAČNÍ PRÁCE	15
1.3 METODY VĚDECKÉHO ZKOUMÁNÍ.....	16
1.3.1 Obecně teoretické vědní metody	16
1.3.2 Empirické metody	18
1.3.3 Statistické metody	18
2 DEFINICE A ROZDĚLENÍ PŘEDMĚTŮ DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ.....	20
2.1 DEFINICE POJMU DUŠEVNÍ VLASTNICTVÍ.....	20
2.2 KLASIFIKACE PŘEDMĚTŮ DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ	23
2.3 KOMPARACE PŘEDMĚTŮ PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ A PŘEDMĚTŮ AUTORSKÉHO PRÁVA.....	27
2.4 PŘEDMĚTY PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ	30
2.4.1 Patent.....	30
2.4.2 Užitečný vzor.....	32
2.4.3 Průmyslový vzor	33
2.4.4 Ochranná známka.....	34
2.4.5 Další předměty průmyslového vlastnictví.....	35
2.4.6 Komparace předmětů průmyslového vlastnictví.....	40
2.5 PŘEDMĚTY AUTORSKÉHO PRÁVA	42
2.5.1 Osobnostní a majetková práva autora.....	44
2.5.2 Volné licence	44
2.5.3 Autorské právo se zaměřením na akademické prostředí.....	45
3 METODY OCEŇOVÁNÍ PŘEDMĚTŮ PRŮMYSLOVÉHO VLASTNICTVÍ JAKO SOUČÁSTI NEHMOTNÉHO MAJETKU	49
3.1 NEHMOTNÝ MAJETEK A MOŽNOSTI OCENĚNÍ DLE ČESKÉ LEGISLATIVY A DLE IFRS.....	50
3.1.1 Vymezení nehmotného majetku dle Českých účetních standardů	50
3.1.2 Oceňování dlouhodobého nehmotného majetku dle Českých účetních standardů.....	51
3.1.3 Vymezení nehmotného majetku dle IFRS.....	51
3.1.4 Oceňování nehmotného majetku dle IFRS.....	52
3.1.5 Komparace Českých účetních standardů a IFRS.....	53

3.2	METODY OCEŇOVÁNÍ PŘEDMĚTŮ PRŮMYSLVÉHO VLASTNICTVÍ JAKO SOUČÁSTI NEHMOTNÉHO MAJETKU	54
3.2.1	<i>Metoda založená na principu tržního srovnání .....</i>	54
3.2.2	<i>Nákladové metody.....</i>	55
3.2.3	<i>Výnosové metody .....</i>	57
3.2.4	<i>Metody oceňování nehmotného majetku užívané v praxi.....</i>	66
4	ANALÝZA SOUČASNÉHO A BUDOUCÍHO STAVU VVŠ.....	77
4.1	VÝVOJ PŘEDMĚTŮ PRŮMYSLVÉHO PRÁVA NA VEŘEJNÝCH VYSOKÝCH ŠKOLÁCH V ČESKÉ REPUBLICE V LETECH 2000 – 2017.....	78
4.1.1	<i>Vývoj počtu patentů na VVŠ dle roku uplatnění v letech 2000 – 2017 .....</i>	79
4.1.2	<i>Vývoj užitných vzorů na VVŠ dle roku uplatnění v letech 2000 – 2017.....</i>	81
4.1.3	<i>Vývoj průmyslových vzorů na VVŠ dle roku uplatnění v letech 2000 - 2012.....</i>	83
4.1.4	<i>Vyhodnocení analýzy předmětů průmyslových práv na veřejných vysokých školách.....</i>	86
4.2	VÝVOJ DLOUHODOBÉHO NEHMOTNÉHO MAJETKU V RÁMCI VEŘEJNÝCH VYSOKÝCH ŠKOL V ČESKÉ REPUBLICE V LETECH 2006 - 2012.....	86
4.2.1	<i>Přehled veřejných vysokých škol v České republice a jejich dlouhodobého nehmotného majetku v roce 2012.....</i>	87
4.2.2	<i>Vývoj vybraných položek dlouhodobého nehmotného majetku veřejných vysokých škol v ČR v letech 2006 až 2017.....</i>	88
4.3	KOMPARACE MNOŽSTVÍ PŘEDMĚTŮ PRŮMYSLVÝCH PRÁV VZHLEDEM K DLOUHODOBÉMU NEHMOTNÉMU MAJETKU VŠECH VEŘEJNÝCH VYSOKÝCH ŠKOL V ČESKÉ REPUBLICE	91
5	METODIKA OCENĚNÍ PŘEDMĚTŮ PRŮMYSLVÉHO VLASTNICTVÍ NA VVŠ.....	94
5.1	VNITŘNÍ ORGANIZAČNÍ JEDNOTKA PRO EVIDENCI PRŮMYSLVÉHO VLASTNICTVÍ.....	94
5.2	FÁZE OVLIVŇUJÍCÍ OCENĚNÍ PŘEDMĚTU PRŮMYSLVÉHO VLASTNICTVÍ	98
5.2.1	<i>Účel vzniku předmětu plánovaného výzkumu .....</i>	101
5.2.2	<i>Fáze před začátkem výzkumu.....</i>	104
5.2.3	<i>Začátek výzkumu a výzkumná fáze.....</i>	110
5.2.4	<i>Vznik předmětu průmyslového vlastnictví.....</i>	111
5.2.5	<i>Výpočet hodnoty předmětu průmyslového vlastnictví.....</i>	114
5.2.6	<i>Uplatnění a komercializace předmětu průmyslového vlastnictví.....</i>	131
	ZÁVĚR.....	133
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	137
	CITACE	137
	BIBLIOGRAFIE	141
	PŘÍLOHA 1 EMPIRICKÉ ŠETŘENÍ – OCENĚNÍ PPV SOUDNÍMI ZNALCI	145

Seznam používaných symbolů a zkratek

AV ČR – Akademie věd České republiky

CTT – Canada's Technology Triangle

CZK – Česká koruna

č. - číslo

ČR – Česká republika

DPH – daň z přidané hodnoty

EF TRANS - Efektivní transfer znalostí a poznatků z výzkumu a vývoje do praxe a jejich následné využití

EPO - Evropský patentový úřad

Espacenet – celosvětová patentová databáze

EU – Evropská unie

HV – roční ocenění nehmotného majetku

KK – koeficient míry kapitalizace

KZ – koeficient zastarání, případně koeficient zhodnocení

LP – licenční poplatek

MATLAB - integrované prostředí pro vědeckotechnické výpočty (matrix laboratory)

MŠMT – Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

odst. - odstavec

PM – podíl nehmotného majetku na výrobě

PPV – předmět průmyslového vlastnictví

Reg. č. – registrační číslo

RIV – Rejstřík informací o výsledcích

RV – roční rozsah produkce ve finančním vyjádření

Sb. – sbírky

SH – současná hodnota

SWOT – analýza pro identifikaci vnitřního a vnějšího prostředí podniku (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)

tis. - tisíc

ÚPV - Úřad průmyslového vlastnictví

USPTO - databáze patentového úřadu USA

VVŠ – veřejné vysoké školy

WACC - průměrné vážené náklady kapitálu

WIPO - Světová organizace duševního vlastnictví

Seznam tabulek

Tabulka 1: Základní rozdělení předmětů duševního vlastnictví	24
Tabulka 2: Rozdělení předmětů duševního vlastnictví za účelem ocenění	27
Tabulka 3: Komparace předmětů průmyslového vlastnictví a předmětů autorského práva	29
Tabulka 4: Četnost výše licenčních poplatků ve vybraných oborech	62
Tabulka 5: SWOT analýza předmětu průmyslového vlastnictví	68
Tabulka 6: Vstupní kategorie používané Ipscore modelem	72
Tabulka 7: Dotazník „Určení základního výzkumného záměru“	97
Tabulka 8: Jednotlivé fáze životního cyklu předmětu výzkumu	99
Tabulka 9: Výpočet průměrných očekávaných celkových nákladů e-té etapy	108
Tabulka 10: Měsíční osobní náklady vynaložené na vznik PPV	116
Tabulka 11: Provozní náklady vynaložené na vznik PPV	116
Tabulka 12: Investiční náklady vynaložené na vznik PPV	117
Tabulka 13: Náklady na ochranu patentu vynaložené na vznik PPV	118
Tabulka 14: Celkové náklady vynaložené na vývoj technického řešení	120
Tabulka 15: Základní oblasti ovlivňující konečnou cenu	123

Seznam obrázků

Obrázek 1: Grafické znázornění současného a budoucího vývoje počtu patentů dle roku uplatnění na veřejných vysokých školách v letech 2000 - 2017	80
Obrázek 2: Grafické znázornění současného a budoucího vývoje počtu užitných vzorů dle roku uplatnění na veřejných vysokých školách v letech 2000 - 2017	82
Obrázek 3: Grafické znázornění současného a budoucího vývoje počtu průmyslových vzorů dle roku uplatnění na veřejných vysokých školách v letech 2000 - 2017	85
Obrázek 4: Grafické znázornění současného a budoucího vývoje vybraných předmětů průmyslových práv dle roku uplatnění na veřejných vysokých školách v letech 2000 - 2017	86
Obrázek 5: Grafické znázornění veřejných vysokých škol v České republice a jejich dlouhodobý nehmotný majetek v roce 2012	87
Obrázek 6: Grafické znázornění současného a budoucího vývoje celkových hodnot položky ocenitelných práv veřejných vysokých škol v letech 2006 - 2017	89
Obrázek 7: Grafické znázornění dlouhodobého nehmotného majetku veřejných vysokých škol v České republice v letech 2006 až 2012	91
Obrázek 8: Grafické znázornění Intervalu shody konečné prodejní ceny	131

Úvod

V poslední době se stává velmi diskutovaným tématem ochrana duševního vlastnictví a oceňování hodnoty předmětů duševního vlastnictví jako velmi cenného majetku ať již obchodní firmy, výrobního podniku či výzkumné organizace. Novodobé zmínky o snaze, víceméně neúspěšné, ocenit nehmotné statky, pochází v České republice z dob velké privatizace, kdy většina projektů pokoušejících se o ocenění duševního vlastnictví firmy, hodnotu majetku nesprávně ocenila, spíše podhodnotila. I v dnešní době, a to přes rostoucí zájem soukromých i veřejných subjektů o ocenění duševního vlastnictví, je na toto téma kladen stále malý důraz a v naprosté většině případů je možné setkat se se stále nedostatečnou evidencí, ochranou, oceňováním či prodejem předmětů duševního vlastnictví.

Právě nedostatečná informovanost a neefektivní využití duševního vlastnictví v České republice bylo jedním z důvodů výběru tématu disertační práce se zaměřením na předměty průmyslového vlastnictví a jejich ochranu a ocenění, a to v akademickém prostředí veřejných vysokých škol ČR.

Hlavním cílem disertační práce je navržení metodiky ocenění předmětů průmyslového vlastnictví v oblasti veřejných vysokých škol. Základem pro vytvoření metodiky budou dílčí cíle práce, které vychází z již známých teoretických poznatků a analýzy současného stavu zkoumané oblasti. Navržená metodika ocenění předmětů průmyslového vlastnictví může být využita ke komercializaci dosažených výsledků výzkumu na veřejných vysokých školách či jako podklad k další výzkumné činnosti v oblasti oceňování předmětů průmyslových práv vytvořených výzkumnou organizací.

Z hlediska metodiky je disertační práce založena na několika postupech vedoucích k dosažení cílů. Práce využívá obecně teoretické metody, empirické metody a statistické zpracování dat. Data jsou sekundárně získána z veřejně dostupných zdrojů státních i soukromých institucí a primárně z vlastního výzkumu. Závěrem disertační práce je syntéza získaných poznatků, která ústí ve vytvoření návrhu metodiky ocenění předmětů průmyslového vlastnictví v prostředí veřejných vysokých škol.

Disertační práce se dělí na dvě stěžejní části. První část vychází z teoretických základů, kde se zaměřuje na oblasti obecné definice duševního vlastnictví, předmětů duševního vlastnictví a metod ocenění duševního vlastnictví jako součásti nehmotného majetku. Druhá část je analytická a vychází výsledků vlastního výzkumu zkoumané oblasti.

Z hlediska struktury je práce členěna do šesti kapitol. První kapitola uvádí bližší popis hlavního a dílčích cílů, stanovení hypotéz, očekávaného přínosu a jednotlivých vědeckých metod, kterých bylo v disertační práci využito.

Druhá a třetí kapitola jsou založeny na rešerších české i zahraniční literatury a poznatcích ze seminářů a přednášek věnovaných tématu oceňování duševního vlastnictví. Druhá kapitola je věnována jednotlivým definicím ohraničujícím pojem duševního vlastnictví, základnímu rozdělení předmětů duševního vlastnictví a podrobnějšímu popisu jednotlivých předmětů duševního vlastnictví. Třetí kapitola uvádí přehled dnes známých metod používaných k ocenění nehmotného majetku, a to z hlediska odborné literatury a z hlediska metod využívaných v praxi.

Následující čtvrtá a pátá kapitola je již analytickou částí. Čtvrtá kapitola disertační práce obsahuje analýzu současného stavu počtu předmětů průmyslového vlastnictví a hodnot vybraných položek dlouhodobého nehmotného majetku na veřejných vysokých školách v ČR. Součástí čtvrté kapitoly je, za využití statistických metod, i predikce budoucího vývoje počtu předmětů průmyslového vlastnictví a hodnot položek ocenitelná práva a nehmotné výsledky výzkumu a vývoje na vysokých školách. Závěrem je vyvrácení či potvrzení hypotéz stanovených v první kapitole disertační práce.

Pátá kapitola disertační práce je věnována splnění hlavního cíle disertační práce: *navržení metodiky ocenění předmětů průmyslového vlastnictví v prostředí veřejných vysokých škol*. Je zde zaveden nový pojem životní cyklus předmětu výzkumu, jež slouží jako popis metodiky ocenění předmětu průmyslového vlastnictví na VVŠ. Skládá se ze šesti na sobě závislých fází, kde v rámci páté fáze dochází k výpočtu účetní a tržní hodnoty předmětu průmyslového vlastnictví v prostředí veřejných vysokých škol.

1 Cíle, formulace hypotéz a metody použité v disertační práci

První kapitola disertační práce je stručně věnována přehledu cílů, hypotéz disertační práce a metod výzkumu využitých k dosažení nadefinovaných cílů.

1.1 Cíle a hypotézy disertační práce

Hlavní cíl disertační práce:

Navržení metodiky ocenění předmětů průmyslového vlastnictví, které vznikly v prostředí veřejných vysokých škol jako výsledek výzkumné činnosti zaměstnanců školy.

Dílčí cíle disertační práce:

1. Analýza metod ocenění předmětů průmyslového vlastnictví jako součást dlouhodobého nehmotného majetku uváděných odbornou literaturou a využívaných v praxi.

2. Analýza současného a budoucího vývoje počtu předmětů průmyslového vlastnictví a hodnoty vybraných položek dlouhodobého nehmotného majetku na veřejných vysokých školách. Cílem je pomocí regresní a korelační analýzy nalézt vhodný model popisující jednotlivé oblasti vývoje a potvrdit či vyvrátit následující hypotézy:

První hypotéza: *Počet patentů, užitných vzorů a průmyslových vzorů v závislosti na čase je možno popsat lineárním (kvadratickým) regresním modelem.*

Druhá hypotéza: *Hodnotu ocenitelných práv a nehmotných výsledků výzkumu a vývoje v závislosti na čase je možno popsat lineárním (kvadratickým) regresním modelem.*

Třetí hypotéza: *Existuje lineární (kvadratická) závislost v čase mezi vývojem počtu předmětů průmyslového vlastnictví a hodnotami položek dlouhodobého nehmotného majetku - ocenitelná práva či nehmotné výsledky výzkumu a vývoje.*

1.2 Očekávaný přínos disertační práce

Očekávaným přínosem disertační práce je vytvoření metodiky ocenění předmětů průmyslového vlastnictví, kterou bude možné aplikovat v praxi v prostředí veřejných

vysokých škol. Zjištěná hodnota oceňovaného předmětu může být využita při následné komercializaci a zejména prodeji práv předmětů průmyslového vlastnictví dalším subjektům. Dosažení vyšších zisků díky prodeji práv předmětů průmyslového vlastnictví, má za následek nabytí dalších potřebných finančních zdrojů pro budoucí výzkum a vývoj na veřejných vysokých školách, který se v České republice stále nachází výše pod průměrem EU.

Navržená metodika ocenění předmětů průmyslového vlastnictví i výsledky dílčích cílů mohou být zároveň předmětem dalšího výzkumu v oblasti oceňování duševního vlastnictví v prostředí výzkumných organizací.

1.3 Metody vědeckého zkoumání

Hlavními cíli disertační práce je návrh metodiky ocenění předmětů průmyslového vlastnictví v prostředí veřejných vysokých škol a analýza předmětů průmyslového vlastnictví a dlouhodobého nehmotného majetku na veřejných vysokých školách. Daných cílů bylo dosaženo využitím různých metod vědeckého zkoumání.

„Metoda je nástrojem ke zkoumání daného výzkumného předmětu. Je to způsob a aplikace postupu, tak abychom dosáhli stanovený výzkumný cíl. Použití metody při vědeckém zkoumání předpokládá znát postup, jak metodu použít. Tento postup má rysy záměrnosti (vztahuje se k výzkumnému cíli) a systematickosti (metoda je uplatňovaná v rámci teoreticky zdůvodněného postupu). Metodika výzkumné práce je postup (návod, „recept“), jak v praxi postupně realizovat výzkumné procedury vztahující se k realizaci výzkumného cíle.“¹

1.3.1 Obecně teoretické vědní metody

Jedná se univerzální metody využitelné pro různé formy vědeckého výzkumu. Základem obecně teoretických vědních metod je vymezení základních teoretických pojmů a

---

¹ OCHRANA, F. *Metodologie vědy: úvod do problému*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1609-4. s. 12

poznatků, které slouží jako podklad pro budoucí analýzu a řešení vědeckého záměru. V disertační práci bylo využito několika obecně teoretických metod přiklánějících se k normativnímu přístupu:

Pro dosažení cílů disertační práce bude využita metoda **dedukce a indukce**. Metoda dedukce znamená, že z obecně známých a daných poznatků, závěrů či tvrzení, jejichž platnost se předpokládá, jsou vyvozeny nové závěry a poznatky. Nové poznatky a definice jsou následně determinovány potřebnými podmínkami. Je využita metoda indukce, kdy nové konkrétní poznatky a definice jsou převedeny do rámce obecných pravidel.² Obecný základ pro metodu dedukce disertační práce je přehled metod ocenění předmětů duševního vlastnictví jako součástí nehmotného majetku, z kterého je vyvozena navržená metodika ocenění předmětů průmyslového vlastnictví v prostředí veřejných vysokých škol. Následně je využita metoda indukce, kdy dochází k zobecnění pravidel navržené metody.

Analyticko-syntetická metoda je další z aplikovaných obecně teoretických vědních metod v disertační práci. Podstatou metody je upřesnění a zobrazení základních definic zkoumaného jevu, ke kterým jsou systematicky připojeny nové jevy a názory, které dokreslují situaci a vedou k novým poznatkům.³ Analyticko-syntetická metoda je v disertační práci také využita k tvorbě návrhu nové metodiky ocenění předmětů průmyslového vlastnictví v prostředí veřejných vysokých škol.

Metoda analogie je využívána u stávajících a nových jevů, které vykazují shodné charakteristické rysy. Díky podobnosti či shody některých znaků lze při určitém stupni modifikace aplikovat již známé poznatky na obdobné nové jevy. Metoda analogie je využita v disertační práci například při stanovení podmínek pro výzkumný záměr před začátkem výzkumu.

---

² OCHRANA, F. *Metodologie vědy: úvod do problému*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1609-4.

³ Seminář: ŽIŽKA, M. *Metodologie vědy, Seminář II.*, Liberec, 12.5.2010

Data mining je metoda získávání skrytých znalostí z databází, které jsou zpracovány za účelem dosažení cíle výzkumu.⁴ V disertační práci bude metoda využita v analýze předmětů průmyslového vlastnictví a dlouhodobého nehmotnému majetku na veřejných vysokých školách.

1.3.2 Empirické metody

Dle Žižky se jedná o zkoumání jevů přímo v praxi, kdy zkoumání umožňuje zjistit jedinečné vlastnosti zkoumaného jevu. Mezi empirické metody se řadí pozorování, pokus, měření, rozhovor či dotazníkový průzkum. V disertační práci byla využita pouze poslední ze zmiňovaných metod – dotazníkový průzkum. Jedná se o osobní, písemný nebo jiný druh dotazování dle předem stanoveného dotazníku. Metoda dotazníkového průzkumu je využita ke zjištění nabídky trhu v oblasti ocenění předmětů průmyslového vlastnictví.⁵

1.3.3 Statistické metody

V disertační práci byly využity metody korelační a regresní analýzy za účelem prognózy budoucího vývoje předmětů průmyslového vlastnictví na veřejných vysokých školách a z důvodu určení závislosti hodnot položek ocenitelných práv a nehmotných výsledků výzkumu a vývoje na čase.

Regresní analýza je statistická metoda zkoumající závislost mezi náhodnými proměnnými. Jedná se buďto o jednoduchou závislost, kde je zkoumána závislost závislé proměnné Y na jedné nezávislé proměnné x (regresor) nebo se jedná o mnohonásobnou závislost, kde je zkoumána závislost proměnné Y na více regresorech x_1 až x_n . Cílem regresní analýzy je určení způsobu závislosti pomocí nalezení vhodné funkce popisující závislost. Při kladném vyhodnocení vhodnosti nalezeného typu funkce lze funkci použít k budoucím prognózám vývoje závislé proměnné.

---

⁴ BERKA, P. *Dobývání znalostí z databází*, 1. vyd. Praha: Academia, 2003. ISBN 80-200-1062-9.

⁵ Seminář: ŽIŽKA, M.: *Metodologie vědy, Seminář II.*, Liberec, 12.5.2010

V disertační práci bude potřebná funkce nalezena pomocí lineárního či kvadratického regresního modelu za použití metody nejmenších čtverců. Vhodnost typu regresní funkce bude ověřena pomocí celkového F-testu. Na hladině významnosti 0,05 dojde k přijetí nulové hypotézy a přijetí modelu jako statisticky významného nebo k nezamítnutí hypotézy a stanovení, že zkoumaná data nelze popsat pomocí navržené funkce.

Korelační analýza slouží k určení síly závislosti mezi závisle proměnnou a regresory. Síla závislosti a přesnost navržené regresní funkce je tím větší, čím blíže se zkoumané hodnoty koncentrují k regresní funkci a naopak.

V disertační práci bylo využito k určení síly závislosti indexu determinace. Index determinace vychází z modelu celkového součtu čtverců, který je součtem čtverců modelu a reziduálního součtu čtverců. Je zřejmé, že čím je větší hodnota součtu čtverců modelu, tím je menší hodnota součtu reziduálních čtverců a tím je větší síla závislosti mezi závisle proměnnou a regresory. Čím více se index determinace blíží hodnotě 1, tím je větší kvalita zvolené regresní funkce, a čím více se index determinace blíží nule, tím je horší vypovídací schopnost regresní funkce.^{6,7}

---

⁶ ANDĚL, J. *Základy matematické statistiky*, 2. vyd. Praha: MatFyzPress, 2007. ISBN 80-7378-003-8.

⁷ BUDÍKOVÁ, M. *Základní statistické metody*, 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2005, ISBN: 80-210-3886-1.

2 Definice a rozdělení předmětů duševního vlastnictví

Druhá kapitola práce čerpá výhradně z české a zahraniční literatury a z odborných přednášek a seminářů na téma ochrany a oceňování předmětů duševního vlastnictví. V rámci kapitoly jsou nejprve přestaveny definice pojmu duševní vlastnictví vybrané z různých literárních zdrojů. Výsledkem je pak souhrn poznatků z jednotlivých definic a uvedení všech hlavní znaků pojmu duševního vlastnictví.

Druhá část kapitoly je věnována přehledu předmětů duševního vlastnictví, uvedení základních rozdílů průmyslového vlastnictví a autorského práva a v neposlední řadě jsou zde charakterizovány jednotlivé předměty ochrany duševního vlastnictví, kde je kladen důraz na předměty průmyslového práva, jež jsou hlavním tématem disertační práce.

2.1 Definice pojmu duševní vlastnictví

Duševní vlastnictví je ukazatelem sociální, kulturní a ekonomické vyspělosti státu.⁸ Co přesně pojem duševní vlastnictví znamená, vysvětlují níže uvedené definice včetně shrnujících komentářů na konci kapitoly.

Dle Špindlera představuje duševní vlastnictví v širším slova smyslu „*souhrn práv k vynálezům, průmyslovým vzorům, ochranným známkám, obchodním firmám a obchodním jménům, k vědeckým objevům, práva na ochranu proti nekalé soutěži a všechna ostatní práva vztahující se k duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární a umělecké, čímž jsou míněna práva k obchodnímu tajemství, know-how, zlepšovacím návrhům, odrůdám rostlin, topografiím polovodičů, označením původu a zeměpisným označením, tedy k nehmotným statkům v oblasti duševní činnosti, které spadají do průmyslového vlastnictví nebo do duševního vlastnictví v užším slova smyslu.*“⁹

---

⁸ MINGALEVA, Z. and I. MIRSKIKH. The Problems of Legal Regulation and Protection of Intellectual Property. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 2013, Volume 81, s. 329-333. ISSN: 1877-0428.

⁹ ŠPINDLER, K. *Výkladový slovník z oblasti průmyslového a duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha: LexisNexis CZ, 2007. ISBN 80-86920-19-4.

Dobiáš chápe duševní vlastnictví jako „*nehmotný statek vzniklý duševní činností. Je nezávislé na hmotném substrátu a jako takové může být užíváno neomezeným počtem subjektů kdykoliv a kdekoliv na celém světě bez újmy na své podstatě. Duševní vlastnictví je právní a ekonomickou abstrakcí, která je tvořena souhrnem různých objektivně (smysly vnímatelně) vyjádřených nehmotných předmětů, které nejsou věcmi v našem dnešním právním smyslu, ani nejsou právy samými, ale jako nehmotné majetkové hodnoty jsou způsobilé být samotnými předměty právních a ekonomických vztahů. Předmětem zcizení (prodeje, daru, vkladu, dědictví nebo jiného převodu) nemohou být tyto nehmotné předměty samotné, ale pouze práva k nim. Proto hovoříme o právech k duševnímu vlastnictví.*“¹⁰

Dle Čady je pojem duševního vlastnictví užším pojmem k nehmotným statkům a „*znakem předmětů duševního vlastnictví je schopnost stát se předmětem společenských vztahů, zejména vztahů obchodních. Znamená to, že od doby jejich vytvoření je možné je užívat bez časového a místního omezení, aniž by bylo současně třeba přenášet i hmotný předmět, kde jdou tato práva užita. Přesto, že tento druh majetku lze současně plnohodnotně užívat i na mnoha, případně i velmi vzdálených místech, jeho hodnota neklesá.*“¹¹

Holyoak a Torremans uvádí obecnou podstatu duševního vlastnictví. „*Intellectual property rights are, first, property rights – but, secondly, they are property rights in something intangible; finally, they protect innovations and creations, and reward innovative and creative activity.*“^{12 13}

---

¹⁰ DOBIÁŠ, I. *Vádemékum komercializace poznatků výzkumu a vývoje*. 1. vyd. Praha: Czech Knowledge Transfer Office při Inženýrské akademii ČR a Svaz průmyslu a dopravy ČR, 2008. ISBN 80-25433-05-6. s. 10

¹¹ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1187-0. s. 9

¹² HOLYOAK, J. and P. TORREMANS. *Intellectual Property Law*. 7th ed. Hampshire: Oxford University Press, 2013. ISBN 978-0-19-964331-8. s. 12

¹³ „*Práva k duševnímu vlastnictví jsou za prvé majetková práva – ale jsou za druhé i nehmotná a nakonec Práva k duševnímu vlastnictví chrání inovace a výtvoř a odměňování inovační a tvůrčí činnosti.*“

Candelin-Palmqvist reaguje na otázku duševního vlastnictví následovně. „*IPR issues are complex and multifaceted. They involve a variety of different rights such as patents, copyrights, trademarks, industrial designs, geographical indications and trade secrets, and the legislation varies from country to country.*“^{14, 15}

Nejjednodušší definici lze pak nalézt v konvencích Světové organizace duševního vlastnictví (WIPO) z roku 1967 kdy je místo definice duševního vlastnictví použit pouze výčet jednotlivých kategorií předmětů, které spadají pod ochranu duševního vlastnictví.

Dle WIPO řadíme do předmětů duševního vlastnictví:

- literární, umělecká a vědecká díla,
- umělecká vystoupení a umělecká díla, fonografické zápisy a rozhlasová vysílání,
- vynálezy ze všech oborů lidské tvorby,
- vědecké objevy,
- průmyslové vzory,
- ochranné známky, obchodní jména a označení,
- ochrana proti nekalé soutěži,

veškerá další práva vzešlá z duševní činnosti v oblasti průmyslové, vědecké, literární či umělecké.^{16,17}

Vzhledem k tomu, že v zákonech České republiky neexistuje přesná definice pojmu duševního vlastnictví, vychází souhrn pouze z odborné literatury. Z výše uvedených definic je zřejmé, že hlavními znaky duševního vlastnictví jsou:

---

¹⁴ CANDELIN-PALMQVIST, H., B. Sandberg and U. MYLLY. Intellectual property rights in innovation management research: A review. *Technovation*, 2012, Volume 32, Issues 9–10, pp. 502-512. ISSN: 0166-4972. s. 502

¹⁵ „*Oblast duševního vlastnictví je složitá a mnohostranná. Zahrnuje celou řadu různých práv jako patenty, autorská práva, ochranné známky, průmyslové vzory, zeměpisná označení a obchodní tajemství a právní předpisy se liší od státu ke státu.*“

¹⁶ WIPO. *Understanding Industrial Property*. 1st ed. Geneva: WIPO Publication No 895. ISBN 978-92-805-1257-1.

¹⁷ McKeough, J. Intellectual property and scientific research. *Australian Journal of Physiotherapy*, 1996, Volume 42, Issue 3, pp. 235-242. ISSN: 0004-9514.

- nejedná se o hmotnou podstatu, tudíž hovoříme o právu k duševnímu vlastnictví,
- nezávislost na hmotném majetku, což umožňuje využití nezávislé na čase a místě,
- hodnota práva na duševní vlastnictví v závislosti na užití na různých místech neklesá.

Mnoho dalších definic se spokojí pouze s výčtem jednotlivých předmětů řazených pod pojem duševního vlastnictví, kdy nelze jednoznačně vyjmenovat veškeré předměty spadající pod duševní vlastnictví, neboť názory jednotlivých autorů se mírně rozcházejí. Zařazení předmětů duševního vlastnictví bude náplní následující kapitoly. Přes rozlišnost definic pojmu duševního vlastnictví zůstává faktem, že práva k duševnímu vlastnictví jsou pro organizace zdrojem nových příjmů a nástrojem pro zvyšování konkurenceschopnosti.¹⁸

2.2 Klasifikace předmětů duševního vlastnictví

Kapitola 2.2 se věnuje rozdělení předmětů duševního vlastnictví dle jednotlivých literárních zdrojů. Stejně jako definice pojmu duševního vlastnictví ani rozdělení předmětů duševního vlastnictví není jednoznačné a lze nalézt určité rozdíly.

Cílem kapitoly je uvést základní rozdělení předmětů duševního vlastnictví platné pro Českou republiku, které je shodné napříč literárními zdroji a je podpořené zákonnými předpisy platnými pro Českou republiku.

Jednoznačným základním dělením předmětů duševního vlastnictví je rozdělení na předměty autorského práva a předměty průmyslového vlastnictví. Při konkrétní definici obou skupin a zařazení předmětů do obou skupin se v literárních pramenech dají nalézt rozdíly. Pro přehlednost je základní rozdělení uvedeno v tabulce 1 a na odlišnosti definic autorského práva či průmyslového vlastnictví je upozorněno níže pod tabulkou.

---

¹⁸ BLOMQUIST, K., et al. Towards Networked R&D Management: The R&D Approach of Sonera Corporation as an Example. *R&D Management*, 2004, Vol. 34, No. 5, pp. 591-603. ISSN: 1467-9310.

Tabulka 1: Základní rozdělení předmětů duševního vlastnictví

Předměty duševního vlastnictví	
Předměty autorského práva	Předměty průmyslového práva
Dílo	Technická řešení
Literární	Patent
Umělecké	Užitný vzor
Vědecké	Průmyslový vzor
Počítačové programy	Topografie polovodičových výrobků
Databáze	Práva na označení
Fotografická díla	Ochranná známka
	Označení původu
	Zeměpisné označení
	Obchodní firma
Souvisejí práva s právem autorským	Související práva s průmyslovým právem
Umělecký výkon	Nové odrůdy rostlin
Zvukový a zvukově obrazový záznam	Obchodní tajemství
Právo na rozhlasové a televizní vysílání	Know - how
Právo nakladatele	Goodwill
Právo pořizovatele databáze	

Zdroj: Vlastní zpracování

V literatuře zabývající se tímto tématem lze shodně nalézt základní rozdělení předmětů duševního vlastnictví na předměty autorského práva a předměty průmyslového práva.

Předměty autorského práva jsou jednoznačně definovány jako díla literární, umělecká či vědecká, počítačové programy, fotografická díla a databáze. Dalšími předměty autorského práva dle Jakla mohou být i tvůrčí zpracování díla jiného autora, kdy již známé téma je přepracováno novou formou a vzniká tak dílo se stejným tématem, ale odlišným zpracováním, nedokončené dílo či sborníky.¹⁹ Doplnující definice dle Jakla pouze

¹⁹ JAKL, L. *Právní ochrana průmyslového a jiného duševního vlastnictví*. 1. vyd. Praha: MUP Praha, 2008. ISBN 978-80-863855-30-1.

rozšiřuje přehled o předmětech autorského práva a nijak neporušuje definici autorského práva.

Méně častá a literaturou opomíjená je definice práv souvisejících s právem autorským, kterou lze nalézt v Zákonu č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Dle § 1 Předmět úpravy se do ochrany autorského práva řadí i práva výkonného umělce k jeho uměleckému výkonu, právo výrobce zvukového záznamu k jeho záznamu, právo výrobce zvukově obrazového záznamu k jeho záznamu, právo rozhlasového nebo televizního vysílatele k jeho vysílání, právo zveřejnitel k dosud nezveřejněnému dílu, k němuž uplynula doba trvání majetkových práv, právo nakladatele na odměnu v souvislosti se zhotovením rozmnoženiny jím vydaného díla pro osobní potřebu a právo pořizovatele k jím pořízené databázi.²⁰

Definice **předmětů průmyslového vlastnictví**, či lépe řečeno vyjmenování jednotlivých předmětů průmyslového vlastnictví, se v odborné literatuře liší mnohem častěji. Zatímco technická řešení (v podobě patentu, užitého vzoru, průmyslového vzoru a topografie polovodičových výrobků) a práva na označení (ochranná známka, označení původu, zeměpisná označení a obchodní firma) jsou uvedena vždy, související práva s průmyslovým právem dle tabulky 1 buď jsou z definice zcela vyloučena, nebo jsou uvedena pouze částečně.

Kromě předmětů průmyslových práv uvedených v tabulce 1 jednotliví autoři řadí do této skupiny i další práva, která jsou uvedena níže:

Objevy jsou řazeny mezi předměty průmyslového práva např. Machem, který je definuje jako „*stanovení dosud neznámých, objektivně existujících jevů, vlastností nebo zákonitostí materiálního světa, dokázané vědeckou metodou. Objev v oblasti vědy je událost, při které*

---

²⁰ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1992 [vid. 2012-05-14]. Dostupné také z: <[http://www.zakonycr.cz/seznamy/121-2000-sb-zakon-o-pravu-autorskem-o-pravech-souvisejicich-s-pravem-autorsky-m-a-o-zmene-nekterych-zakonu-\(autorsky-zakon\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/121-2000-sb-zakon-o-pravu-autorskem-o-pravech-souvisejicich-s-pravem-autorsky-m-a-o-zmene-nekterych-zakonu-(autorsky-zakon).html)>

je zjištěna nová vlastnost, např. materiálu nebo nově popsán fyzikální děj, tedy objev přírodního zákona. V současné době se jedná zpravidla o výsledek vědeckého bádání a odborného zkoumání světa. Objev v historickém významu je událost, kterou se lidstvo nebo určitá kultura dozví o určité významné skutečnosti světa, která do té doby nebyla známa.“²¹

Zlepšovací návrhy jsou upraveny zákonem č. 527/1990 Sb., o vynálezech, a zlepšovacích návrzích. „*Za zlepšovací návrhy se pokládají technická, výrobní nebo provozní zdokonalení, jakož i řešení problémů bezpečnosti a ochrany zdraví při práci a životního prostředí, s nimiž má zlepšovatel právo nakládat.*“²² Pokud se zlepšovací návrh týká oboru práce či činnosti, je zaměstnanec povinen nabídnout návrh zaměstnavateli, který má právo ve lhůtě dvou měsíců návrh přijmout a uzavřít se zaměstnancem smlouvu nebo návrh odmítnout.

Plemena zvířat, stejně jako nové odrůdy rostlin, mohou být řazena mezi předměty příbuzné technickým řešení. Oproti novým odrůdám rostlin nová plemena zvířat nemají právní úpravu v zákonech České republiky a možná i toto je důvodem, proč často nejsou uváděna v předmětech průmyslového vlastnictví.

Nekalá soutěž je řazena mezi předměty průmyslového práva např. Jaklem, a je upravena zákonem č. 89/2012 Sb., Nového Občanského zákoníku. Jedná se o porušení hospodářské soutěže a to zejména v oblasti klamavé reklamy, klamavého označování zboží a služeb, vyvolávání nebezpečí záměny, parazitování na pověsti závodu, výrobků či služeb jiného soutěžitele, podplácení, zlehčování, srovnávací reklamy, porušování obchodního tajemství, dotěrného obtěžování, ohrožování zdraví a životního prostředí.²³

---

²¹ MACHO, M. *Předměty průmyslového vlastnictví a jejich ochrana*, Seminář, Brno, 26. 3. 2010

²² ČESKO. Zákon č. 527/1990 Sb. ze dne 31. 12. 2007, o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2007 [vid. 2012-05-21]. Dostupné také z: <http://www.pravnipredpisy.cz/predpisy/ZAKONY/1990/527990/Sb_527990_-----_.php>

²³ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Nový Občanský zákoník [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2014 [vid. 2014-07-12]. Dostupné také z: <http://www.podnikatel.cz/zakony/novy-obcansky-zakonik/f4588398/>

Poslední část kapitoly 2.2 bude věnována, pouze pro přehlednost a upřesnění vzhledem k tématu disertační práce, rozdělení duševního vlastnictví za účelem ocenění a to dle Čady. V níže uvedené tabulce je zpracováno rozdělení předmětů duševního vlastnictví dle dvou parametrů, zaprvé zda se jedná o předmět technického či obchodního charakteru, zadruhé zda je možnost předmět zaregistrovat či nikoli.

Tabulka 2: Rozdělení předmětů duševního vlastnictví za účelem ocenění

Druh majetku		Technického charakteru	Obchodního charakteru
Ostatní duševní vlastnictví		Výkresová dokumentace Databanky technických informací Znalosti expertů Software Projekty	Goodwill Databáze obchodních informací
Majetková práva	Neregistrovaná	Obchodní tajemství technického charakteru Know-how	Obchodní tajemství obchodního charakteru
	Registrovaná	Patenty Užitné vzory Průmyslové vzory Topografie polovodičových výrobků	Ochranné známky Obchodní firma Označení původu Zeměpisná označení

Zdroj: vlastní zpracování, pramen: Čada, K.: *Oceňování nehmotného majetku*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1187-0.

2.3 Komparace předmětů průmyslového vlastnictví a předmětů autorského práva

Cílem kapitoly je nastínit stěžejní rozdíly mezi předměty průmyslového vlastnictví a předměty autorského práva. Základní rozdíly jsou v:

- předmětu,
- jeho vzniku, trvání a územním rozsahu.

Předmět práva

U autorského díla není chráněna samotná myšlenka či podstata díla, ale je zde chráněna tvůrčí myšlenka, námět či způsob, jakým bylo dílo vyjádřeno. Například lze vytvořit dvě literární díla stejného či obdobného obsahu, která jsou zachycena různým vyjádřením, popisem a v obou případech se jedná o samostatné předměty chráněné autorským právem.

Předmětem průmyslového práva je ochrana technického principu, jedinečné metodiky, určitého popisu postupu technické inovace aj. Například v případě patentu je chráněn unikátní nový technický či technologický objev, u užitého vzoru dochází k ochraně nového technického řešení, které například inovuje již zastaralé původní řešení. Neboli nezáleží na samotném popisu průmyslového vlastnictví, ale na podstatě, způsobu, fungování či principu daného předmětu.

Vznik, trvání a územní rozsah ochrany práva

Autorské právo vzniká již se samotným vznikem literárního, uměleckého či hudebního díla. Vzato do důsledků prakticky již při tvorbě daného díla je postupně chráněna každá nově vzniklá kapitola, část článku aj. Každé hudební, literární, umělecké a jiné dílo je chráněno hned při svém vzniku bez ohledu na vůli autora. Ochrana předmětu autorského práva následně trvá po celý život autora a následně ještě 70 let po smrti autora.²⁴ Autorské dílo je pak chráněno nejen v rámci daného státu, ale automaticky i v mezinárodním měřítku. Lemper shrnuje: „*Under U.S. law and international agreements, copyright protection is granted automatically when a work is created, so there are no legal formalities required to create or preserve the copyright. As a result, there are no critical times when copyright owners must take action to obtain copyright for their works.*“^{25, 26}

---

²⁴ HRUŠKA, J. *Transfer technologií do praxe*, Seminář, Liberec, 7. 10. 2013

²⁵ LEMPER, Timothy A. The critical role of timing in managing intellectual property. *Business Horizons*, 2012, Volume 55, Issue 4, pp. 339-347. ISSN: 0007-6813. s. 345

²⁶ „Podle zákonů USA a mezinárodních dohod na ochranu autorských práv je ochrana poskytována automaticky, když je práce vytvořena, neexistují žádné právní formality potřebné k vytvoření nebo zachování

Průmyslová vlastnictví získávají svoji ochranu až na základě registrace či vyplnění příslušné přihlášky. Při podání návrhu a během schvalování návrhu průmyslového vlastnictví vznikají původci přednostní práva nikoli však kompletní ochrana průmyslového vlastnictví. Kompletní ochrana průmyslového práva přichází až po schválení průmyslového předmětu příslušným orgánem (v případě České republiky je to Úřad průmyslového vlastnictví).

Ochrana průmyslového vlastnictví je časově omezena a samotná registrace i jednotlivá prodloužení práv k průmyslovému vlastnictví jsou provázena finančními náklady. Po skončení ochrany průmyslového vlastnictví může daný technický princip použít kdokoliv a kdekoliv. Znakem pro ochranu předmětů průmyslového vlastnictví je i fakt, že ochrana se vztahuje pouze k určitému území, na kterém byla podána a schválena přihláška, a není automaticky vedena mezinárodně.

Tabulka 3: Komparace předmětů průmyslového vlastnictví a předmětů autorského práva

	Autorské právo	Průmyslové vlastnictví
Předmět	Tvůrčí myšlenka, námět, způsob vyjádření	Samotná inovativní myšlenka - podstata, způsob, fungování, princip
Vznik	Vzniká automaticky se vznikem díla	Nevzniká se vznikem díla, ale po registraci či podání přihlášky - dle druhu chráněného předmětu
Trvání	Po celý život autora a 70 let po jeho smrti	Dle předmětu ochrany a dle uhrazení udržovacích poplatků
Územní rozsah	Není územně omezeno	Chráněno na území, kde bylo zaregistrováno

Zdroj: Vlastní zpracování

---

autorských práv. V důsledku toho nemusí autoři díla splnit žádné kroky potřebné k získání autorských práv k jejich dílům.“

2.4 Předměty průmyslového vlastnictví

Z výše uvedených skutečností vyplývá, že do předmětů ochrany průmyslového vlastnictví řadíme patenty, užité vzory, průmyslové vzory, topografie, ochranné známky, označení původu, zeměpisná označení aj. Následující kapitola se bude věnovat charakteristice jednotlivých předmětů průmyslového vlastnictví. Vzhledem na cíle disertační práce, se zaměří zejména na první tři jmenované předměty, které jsou nejčastěji používanými v akademickém prostředí v rámci vědeckovýzkumných projektů. Zbylé předměty budou stručně charakterizovány pouze pro přehlednost.

2.4.1 Patent

Patent je předmět průmyslového vlastnictví, který je chráněn dokumentem uděleným na vynález splňující podmínky dané zákonem. Je to veřejná listina udělená patentovým úřadem (v České republice se jedná o Úřad průmyslového vlastnictví) soukromým osobám či jednotlivým institucím. Majitel patentu má výlučné právo patent využívat. Pokud má jakákoli druhá osoba (instituce) zájem o využití technického řešení chráněného patentovou listinou, je nutné, aby uzavřela s majitelem patentu licenční smlouvu o využití patentu nebo patentová práva od majitele odkoupila. Celková maximální délka možné ochrany patentu je v České republice stanovena na 20 let.^{27,28}

Předpoklady pro udělení patentu

Předpokladem pro udělení patentu je skutečnost, že patenty jsou udělovány na vynálezy splňující následující podmínky:

Jsou výsledkem vynálezecké činnosti

Výsledkem vynálezecké činnosti se rozumí původní tvůrčí řešení, které je s ohledem na stávající techniku nové a nejde o pouhou kombinaci již známých prvků.

---

²⁷ GUELLEC, D. and B. VAN POTTELSBERGHE DE LA POTTERIE. *The Economics of the European Patent System*. 1st ed. Oxford: Oxford University Press, 2007. ISBN: 9780199216987.

²⁸ MACHO, M. *Předměty průmyslového vlastnictví a jejich ochrana*, Seminář, Brno, 26. 3. 2010

Jsou průmyslově využitelné

Průmyslová využitelnost je specifikována tím, že předmět ochrany průmyslového vlastnictví může být využíván v průmyslu, zemědělství či jiných hospodářských činnostech.

Splňují podmínku novosti

Podmínka novosti znamená, že vynález je nový, **není** součástí stavu techniky. Stavem techniky se rozumí vše, co bylo přede dnem, od kterého náleží přihlašovatelovi právo přednosti, které vzniká přihlašovatelovi podáním přihlášky patentu, zpřístupněno nebo poskytnuto k užívání veřejnosti a to ústně, písemně nebo jakýmkoli jiným způsobem. Stav techniky zahrnuje veškeré dostupné informace, které byly zveřejněny a zpřístupněny neomezenému počtu osob prostřednictvím knih, časopisů, novin, literatury, přednášek aj. Z této podmínky vyplývá, že ode dne, od něhož přísluší přihlašovatelovi právo přednosti, nemůže být jinému přihlašovatelovi přiznána ochrana na stejný předmět přihlášený později. Vzhledem k této podmínce nesmí přihlašovatel publikovat výsledky technického řešení před podáním přihlášky patentu. Podrobně je právo přednosti specifikováno Zákonem č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích.²⁹

Definice podnikového vynálezu

Dle Zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích je v České republice definován tzv. podnikový vynález. Jedná se o vynález, který byl vytvořen v rámci plnění pracovního úkolu během pracovní doby zaměstnance. V tomto případě za obvyklých podmínek přechází právo na patent na zaměstnavatele. Zároveň však není nijak omezeno právo zaměstnance jako původce patentu.

V případě vzniku vynálezu je zaměstnanec, původce vynálezu, povinen neprodleně informovat o této skutečnosti zaměstnavatele, a to písemnou formou, a předložit zaměstnavateli veškeré potřebné podklady. Pokud ve lhůtě tří měsíců neuplatní zaměstnavatel právo na patent, přechází právo na patent zpět na zaměstnance, který se

---

²⁹ ČESKO. Zákon č. 527/1990 Sb. ze dne 31.12.2007, o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2007 [vid. 2012-05-02]. Dostupné také z: <http://www.pravnipredpisy.cz/predpisy/ZAKONY/1990/527990/Sb_527990_-----_.php>

stává majitel patentu. Během lhůty tří měsíců jsou jak zaměstnavatel, tak zaměstnanec vázáni slibem mlčenlivosti vůči třetí osobě.

Při využití patentu zaměstnavatelem, má zaměstnanec právní nárok na přiměřenou poměrnou odměnu od zaměstnavatele, která je stanovena podle technického či hospodářského významu vynálezu. Pokud se výše vyplacené odměny v pozdější době ukáže v nepoměru k dosaženým přínosům podniku, má zaměstnanec nárok na další dodatečné vypořádání.²⁹

2.4.2 Užitný vzor

Další možnou ochranou technického řešení je tzv. užitný vzor. Předměty chráněné patentem a užitným vzorem jsou srovnatelné. Užitný vzor představuje rychlejší a méně nákladný způsob ochrany průmyslového vlastnictví. Zároveň je nutné poznamenat, že oproti patentu platí právní ochrana na užitný vzor pouze 4 roky od podání přihlášky s možností prodloužení na základě žádosti a to dvakrát, vždy o tři roky. Celková maximální doba trvání ochrany užitným vzorem je 10 let.

Po zápisu do Rejstříku užitných vzorů prostřednictvím Úřadu průmyslového vlastnictví se i v tomto případě stává původce majitelem vynálezu a jakákoli druhá osoba může využít užitný vzor pouze na základě uzavření licenční smlouvy s majitelem užitného vzoru nebo po koupi práv na využití vynálezu. V České republice je ochrana pomocí užitného vzoru upravena zákonem č. 478/1992 Sb., o užitných vzorech, ve znění zákona č. 116/2000 Sb.³⁰

Předpoklady pro udělení užitého vzoru

Ochranu pomocí užitného vzoru, stejně jako u patentů, lze uplatnit na technická řešení, která se prokazují novostí, neboli přesahují rámec odborné dovednosti a jsou průmyslově využitelná. Oproti patentu pomocí užitných vzorů nelze chránit biologické reprodukční materiály a hlavně jakékoli způsoby výroby či pracovní činnosti.

---

³⁰ ČESKO. Zákon č. 478/1992 Sb. ze dne 24.9.1992, o užitných vzorech, ve znění zákona č. 116/2000 Sb [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1992 [vid. 2011-11-15]. Dostupné také z: www.upv.cz/dms/pdf_dokumenty/zakony/478_1992.pdf

Novost technického řešení se i zde definuje pomocí omezení, že technické řešení není součástí stavu techniky a i u užitných vzorů vzniká majiteli právo přednosti. V tomto případě je stav techniky časově omezen a do stavu techniky se nezapočítává zveřejnění výsledků přihlašovatele, ke kterým došlo v posledních šesti měsících před podáním přihlášky užitého vzoru.³¹

2.4.3 Průmyslový vzor

Podstata ochrany předmětu průmyslového vlastnictví prostřednictvím průmyslového vzoru se od patentu či užitého vzoru liší tím, že průmyslové vzory nechrání technické řešení, funkčnost ani materiálovou podstatu vynálezu, ale jsou zaměřeny na vzhled výrobku nebo alespoň na jeho části. Vzhledem výrobku jsou pak rozuměny zejména znaky linií, obrysy, barvy, zdobení či struktury výrobku, které byly vytvořeny tvůrčí činností původce. Z ochrany průmyslového vlastnictví jsou vyřazeny veškeré úpravy, které jsou v rozporu se zásadami veřejného pořádku či s dobrými mravy. V České republice je ochrana průmyslového vzoru upravena zákonem č. 207/2000 Sb., o ochraně průmyslových vzorů a o změně zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích.³²

Analogicky s podnikovým vynálezem je zákonem dáno omezení i na vznik zaměstnaneckého průmyslového vzoru. Pokud původce průmyslového vzoru vytvoří výrobek v rámci pracovněprávního vztahu se zaměstnavatelem, je povinen tuto skutečnost neprodleně oznámit zaměstnavateli. Ten se ve lhůtě tří měsíců rozhodne, zda má zájem o práva k průmyslovému vzoru, pak původci přísluší náležitá odměna, nebo zda budou práva na průmyslový vzor převedena zpět na zaměstnance. Ve lhůtě tří měsíců jsou jak zaměstnanec, tak zaměstnavatel vázáni slibem mlčenlivosti. Jediným rozdílem oproti

---

³¹ ČESKO. Zákon č. 478/1992 Sb. ze dne 24.9.1992, o užitných vzorech, ve znění zákona č. 116/2000 Sb [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1992 [vid. 2011-11-15]. Dostupné také z: www.upv.cz/dms/pdf_dokumenty/zakony/478_1992.pdf

³² ČESKO. Zákon č. 527/1990 Sb. ze dne 31.12.2007, o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2007 [vid. 2011-11-13]. Dostupné také z: http://www.pravnipredpisy.cz/predpisy/ZAKONY/1990/527990/Sb_527990_-----_.php

podnikovému vynálezu je fakt, že v případě nezájmu zaměstnavatele o průmyslový vzor a přechodem práv zpět na původce, je zaměstnavatel povinen zachovat mlčenlivost ještě po dobu jednoho následujícího měsíce.

Předpoklady pro udělení průmyslového vzoru

Ochrana na průmyslový vzor může být uplatněna, pokud výrobek splňuje podmínku novosti a má individuální povahu.

Podmínka novosti je splněna ve chvíli, kdy před podáním přihlášky průmyslového vzoru nebyla daná inovace zpřístupněna veřejnosti. Nutno zdůraznit, že za shodné průmyslové vzory se považují i ty, které se liší pouze v nepodstatných znacích.

Individuální povaha výrobku je posuzována na základě odlišnosti celkového dojmu, který je vyvolán při porovnání nového průmyslového vzoru s průmyslovým vzorem zpřístupněným veřejnosti před dnem podání přihlášky.

2.4.4 Ochranná známka

Ochranná známka je grafické označení, pomocí kterého je možné rozlišit jednotlivé výrobky nebo služby.³³ Jedná se o grafické znázornění písmen, celých slov, barev, číslic, tvaru výrobku či jeho obalu. Ochranná známka vzniká vždy ve spojení s konkrétním výrobkem, nelze ji uplatnit samostatně. Právo na užívání ochranné známky může být opět poskytnuto na základě sepsání licenční smlouvy o používání známky třetí osobou.

Ochrana ochranné známky je deset let od podání přihlášky a, na rozdíl od předešlých průmyslových vlastnictví, ji lze neomezeně prodlužovat, a to vždy o dalších deset let. V české republice je ochrana průmyslového vlastnictví ochranné známky upravena

---

³³ GOLLIN, Michael A. *Driving innovation; intellectual property strategies for a dynamic world*. 1st ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2008. ISBN-13: 978-0521701693.

zákonem č. 441/2003 Sb., o ochranných známkách v platném znění a vyhláškou č. 97/2004 Sb., k provedení zákona o ochranných známkách.³⁴

2.4.5 Další předměty průmyslového vlastnictví

Vzhledem k šíři problematiky předmětů průmyslového práva jsou další možné předměty ochrany průmyslového práva uvedeny níže pouze výčtem s krátkou charakteristikou jednotlivých předmětů. Možnost výskytu uvedených předmětů v akademickém prostředí je spíše sporadická.

Topografie polovodičových výrobků

Topografie polovodičových výrobků je po patentu, užitém vzoru a průmyslovém vzoru posledním z technických řešení, které lze dle zákona chránit jako předmět průmyslového vlastnictví. Topografie je upravena zákonem č. 529/1991 Sb. o ochraně topografie polovodičových výrobků a dle paragrafu 2 a je definována jako *„série jakkoli zafixovaných nebo zakódovaných vzájemně souvisejících zobrazení, znázorňující trojrozměrné trvalé uspořádání vrstev, z nichž se polovodičový výrobek skládá, přičemž každé zobrazení znázorňuje vzor jedné vrstvy polovodičového výrobku nebo jeho části, popřípadě povrchu polovodičového výrobku v jednotlivých stupních výroby nebo jeho částí.“*³⁵

Pokud byla topografie vytvořena v pracovním poměru, zaměstnavateli náleží právo na využití topografie. Přihlášení ochrany topografie lze prostřednictvím Úřadu průmyslového vlastnictví a to při splnění podmínek uvedených v zákoně č. 529/1991 Sb. o ochraně topografie polovodičových výrobků. Doba trvání ochrany topografie skončí uplynutím 10 let od konce kalendářního roku, v němž tato ochrana vznikla. Pokud topografie nebyla

---

³⁴ ČESKO. Zákon 441/2003 Sb. ze dne 3. prosince 2003 o ochranných známkách [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2003 [vid. 2012-07-10]. Dostupné také z: <<http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-441-2003-sb-zakon-o-ochrannych-znamkach/cele-zneni/>>

³⁵ ČESKO. Zákon č. 529/1991 Sb. ze dne 3.12.1991, o ochraně topografií polovodičových výrobků [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1991 [vid. 2012-07-18]. Dostupné také z: <www.upv.cz/dms/pdf_dokumenty/zakony/529_1991.pdf>

přihlášena k ochraně na Úřadu průmyslového vlastnictví, právo na ochranu automaticky zanikne po uplynutí 15 let ode dne vzniku.

Označení původu

Označení původu je jedním z možných práv na označení chráněných jako předmět průmyslového vlastnictví. Označení původu je definováno v paragrafu 2 zákona č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označeních jako *název oblasti, určitého místa nebo země (dále jen "území") používaný k označení zboží pocházejícího z tohoto území, jestliže kvalita nebo vlastnosti tohoto zboží jsou výlučně nebo převážně dány zvláštním zeměpisným prostředím s jeho charakteristickými přírodními a lidskými faktory a jestliže výroba, zpracování a příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území; za označení původu pro zemědělské výrobky nebo potraviny jsou pokládána i tradiční zeměpisná nebo nezeměpisná označení pro zboží pocházející z vymezeného území, splňují-li takové zboží ostatní podmínky podle tohoto ustanovení.*³⁶

Ochranu na označení původu je možné získat přes žádost o zápis do rejstříku, který je veden Úřadem pro průmyslové vlastnictví. Žadatel musí splnit podmínky dané zákonem č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označeních dle paragrafu 5.

Registrace a následné trvání ochrany označení je časově neomezené a stejně jako u ochranné známky i v tomto případě hodnota označení původu roste přímo úměrně s časem.

Zeměpisné označení

Zeměpisné označení, stejně jako označení původu, je upraveno zákonem č. 452/2001 Sb., o ochraně označení původu a zeměpisných označeních.

Zeměpisným označením se rozumí „*název území používaný k označení zboží pocházejícího z tohoto území, jestliže toto zboží má určitou kvalitu, pověst nebo jiné vlastnosti, které lze*

---

³⁶ ČESKO. Zákon č. 452/2001 Sb. ze dne 29.11.2001, o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2001 [vid. 2012-08-02]. Dostupné také z: < <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-452>>

přičíst tomuto zeměpisnému původu, a jestliže výroba nebo zpracování anebo příprava takového zboží probíhá ve vymezeném území.“³⁷

Zápis, registrace i další úpravy ochrany týkající se zeměpisného označení jsou analogické s ochranou označení původu. I zde je veden rejstřík prostřednictvím Úřadu pro průmyslové vlastnictví a i zde platí, že ochrana zeměpisného označení je časově neomezena a s časem hodnota označení roste.

Obchodní firma

Obchodní firma je, po ochranné známce, označení původu a zeměpisném označení, posledním možným způsobem ochrany práva na označení předmětů průmyslového vlastnictví.

Obchodní firma, dříve také obchodní jméno, bylo do konce roku 2013 upraveno Obchodním zákonem č. 513/1991 Sb., který říkal, že obchodní firma je název firmy, pod kterým je zapsána v obchodním rejstříku. Název firmy byl definován jako pouhé slovní označení, veškeré doprovodné znaky, loga či jiná grafická spojení již spadala pod ochranu ochranných známek.

Název obchodní firmy nesměl být jakkoli zaměnitelný s názvem jiné organizace ani nesměl být jediným rozdílným znakem odlišná právní forma podnikání. Poslední požadavkem pro název firmy je, že nesmí působit klamavě.³⁸ Nově od 1. 1. 2014 dle Nového občanského zákoníku §132 platí, že jménem právnické osoby je název, který musí odlišit právnickou osobu od ostatních osob a musí obsahovat právní formu. Dále zákon uvádí, že název nesmí být klamavý.³⁹

---

³⁷ ČESKO. Zákon č. 452/2001 Sb. ze dne 29.11.2001, o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2001 [vid. 2012-08-02]. Dostupné také z: < <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-452>>

³⁸ ČESKO. Zákon č. 513/1991 Sb. ze dne 1.1.2013, obchodní zákoník [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2013 [vid. 2014-08-20]. Dostupné také z: < <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/>>

³⁹ ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Nový Občanský zákoník [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2014 [vid. 2014-08-20]. Dostupné také z: <http://www.podnikatel.cz/zakony/novy-obcansky-zakonik/f4588398/>

Nové odrůdy rostlin

Nové odrůdy rostlin jsou upraveny zákonem o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin. Jedná se o možnou ochranu, která může být uvedena odrůdě všech rodů a druhů rostlin, včetně hybridů. Stejně jako jiné ochrany předmětů průmyslového vlastnictví musí i nové odrůdy splňovat následující podmínky:

- novosti – ke dni podání žádosti nebyl poskytnut rozmnožovací ani jiný materiál ze sklizně k využití jiným osobám, a to před více jak rokem na území České republiky a před více jak 4 roky mimo území ČR,
- odlišnosti – zřetelné odlišení od všech ostatních odrůd,
- uniformity a stálosti – splnění podmínek znaků dle zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin.

O udělení ochrany a zanesení nové odrůdy do věstníku rozhoduje Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský. Ochrana práva je časově omezená, a to maximální délkou trvání 25 od udělení ochrany, případně maximální délkou trvání 30 let u chráněných odrůd dřevin, chmele, vinné révy a brambor.⁴⁰

Obchodní tajemství

Obchodní tajemství je považováno za cennou informaci, která je držena v tajnosti v rámci jedné firmy. Daná informace představuje konkurenční výhodu oproti ostatním společnostem.⁴¹

V ČR je obchodní tajemství upraveno zákonem č. 90/2012 Sb., Zákon o obchodních korporacích a je definováno jako jeden z předmětů práv náležících k podniku. „*Obchodní tajemství tvoří veškeré skutečnosti obchodní, výrobní či technické povahy související s podnikem, které mají skutečnou nebo alespoň potenciální materiální či nemateriální*

---

⁴⁰ ČESKO. Zákon č. 408/2000 Sb. ze dne 25.10.2000, o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2000 [vid. 2014-03-17]. Dostupné také z: < www.upv.cz/dms/pdf_dokumenty/zakony/408_00/408_2000.PDF >

⁴¹ KELLI, A. Trade Secrets in the Intellectual Property Strategies of Entrepreneurs: The Estonian Experience. *Review of Central and East European Law*, 2010, Volume 35, Issue 4, pp. 315 – 339, ISSN: 0925-9880.

hodnotu, nejsou v příslušných obchodních kruzích běžně dostupné, mají být podle vůle podnikatele utajeny a podnikatel odpovídajícím způsobem jejich utajení zajišťuje.“⁴²

Výlučné právo k nakládání s obchodním tajemstvím patří podnikateli provozujícímu podnik. Bez jeho souhlasu není možné nakládat s jeho právy či poskytnout práva k užití třetí osobě. Obchodní tajemství je časově neomezené a trvá do doby, dokud jsou splněny podmínky obchodního tajemství popsané výše.

Know – how

S použitím odborné literatury lze pojem know – how definovat jako soubor výrobních a pracovních, vědeckých, technických či obchodních postupů, znalostí, zkušeností či poznatků, které nejsou nijak právě chráněny, ale jsou uchovávány jako výrobní tajemství daného podniku. Velmi dobrým příkladem know – how je recept na výrobu Becherovky, který je utajovaným návodem k výrobě likéru.⁴³

Vzhledem k tomu, že v zákonech není definován pojem know – how, není v zákonech zakotvena ani ochrana proti zneužití těchto poznatků. Ochranou tak může být pouze aplikace zákonných předpisů proti nekalé soutěži, ochrana obchodního tajemství nebo aplikace autorského zákona. Možná je i individuální ochrana vlastníka know – how, kdy je určitá znalost chráněna zakódováním, výmazem nebo uzavřením smluv o mlčenlivosti jednotlivých účastníků.

Goodwill

Goodwill je posledním z práv souvisejících s průmyslovým vlastnictvím. Pojem goodwill je zakotven a definován ve vyhlášce č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví. Jedná se o položku dlouhodobého nehmotného majetku a dle jmenované vyhlášky je goodwill definován jako „*kladný nebo záporný rozdíl mezi oceněním podniku, nebo jeho části ve smyslu obchodního zákoníku,*

---

⁴² ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., Zákon o obchodních korporacích [online]. In Sbírka zákonů České republiky, 2014 [vid. 2014-07-20]. Dostupné také z: <<http://zakony.centrum.cz/obchodni-zakon/>>

⁴³ STEIMAR, P. *Know – how v podnikání a oceňování nehmotného majetku v praxi II.*, Seminář, Praha, 23. 2. 2011

nabytého zejména koupí, vkladem nebo oceněním majetku a závazků v rámci přeměn společnosti, s výjimkou změny právní formy, a souhrnem jeho individuálně přeceněných složek majetku sníženým o převzaté závazky.“⁴⁴

2.4.6 Komparace předmětů průmyslového vlastnictví

Porovnání předmětů průmyslového práva je zaměřeno pouze na předměty, které jsou nejvíce využívány akademickou sférou. Jedná se zejména o patent a užitný vzor, méně pak o průmyslový vzor a ochrannou známku. Hlavní rozdíly představuje předmět ochrany, hodnota v porovnání s časem a prodlužování ochranných práv v čase.

Předmět ochrany je jedním z nejdůležitějších rozdílů jednotlivých průmyslových práv. Zatímco patenty a užitné vzory jsou zaměřeny na ochranu technických principů, metodik, popisů či postupů technických řešení, průmyslové vzory nechrání technická řešení, ale pouze vzhled výrobku nebo jeho části a ochranná známka pak chrání pouze grafické označení výrobku.

Další rozdíl je patrný mezi ochrannou známkou a zbylými předměty průmyslového vlastnictví. Ochranná známka jako jediná neztrácí **hodnotu v porovnání s časem**, naopak její hodnota s přibývajícím časem roste. Komplexně u předmětů průmyslového práva se zaměřením na práva na označení se jedná o tzv. koeficient zhodnocení, který znamená, že čím déle je právo na označení chráněno, tím jeho hodnota roste. U zbylých předmětů průmyslového vlastnictví se hovoří o tzv. koeficientu zastarávání, neboli s rostoucím časem ochrany hodnota předmětu průmyslového práva klesá.

S předešlým odstavcem souvisí i fakt, že práva na označení lze neomezeně prodlužovat, kdežto zbylá ochranná práva na předměty průmyslového vlastnictví jsou omezena v čase a po uplynutí lhůty stanovené zákonem, ochrana končí. Vzhledem ke klesající hodnotě

---

⁴⁴ ČESKO. Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení č. 563/1991 Sb., zákona o účetnictví [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2002 [vid. 2011-02-06]. Dostupné také z: <<http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=dlouhodob~C3~BD~20nehmotn~C3~BD~20majetek&nr=500~2F2002&part=&name=&rpp=15#local-content>>

v čase je však nepravděpodobné, že by ze strany vlastníka práv existoval zájem o prodloužení.

Závěrečná část kapitoly 2.4.6 je zaměřena na **komparaci patentu a užitého vzoru**, které jsou hojně využívány v akademickém prostředí a na první pohled působí velmi podobným dojmem. Patent i užitný vzor slouží k ochraně technických řešení, liší se pouze v několika méně zřetelných rozdílech uvedených níže:

Předmět ochrany

Oba předměty průmyslového vlastnictví slouží k ochraně technického řešení. Pouze u užitého vzoru dochází k omezení a nelze jím chránit biologické reprodukční materiály, jakékoliv způsoby výroby a pracovní činnosti.

Možná délka ochrany

Maximální možná délka ochrany patentu je 20 let. U užitého vzoru je pouhých 10 let. Delší délka ochrany předmětu patentem ovšem nepřináší velkou výhodu. Jak bylo prokázáno, správní poplatky vynálezů chráněných patentem nejčastěji končí do 10 let od zapsání do rejstříku, neboť technické řešení je již v tu dobu zastaralé a je nahrazeno novým způsobem řešení.

Náklady spojené s ochranou patentu a užitého vzoru

Náklady na podání přihlášky patentu a zejména náklady na udržovací poplatky ochrany patentu jsou řádově o tisíce korun dražší než u užitého vzoru. Při vyčíslení udržovacích poplatků za patent v prvních deseti letech se jedná o 19 000 Kč, u užitého vzoru se jedná o 12 000 Kč.

Doba trvání mezi podáním přihlášky a uznáním ochrany

Řízení, zda bude udělena ochrana průmyslovému vlastnictví, je rychlejší u užitných vzorů, kde nemusí docházet k úplnému průzkumu. Doba mezi podáním přihlášky a zápisu užitého vzoru je v řádu měsíců, kdežto doba mezi podáním přihlášky a zápisu patentu je v řádu let.

Dle výše uvedených aspektů lze konstatovat, že ochrana pomocí užitého vzoru je rychlejší a méně nákladnou variantou ochrany technického řešení, ovšem délka ochrany je o polovinu kratší než ochrana patentem a nelze ji aplikovat na tak širokou škálu předmětů jako v případě patentu. Nevýhodou užitečných vzorů je i fakt, že ochrana užitečným vzorem se používá a je známa pouze v několika evropských zemích.

Dle výše uvedeného a dle studie „*Analysis of previous and existing state of research and development in the Czech Republic and a comparison with the situation abroad*“⁴⁵ je zřejmé, že v České republice zcela převládá ochrana výsledku výzkumu pomocí užitého vzoru. Jak bylo ve studii prokázáno, v praxi je aplikace domácích patentů oproti zahraničním patentům v poměru 1:6. Kdežto aplikace v praxi u domácích užitečných vzorů oproti zahraničním užitečným vzorům je poměru 13:1. Vysoký rozdíl mezi domácími a zahraničními užitečnými vzory může být částečně způsoben omezenou působností užitečných vzorů ve světě.⁴⁶ I přes toto omezení je však užívání ochrany pomocí užitého vzoru v České republice mnohem více rozšířené než pomocí patentu. Obdobnou situaci lze nalézt již jen na území Slovenské republiky.

2.5 Předměty autorského práva

Ochrana předmětů autorského práva se vztahuje na veškerá literární, umělecká a vědecká díla, na veškeré zvukové záznamy, rozhlasová a televizní vysílání aj. Stěžejní vlastností ochrany autorských děl je, že práva vznikají již při tvorbě díla samého a ne až po dokončení. Ochrana autorského práva je upravena zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, ve

---

⁴⁵ KUKAL, Z.: *Analysis of previous and existing state of research and development in the Czech Republic and a comparison with the situation abroad* [online], Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy Praha, 2002 [vid. 2013-11-11]. Dostupné také z:

<http://www.vyzkum.cz/storage/att/25841307F7F5598D864FD2B0A919C054/anal02_en1.pdf>

⁴⁶ Užitečný vzor jako způsob ochrany výsledku výzkumu je dle zákona umožňován pouze v: Polsku, Maďarsku, Slovensku, Německu, Rakousku, Dánsku a Japonsku.

znění pozdějších přepisů, úplné znění zákon 398/2006 Sb.⁴⁷ Ochrana předmětu autorského práva trvá po celou dobu života autora a následných 70 let po jeho smrti, jak uvádí Kanwar a Evenson. „*While many developing countries provide base-level copyright protection for the lifetime of the author plus fifty years (as per the agreement), the European Union and the United States provide copyright protection for the lifetime of the author plus 70 years.*“^{48 49}

Mezi předměty ochrany autorského práva jsou dle zákona o právu autorském řazeny:

- literární, umělecká a vědecká díla, definovaná jako jedinečný výsledek tvůrčí činnosti a to bez ohledu na rozsah, účel a význam,
- počítačový program - musí splňovat podmínku vlastního duševního výtvoru bez ohledu na jedinečnost díla,
- databáze,
- sborník - sborník a databáze se považují za samostatné souhrnné dílo shrnující soubor nezávislých děl, pokud je zde patrný vlastní osobitý duševní výtvor – vlastní uspořádání jednotlivých prvků, vlastní systematickosti či metodickosti řazení děl,
- fotografické dílo,
- tvůrčí zpracování díla jiného,
- dílo nedokončené.⁵⁰

---

⁴⁷ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1992 [vid. 2013-11-11]. Dostupné také z: <[http://www.zakonycr.cz/seznamy/121-2000-sb-zakon-o-pravu-autorskem-o-pravech-souvisejicich-s-pravem-autorsky-m-a-o-zmene-nekterych-zakonu-\(autorsky-zakon\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/121-2000-sb-zakon-o-pravu-autorskem-o-pravech-souvisejicich-s-pravem-autorsky-m-a-o-zmene-nekterych-zakonu-(autorsky-zakon).html)>

⁴⁸ KANWAR, S. and R. EVENSON. On the strength of intellectual property protection that nations provide. *Journal of Development Economics*, 2009, Volume 90, Issue 1, pp. 50-56, ISSN: 0304-3878. s. 50

⁴⁹ „*Zatímco rozvojové země poskytují základní ochranu autorských práv po dobu života a 50 let po smrti autora (dle dohody), Evropská unie a Spojené Státy Americké poskytují ochranu autorských práv po dobu života a 70 let po smrti autora.*“

⁵⁰ JAKL, L. *Právní ochrana průmyslového vlastnictví*. 1. vyd. Praha: MUP Praha 2008, ISBN 978-80-863855-30-1

2.5.1 Osobnostní a majetková práva autora

Autorské právo se skládá z práva osobnostního a majetkového.

Osobnostní práva zahrnují možnost autora rozhodnout o zveřejnění díla, nedotknutelnosti díla, nemožnosti vzdát se autorského práva. Právo osobnostní zaniká až smrtí autora.

Majetková práva pak umožňují autorovi poskytnout dílo k užití jiné osobě pouze za podmínky uzavření licenční smlouvy. Užitím díla se rozumí rozmnožování, rozšiřování, pronájem, půjčení či vystavení originálu nebo rozmnoženiny díla. Dle zákona existuje omezení autorského práva, kdy fyzická osoba smí použít bez vědomí autora jeho dílo pro osobní potřebu. Dále existuje možnost bezúplatné zákonné licence formou citací, katalogových licencí, knihových licencí aj.⁴⁹

2.5.2 Volné licence

Umožňují autorovi zpřístupnění a využití vlastního díla ve prospěch další osoby na internetových stránkách a to bez uzavření jakékoli licenční smlouvy mezi autorem a další osobou. Pomocí volné licence autor může určit následné použití jeho díla. Pomocí aplikace určuje rozsah práv využití jeho díla:

- autor má právo, že při citaci díla musí být uveden jako autor díla.
- autor má právo určení, zda smí být jeho dílo použito pro komerční účely nebo zda smí být využito pouze k nekomerčním účelům,
- autor smí požadovat zachování licenční podmínky, kdy následné dílo, čerpající či vycházející z původního díla s volnou licencí, musí být opět zpřístupněno veřejnosti pomocí volné licence,
- autor smí určit, zda druhá osoba smí nebo nesmí zasahovat a jakkoli měnit jeho vlastní původní dílo.

Nebezpečí volné licence spočívá v riziku, že druhá osoba využívající díla s volnou licencí nemůže žádným způsobem ověřit, že dílo, poskytnuté veřejnosti pod záštitou volné licence,

je původní a neporušuje autorský zákon ze své podstaty a nevychází již z jiného autorského díla.⁵¹

2.5.3 Autorské právo se zaměřením na akademické prostředí

Kapitola se zaměřuje na publikační činnost pedagogických a vědeckých pracovníků, výukové materiály, školní díla a vědeckovýzkumnou činnost studentů. Napříč všemi tématy pak řeší problematiku citací a plagiátorství.

Publikační činnost a použití citací

Akademické prostředí se neustále potýká s otázkou využití citací. Kdy je použitá citace v mezích zákona a kdy již porušuje samotný autorský zákon?

Dle zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů, je umožněno několik druhů zákonných citací autorských děl.

První možností je použití citací v odůvodněné míře a to za podmínky správného a úplného uvedení zdroje. Za odůvodněnou míru se nepovažuje kopírování, parafrázování aj. Za nedostatečný důvod k citacím se považuje i pouhé přepsání díla, kde jsou patrné nedostatky v odborném vzdělání či schopnostech autora a autor nedokáže v uspokojivé míře obhájit důvod citace.

Druhou možností využití citací dle právních regulí je použití citace části nebo celého drobného díla pro účely následné kritiky daného díla. I v tomto případě je však citace omezena zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským, kdy je přípustná citace pouze do rozsahu odůvodnitelného k potřebě kritice či recenze.

Třetí možnost využití citace je opět stanovena zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským, a uvádí, že dílo může být

---

⁵¹ POLČÁK, R. *Duševní vlastnictví v akademické praxi*. 1. vyd. Praha: ČVUT, 2001. ISBN 978-80-87184-20-

doslovně citováno pro výukové či vědecké účely. V rámci těchto citací nesmí docházet k jakémukoli hospodářskému obohacení ze strany pedagoga, případně vědeckého pracovníka.⁵²

Další problematickou otázkou je publikační činnost jako zaměstnanecké dílo.

Ve většině případů vykonává pedagogický, popřípadě vědecký, pracovník publikační činnost v rámci sjednaného pracovněprávního vztahu se zaměstnavatelem. V tomto případě vzniká zaměstnanecké dílo, které je ve vlastnictví zaměstnavatele, jenž má právo poskytnout dílo třetí osobě, ale pouze se souhlasem autora. Výjimečná situace nastává, pokud bylo dílo sepsáno za finanční podpory veřejných prostředků. V tomto případě musí být požádáno o svolení o využití díla poskytovatele financí daného grantu.

Pokud nebylo ujednáno jinak, zůstávají osobnostní práva na straně zaměstnance a majetková práva na straně zaměstnavatele.⁵³

Studijní materiály a výuka

Pravidla využití citací během výuky, kdy jsou citace použity pouze pro bezprostřední výuku, se liší od pravidel použití citací v rámci publikační činnosti. Pokud je citace použita bezprostředně během výuky, a nezáleží na druhu zdroje díla, je využití díla možno bez uzavření licenční smlouvy. Jedinou podmínkou tak zůstává, že prostřednictvím výuky nesmí dojít k žádnému hospodářskému prospěchu pedagoga ani školy.

Oproti tomu tvorba studijních materiálů se řídí obdobnými pravidly jako publikační činnost. Citace ve studijních materiálech jsou samozřejmě povoleny, ale pouze do té míry, aby nebyla překročena citační licence, a to při využití jakéhokoli zdroje. V odůvodněných

---

⁵² ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1992 [vid. 12-01-15]. Dostupné také z: <[http://www.zakonycr.cz/seznamy/121-2000-sb-zakon-o-pravu-autorskem-o-pravech-souvisejicich-s-pravem-autorsky-m-a-o-zmene-nekterych-zakonu-\(autorsky-zakon\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/121-2000-sb-zakon-o-pravu-autorskem-o-pravech-souvisejicich-s-pravem-autorsky-m-a-o-zmene-nekterych-zakonu-(autorsky-zakon).html)>

⁵³ POLČÁK, R. *Duševní vlastnictví v akademické praxi*, 1. vyd. Praha: ČVUT, 2001. ISBN 978-80-87184-20-2

případech tak autor může čerpat pro účely tvorby studijních materiálů z jakýchkoliv děl, avšak musí být dle stanovených norem označen zdroj.

Školní díla

Za školní díla jsou považovány veškeré práce vytvořené studentem při plnění studijních povinností. Specifickou skupinu pak tvoří kvalifikační práce, kam jsou řazeny bakalářské, diplomové a disertační práce.

Veškerá školní díla, vyjma kvalifikačních prací, podléhají autorskému zákonu a majitelem všech autorských práv je tudíž student sám. Neboli škola není oprávněna nakládat s dílem jako s vlastním majetkem a není možné bez souhlasu studenta vydat dílo tiskem nebo ho zveřejnit. Škola má v tomto případě pouze možnost využívat školní dílo jako studijní výukovou pomůcku pro vnitřní potřeby. Vzhledem k výše uvedené skutečnosti má student právo kdykoli své dílo licencovat a to bez souhlasu školy.

V případě, kdy škola projeví zájem o školní díla, však zákon stanovuje, že škola má přednostní právo na tato díla a může se studentem uzavřít tzv. exkluzivní licenci, kdy student není oprávněn poskytovat licenci třetím osobám, neboť by tím mohl ohrozit zájmy školy. V návaznosti na tuto skutečnost je doporučováno před uzavřením licenční smlouvy studenta a třetí osoby, aby se student nejprve dotázal, zda má škola zájem o exkluzivní licenci a až poté nabídl licenci třetí osobě. Ve chvíli uzavření licence studenta se třetí osobou pak náleží škole poměrná odměna představující náhradu nákladů spojených se vznikem školního díla.

Výjimku pak tvoří kvalifikační práce, kdy škola, dle zákona č.111/1998 Sb., o vysokých školách, je povinna zveřejnit kvalifikační práci prostřednictvím vnitřní databáze školy. V případě, kdy student spolupracuje na kvalifikační práci s třetí osobou, např. obchodní společností, je v odůvodněných případech umožněno část kvalifikační práce v databázi nezveřejnit. Nutno dodat, že zbylé informace ke kvalifikační práci je škola stále povinna

v databázi zveřejnit.^{54,55}

---

⁵⁴ POLČÁK, R. *Duševní vlastnictví v akademické praxi*. 1. vyd. Praha: ČVUT, 2001. ISBN 978-80-87184-20-2

⁵⁵ ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1992 [vid. 12-01-15]. Dostupné také z: <[http://www.zakonycr.cz/seznamy/121-2000-sb-zakon-o-pravu-autorskem-o-pravech-souvisejicich-s-pravem-autorsky-m-a-o-zmene-nekterych-zakonu-\(autorsky-zakon\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/121-2000-sb-zakon-o-pravu-autorskem-o-pravech-souvisejicich-s-pravem-autorsky-m-a-o-zmene-nekterych-zakonu-(autorsky-zakon).html)>

3 Metody oceňování předmětů průmyslového vlastnictví jako součásti nehmotného majetku

Metody oceňování nehmotného majetku jsou využívány při nutnosti určení účetní či tržní hodnoty oceňovaného předmětu. Jaká požadovaná hodnota ocenění bude výsledkem, vyplývá z důvodu ocenění. Proto je nutné před začátkem kteréhokoli oceňování nehmotného majetku vždy určit důvod či účel, pro který je aktivum oceňováno. Na základě důvodu oceňování se určuje metoda ocenění, která bude použita. Mezi nejčastější důvody k ocenění dle Čady jsou řazeny:

1. transfer nehmotného majetku,
2. přeměny a fúze obchodních společností,
3. zakládání podniku se zahraniční majetkovou účastí,
4. účetnictví a daňové předpisy,
5. nepeněžní vklady do obchodních společností,
6. zástavy nehmotného majetku,
7. konkurz, insolvence,
8. reklamní důvody,
9. porušování práv a nekalosoutěžní jednání.⁵⁶

První část kapitoly je zaměřena na vymezení nehmotného majetku, dle Českých účetních standardů a dle IFRS, a možnosti ocenění nehmotného majetku, jehož součástí jsou i předměty duševního vlastnictví. Závěrem je komparace vymezení a ocenění nehmotného majetku dle Českých účetních standardů a dle IFRS.

Druhá část kapitoly je zaměřena na jednotlivé možné metody ocenění. Charakterizovány jsou jak obecné metody ocenění z pohledu odborné literatury, tak i metody ocenění nehmotného majetku užívané v praxi jednotlivými konkrétními organizacemi. Cílem je vytvoření komplexní rešerše odborné literatury doplněné o znalosti z praxe, z absolvovaných školení a konzultací.

---

⁵⁶ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*, Seminář, Brno, 12. - 13. 3. 2012

3.1 Nehmotný majetek a možnosti ocenění dle české legislativy a dle IFRS

Vzhledem k tomu, že dostupná odborná literatura a zákony uvádí pouze možnosti ocenění nehmotného majetku a nespécifikují samostatně možnosti ocenění části nehmotného majetku – průmyslového vlastnictví, je v kapitole 3.1 pro přehlednost v krátkosti uvedeno vymezení nehmotného majetku z účetního hlediska a možnosti jeho ocenění.

Kapitola je zaměřena na vymezení, důvody ocenění a možnosti ocenění nehmotného majetku z hlediska Českých účetních standardů a z hlediska IFRS. Závěr kapitoly představí komparaci obou standardů a následné komentáře a doporučení vzhledem k odlišnostem obou standardů.

3.1.1 Vymezení nehmotného majetku dle Českých účetních standardů

Nehmotný majetek upravuje vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení č.563/1991, zákona o účetnictví. Dle této vyhlášky jsou mezi složky dlouhodobého nehmotného majetku řazeny:

Zřizovací výdaje, do kterých jsou řazeny veškeré výdaje od založení do vzniku účetní jednotky. Jedná se například o soudní a správní poplatky, výdaje na pracovní cestu, odměny za zprostředkování, poradenské služby aj.

Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, do kterých jsou řazeny výsledky, které byly vytvořeny vlastní činností za účelem obchodování nebo byly nabyty od jiných osob.

Software definovaný analogicky jako výsledky výzkumu a vývoje, neboli je zde podmínka vytvoření za účelem obchodování nebo nabytí od jiných osob. Zároveň musí být splněna podmínka samostatného nabytí, kdy software není pořizován jako součást hardwaru, ale jako samostatný prvek.

Ocenitelná práva, jimiž se rozumí veškeré předměty průmyslového práva a obdobného vlastnictví, které vznikly opět za účelem obchodování či byly nabyty od třetí osoby.

Goodwill, představující kladný či záporný rozdíl účetní a tržní hodnoty při ocenění podniku nebo alespoň jeho části.

Jiný dlouhodobý nehmotný majetek, kam jsou řazeny povolenky na emise, preferenční limity či technické zhodnocení od částky 40 000 Kč.

Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek v podobě poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek.^{57,58}

3.1.2 Oceňování dlouhodobého nehmotného majetku dle Českých účetních standardů

Dle zákona o účetnictví je dlouhodobý nehmotný majetek krom pohledávek s výjimkou nehmotného majetku, který byl vytvořen vlastní činností, oceňován pořizovacími cenami. Pořizovací cenou se rozumí taková cena, za kterou byl majetek pořízen a to včetně výdajů souvisejících s pořízením.

Dlouhodobý nehmotný majetek vytvořený vlastní činností je oceňován vlastními náklady, které představují veškeré přímé i nepřímé náklady bezprostředně související s vytvořením dlouhodobého nehmotného majetku.⁵⁹

3.1.3 Vymezení nehmotného majetku dle IFRS

Nehmotný majetek dle IFRS je vymezen pomocí IAS 38. Dle mezinárodního standardu musí nehmotný majetek splňovat následující kritéria:

---

⁵⁷ ČESKO. Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení č. 563/1991 Sb., zákona o účetnictví [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2002 [vid. 2013-03-28]. Dostupné také z: < <http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/ceske-ucetni-standardy/podnikatele/013.aspx> >

⁵⁸ HORÁK, J. and O. MALÍKOVÁ. Environmentally related impacts on financial reporting: the case of pollution permits in Czech legislative conditions. *WIT Transactions on Ecology and the Environment*, 2011, UK, vol. 2011, issue 147, pp. 433 – 442, ISSN 1743-3541.

⁵⁹ ČESKO. Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení č. 563/1991 Sb., zákona o účetnictví [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2002 [vid. 2013-03-28]. Dostupné také z: < <http://business.center.cz/business/finance/ucetnictvi/ceske-ucetni-standardy/podnikatele/013.aspx> >

- jedná se o identifikovatelné nepeněžní aktivum,

Majetek musí být možné samostatně oddělit od podniku, neboli může dojít například k prodeji, pronájmu, výměně či rozdělení budoucího ekonomického prospěchu. Zároveň jeho podstata vyplývá ze smluvních či zákonných práv.

- nemá hmotnou podstatu,
- je kontrolováno účetní jednotkou,
- očekává se od něj budoucí užitek,
- je spolehlivě ocenitelné.⁶⁰

3.1.4 Oceňování nehmotného majetku dle IFRS

Dle IFRS se jako základní způsob ocenění používá model historické ceny, jehož podstatou je vyčíslení pořizovací ceny, která byla vyplacena v rámci transakce provedené mezi nezávislými stranami. Součástí pořizovací ceny jsou i náklady přímo související s pořízením. Jedná se o cla, nevratné daně, platy a mzdy, profesní služby, náklady na testování aj.

Při pořízení nehmotného aktiva ve vlastní režii jsou do nákladů zahrnuty veškeré náklady přímo související s vytvořením nehmotného aktiva. IFRS striktně rozlišuje fáze výzkumu a vývoje nehmotného aktiva, kdy je jednoznačně vymezen pojem výzkum a vývoj. Výzkum je činnost zaměřená na získání nových znalostí, zkoumání vyhodnocení aj. Oproti tomu vývoj je definován jako návrh, sestavení, testování modelů či prototypů aj. Náklady na výzkum jsou pak účtovány pouze jako náklady běžného období a nemohou být uznány jako samostatné aktivum, na rozdíl od nákladů na vývoj, které lze uznat jako nehmotné aktivum při splnění konkrétních podmínek (existence předpokladu dokončení a jistota budoucího užitku).

Druhým možným způsobem ocenění nehmotných aktiv v rámci IFRS je použití tzv. přeceňovacího modelu, kdy dochází k přecenění nehmotného aktiva na reálnou hodnotu.

---

⁶⁰ GREUNING, H., D. SCOTT and S. TEBLENCE. *International Financial Reporting Standards: A Practical Guide*. 6th ed. Washington: World Bank Publications, 2011. ISBN: 978-0-8213-8428-2.

Podmínkou pro využití přeceňovacího modelu je existence aktivního trhu, kde se reálná hodnota určí na základě srovnání obdobného aktiva. Tato možnost je však pro nehmotná aktiva, vzhledem jejich charakteru, v praxi neobvyklá.⁶¹

3.1.5 Komparace Českých účetních standardů a IFRS

Jedním ze základních rozdílných přístupů je samotná definice nehmotných aktiv, kdy České účetní standardy neobsahují obecnou definici aktiv a aktiva jsou určena výčtem jednotlivých položek. Při porovnání jednotlivých položek nehmotných aktiv v Českých účetních standardech s definicí nehmotných aktiv v IFRS je zřejmé, že IFRS do nehmotných aktiv nezařazují zřizovací výdaje, které nepředstavují žádný budoucí užitek a dle IFRS jsou tak účtovány hned do nákladů.

Dalším nedostatkem Českých účetních standardů je pak strohé vymezení položky nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, kdy oproti IFRS je možné v některých případech uznat výsledky vývoje za nehmotný majetek, což je v rámci IFRS nemožné.

Posledním z viditelných rozdílů je možnost přecenění hodnoty nehmotného majetku dle přeceňovacího modelu, který je možné využít dle IFRS, ale ne dle české legislativy. Jedinou možnou alternativou dle české legislativy (i dle IFRS) je tak využití opravné položky, která ovšem nabízí pouze snížení hodnoty majetku.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem je zřejmé, že mezinárodní standardy umožňují lepší výchozí pozici pro nastavení ocenění nehmotného majetku, potažmo předmětů duševního vlastnictví. Jedním z klíčových problémů, které by měly být změněny v české legislativě, je přesné vymezení pojmů výzkumu a vývoje a nastavení možnosti přecenění z původní hodnoty na reálnou hodnotu majetku.

---

⁶¹ VAŠEK, L. Pravidla vykazování a oceňování nehmotných aktiv podle IAS 38. In *Český finanční a účetní časopis*, 2006, roč. 1, č. 4, s. 77-94.

3.2 Metody oceňování předmětů průmyslového vlastnictví jako součásti nehmotného majetku

Kapitola se podrobně věnuje základním vědeckým metodám ocenění nehmotného majetku vycházejících z:

- tržního srovnání,
- nákladové metody,
- výnosové metody.

Druhá část kapitoly charakterizuje konkrétní metody využívané v praxi. Závěrem každé části je stručný komentář o výhodách a nevýhodách dané metody a o možnosti využitelnosti nebo naopak překážkách aplikace metody do prostředí veřejných vysokých škol.

3.2.1 Metoda založená na principu tržního srovnání

Metoda vychází z tržního srovnání dvou substitutů. Podmínkou užití této metody je existence fungujícího rozvinutého tržního hospodářství během dlouholetého období v daném státě. Dále při oceňování konkrétního nehmotného statku musí být k dispozici dostatečný počet v minulosti provedených transakcí stejného či obdobného statku a možnost přístupu k informacím o cenách prodávaného/kupovaného statku.⁶²

Vzhledem k jedinečnosti každého předmětu duševního vlastnictví a situaci tržního hospodářství v České republice v minulých letech nelze tuto metodu aplikovat na ocenění předmětů duševního vlastnictví v ČR. Výjimkou by mohl být pouze fakt, že v případě předmětů průmyslového vlastnictví dochází k přihlášení, registraci a ochraně pouze na určitém území. Tudíž by mohla nastat situace, kdy na území jiného státu, kam nezasahuje ochrana předmětu daného průmyslového vlastnictví, je oceňován obdobný předmět a mohlo by dojít k tržnímu srovnání. Tato výjimka je ale omezena pouze na předměty průmyslového vlastnictví, kde nedochází během přihlášení k úplnému průzkumu

---

⁶² MALÝ, J. *Obchod nehmotnými statky. Patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. 1. Vyd. Praha: C. H. Beck, 2002. ISBN: 80-7179-320-5.

potvrzujícímu novost vynálezu. Díky výše uvedeným faktům je metoda uvedena pouze pro přehlednost a nemůže být využita při oceňování předmětů průmyslového vlastnictví vytvořených v rámci veřejné vysoké školy v ČR.

3.2.2 Nákladové metody

Podstatou nákladových metod je vyčíslení pořizovací ceny předmětu průmyslového vlastnictví pomocí účetní evidence.⁶³ Nákladové metody jsou v praxi používané velmi zřídka. Vzhledem k vypovídací schopnosti jsou doporučeny pouze jako podpůrné metody k metodě tržního srovnání a k výnosovým metodám.⁶⁴

Nákladové metody neuvažují budoucí možné příjmy z nehmotného majetku a jsou proto řazeny mezi statické metody. Díky tomu je hodnota ocenění nehmotného majetku pomocí nákladové metody ve většině případů podhodnocena a ukazuje pouze nejnížší možnou hranici ceny, za kterou je daný statek možné prodat.

Metoda vycházející z přecenění historických nákladů

Podstatou metody je zjištění veškerých vynaložených nákladů na výzkum a vývoj daného nehmotného statku. Zjištěné náklady, které jsou uváděny v účetní evidenci v historických cenách, je posléze nutno přecenit.

Součet všech nákladů představuje nejnížší možnou prodejní cenu, kdy jsou nazpět získány pouze náklady vyložené na výzkum a vývoj. Ocenění touto metodou je aplikovatelné v českém prostředí pouze pro účely zjištění minimální obchodovatelné ceny majetku. Nevýhodou použití metody v prostředí České republiky je omezení, kdy České účetní standardy dovolují přecenění jakéhokoli majetku pouze na nižší hodnotu, než byla stávající hodnota předmětu.

---

⁶³ NÝVLTOVÁ R. a P. MARINIČ. *Finanční řízení podniku: Moderní metody a trendy*. 1. Vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. ISBN: 978-80-247-3158-2.

⁶⁴ SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-62-0.

Metoda vycházející z reprodukční ceny

Metoda je založena na zjištění ceny všech potřebných nákladů, které je nutno vynaložit na pořízení oceňovaného statku. Při stanovení cen nákladů je brán v potaz koeficient zastarávání. Vzhledem k principu dané metody, nelze metodu vycházející z reprodukční ceny použít na ocenění ochranných známek či ostatních práv na označení, kde s přibývajícími léty hodnota statku roste – oproti hodnotě technických řešení, kde s narůstajícími léty hodnota statku klesá.⁶⁵

Jak již bylo uvedeno na začátku podkapitoly 3.2.2, nákladové metody nemohou být využívány při ocenění práv k předmětu průmyslového vlastnictví za účelem budoucího prodeje. Nákladová metody určuje skutečně vynaložené náklady na výzkum technického řešení. Souhrnná částka skutečně vynaložených nákladů je pak ukazatelem minimální hranice, za kterou by práva k předmětu měla být prodána nebo licencována třetí osobě, aby byly pokryty alespoň vynaložené náklady spojené s výzkumem.

V žádném případě však neukazuje skutečnou tržní cenu předmětu. V případě veřejných vysokých škol může dojít ke skutečnosti, že nově vzniklé předměty průmyslového práva mají, i přes vysoké skutečné náklady na výzkum, nulovou tržní hodnotu. Může to být způsobeno tím, že výsledky výzkumu jsou výsledkem základního výzkumu nebo výsledky vznikly za účelem zápisu předmětu do databáze RIV a ne k budoucímu transferu vlastnických práv předmětu průmyslového vlastnictví. Naopak může dojít k velmi významnému vynálezu a tržní hodnota ve srovnání se skutečně vynaloženými náklady může mnohonásobně účetní hodnotu převýšit.

Kromě určení minimální prodejní ceny (z důvodů pokrytí skutečně vynaložených nákladů) má nákladová metoda ještě jedno opodstatnění. V případě budoucího transferu vlastnických práv předmětu průmyslového vlastnictví je nutné zanést předmět do účetní evidence organizace, neboť nelze prodávat vlastnická práva k předmětu, který dle účetnictví organizace neexistuje.

---

⁶⁵ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2007. ISBN: 978-80-245-1187-0

Vzhledem k výše uvedeným argumentům budou nákladové metody částečně využity při návrhu metodiky ocenění předmětů průmyslového vlastnictví vzniklých na veřejných vysokých školách a bude jim věnována pozornost v kapitole 5 – Metodika ocenění předmětů průmyslového vlastnictví v prostředí VVŠ.

3.2.3 Výnosové metody

Výnosové metody jsou založeny na predikci budoucích příjmů plynoucích z využití a aplikace předmětu průmyslového vlastnictví. Výnosové metody jsou nejvíce využívanými metodami v praxi. Použití této metody je podmíněno tím, že nehmotný majetek je již využíván v praxi a lze určit budoucí roční čisté výnosy vyplývající z použití průmyslových práv a práv na označení a výrobně technických poznatků. Ocenění výnosovou metodou je upraveno i českými zákony a to zákonem 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku). Ocenění majetkových práv vyplývajících z průmyslových práv a práv na označení a výrobně technických poznatků, některých majetkových práv souvisejících s právem autorským a práv pořizovatele databáze je pak popsáno v §17 zákona 151/1997 Sb. Blíže bude specifikováno u metody licenční analogie.⁶⁶

Mezi výnosové metody jsou řazeny např. metoda míry zisku, reziduální výnosová metoda, metoda předpokládané ztráty výnosu, resp. zisku či metoda diskontovaných peněžních toků. Nejvíce využívanou metodou je pak metoda licenční analogie, která je podrobněji popsána na závěr kapitoly 3.2.3.

Metoda míry zisku

Metoda míry zisku vychází z předpokladu, že do prodejní ceny výrobku je přičten předpokládaný zisk z využití oceňovanému nehmotnému majetku. Metodu lze použít v případě, že výrobky, vyrobené díky oceňovanému nehmotnému majetku, mají v prodejní

---

⁶⁶ ČESKO. Zákon č. 151/1997 Sb. ze dne 17.6.1997, o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku) [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1998 [vid. 2012-04-26]. Dostupné také z: <<http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-151-1997-sb-o-ocenovani-majetku-a-o-zmene-nekterych-zakonu-zakon-o-ocenovani-majetku/>>

ceně již zakalkulován vyšší zisk oproti stejnému či obdobnému nechráněnému výrobku, který je v produkci konkurence. Hodnota nehmotného majetku je pak vyčíslena jako součet rozdílů v každém roce užívání.

V praxi se daná metoda využívá zřídka a to díky špatné dostupnosti údajů potřebných k výpočtu hodnoty nehmotného majetku. Vzhledem k tomu, že výzkumné organizace jsou nevýrobními společnostmi, je metoda míry zisku téměř nepoužitelná k oceňování předmětů průmyslového vlastnictví v těchto organizacích.

Reziduální výnosová metoda

Výpočet hodnoty nehmotného statku spočívá ve vyčíslení čistého diskontovaného výnosu spojeného s hmotným majetkem společnosti, který je pak odečten od celkových čistých diskontovaných výnosů firmy. Podmínkou využití reziduální výnosové metody je, že nehmotný majetek tvoří rozhodující část majetku společnosti. I tato metoda je díky své náročnosti a nutnosti přesné evidence nákladů a výnosů společnosti v praxi využívána méně.⁶⁷

Metoda předpokládané ztráty výnosu, resp. zisku

Výpočet hodnoty nehmotného statku je analogický s výpočtem v případě využití metody míry zisku. Podmínkou použití této metody je, že společnost pozbývá práva na využití průmyslového práva či jiného technického poznatku. V tomto případě je hodnota vyčíslena jako diskontovaných součet ročních rozdílů možných čistých diskontovaných výnosů při použití průmyslového práva a mezi skutečnými ročními diskontovanými poníženými zisky společnosti díky nemožnosti využití průmyslového práva.⁶⁸

Metoda diskontovaných peněžních toků

Principem metody diskontovaných peněžních toků je vyčíslení čisté současné hodnoty, která je zjištěna součtem očekávaných přírůstkových peněžních toků z investice během

---

⁶⁷ MALÝ, J. *Obchod nehmotnými statky. Patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. 1. Vyd. Praha: C. H. Beck, 2002. ISBN: 80-7179-320-5.

⁶⁸ BOER, Peter F. *Oceňování technologií. Podnikatelské a finanční aspekty výzkumu a vývoje*. 1. Vyd. Brno: Zoner Press, 2007. ISBN: 978-80-86815-66-4.

plánované životnosti investice. Metoda diskontovaných peněžních příjmů se využívá zejména při rozhodování o budoucích investicích organizace.⁶⁹

Metoda licenční analogie

Tato metoda je v praxi nejvíce využívána. Předpokladem pro užití této metody je, že výrobce určitého produktu má zájem o zakoupení licence a využití nehmotného majetku třetí fyzické či právnické osoby. Za právo využití nehmotného majetku je povinen poskytovateli platit licenční poplatky a to po dobu trvání licenční smlouvy.

Princip výpočtu je založen na postupném ročním ocenění nehmotného majetku v jednotlivých letech užívání nehmotného majetku, kdy roční výši ocenění nehmotného majetku je zjištěna dle níže uvedeného vzorce (3.1). Hodnoty ocenění nehmotného majetku v jednotlivých letech jsou pak sečteny a výsledkem je celková hodnota nehmotného majetku.

$$HV = RV * LP * KZ * KK * PM \quad (3.1)$$

kde:

HV – roční ocenění nehmotného majetku,

RV – roční rozsah produkce ve finančním vyjádření,

LP – licenční poplatek,

KZ – koeficient zastarání, případně koeficient zhodnocení,

KK – koeficient míry kapitalizace,

PM – podíl nehmotného majetku na výrobě.⁷⁰

Jednotlivým veličinám, které byly použity pro výpočet ročního ocenění nehmotného majetku (3.1), jsou věnovány následující odstavce.

---

⁶⁹ VALACH, J. aj. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 3. Vyd. Praha: Ekopress, s.r.o., 2010. ISBN: 978-80-86929-71-2.

⁷⁰ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2007. ISBN: 978-80-245-1187-0.

Roční rozsah produkce ve finančním vyjádření (RV)

Roční rozsah produkce ve finančním vyjádření představuje konkrétní číselné vyjádření očekávaných budoucích výnosů (zisků) z výroby při použití oceňovaného nehmotného majetku. V dnešní době se ustupuje od vyjádření produkce pomocí zisku, jehož výše je v účetnictví snadno ovlivnitelná díky daňové optimalizaci. Proto je stále častěji doporučováno použití hrubého obrátu z výroby při použití oceňovaného nehmotného majetku, u kterého nemůže dojít k takovému zkreslení jako v případě zisku.

Při kalkulaci s budoucími výnosy musí být počítáno s rizikem špatného odhadu. Budoucí rozsah výroby je nutné očistit od budoucích jednorázových vlivů a jiných neočekávaných událostí. Z důvodu opatrnosti a obezřetnosti, neboť se jedná o neočekávané události s vysokou mírou rizika, je jedním z možných postupů zjištění výše roční produkce to, že budoucí rozsah výroby v jednotlivých letech užívání je stanoven přímo výrobcem, který zakoupil licenci. Další možností určení budoucího rozsahu výroby je pomoc nezávislého specialisty v daném oboru.

Určení rozsahu výroby může být provedeno i pomocí příznivých a nepříznivých očekávání, kdy rozsah výroby je určen v daném intervalu od nejmenšího (pesimistické očekávání) po největší (optimistické očekávání) možný rozsah produkce.

Dle ustanovení §17 odst. (2) zákona č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku) se roční čistý výnos užívání zjistí:

„(2) Roční čistý výnos užívání se zjistí

- a. ze smluv o užívání práva (například licenční smlouva) platných v den ocenění,*
- b. podle skutečnosti za poslední kalendářní rok užívání v období pěti let předcházejících roku ocenění, nelze-li jej zjistit podle písmene a).“⁷¹*

---

⁷¹ ČESKO. Zákon č. 151/1997 Sb. ze dne 17.6.1997, o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku) [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1998 [vid. 2012-04-26]. Dostupné také z: <<http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-151-1997-sb-o-ocenovani-majetku-a-o-zmene-nekterych-zakonu-zakon-o-ocenovani-majetku/>>

Licenční poplatek (LP)

Výši sazby licenčního poplatku uvedenou v procentech je velmi těžké stanovit. Hodnota je závislá hned na několika faktorech, které mohou výši velmi ovlivnit. Je nutné přihlédnout, ve kterém oboru podnikání bude nehmotný statek používán, zda se jedná o chráněný či nechráněný nehmotný statek, zda má nehmotný statek technický či obchodní charakter. U technických vynálezů je dále důležité, zda jde o právní ochranu patentem či se jedná pouze o užitný vzor atd. I přes správné zařazení nehmotného majetku může dojít k různým odhadům výše licenčního poplatku, neboť každý odborný odhadce preferuje jiné výše poplatku pro různé oblasti průmyslu.

Nutné je také upozornit na fakt, že licenční poplatek vyjadřuje zároveň rozdělení zisku z licence mezi poskytovatele a nabyvatele licence.

Výše licenčního poplatku se stanoví jako procento ze zisku či z objemu obratu podle licenční produkce. Pro lepší orientaci je možno uvést, že například u technických oborů, kde je nehmotný majetek patentově chráněn, se výše procentní sazby licenčního poplatku pohybuje od 0,5% do 12%. V licenčních smlouvách se pak nejčastěji objevuje licenční poplatek v rozmezí mezi 2% až 8%. U užitných vzorů pak záleží především na kvalifikovaně provedené rešerši – pokud je kvalifikace vysoká, může se licenční poplatek pohybovat ve stejném rozpětí jako u patentu, pokud se užitný vzor blíží spíše k know-how, výše licenčního poplatku může klesnout o 35% až 70% oproti licenčnímu poplatku chráněnému patentem.

U průměrně zavedené ochranné známky se pak výše licenčního poplatku v prostředí České republiky pohybuje okolo 1%, oproti tomu u proslulých ochranných známek se licenční poplatek pohybuje v rozmezí 5% až 10% ze zisku za výrobky či služby.⁷²

Nezanedbatelným faktorem ovlivňujícím výši licenčního poplatku je i výše zmiňovaný obor podnikání. V níže uvedené tabulce jsou uvedeny četnosti výší licenčních poplatků v jednotlivých oborech.

---

⁷² STEIMAR, P. *Know – how v podnikání a oceňování nehmotného majetku v praxi II.*, Seminář, Praha, 23. 2. 2011

Tabulka 4: Četnost výše licenčních poplatků ve vybraných oborech

	Interval licenčních poplatků						
	0 - 2%	2 - 5%	5 - 10%	10 - 15%	15 - 20%	20 - 25%	více jak 25%
Letecký průmysl	50	50					
Automobilový pr.	52,5	45	2,5				
Chemický pr.	16,5	58,1	24,3	0,8	0,4		
Počítače	62,5	31,3	6,3				
Elektronika		50	25	25			
Potraviny/Spotřební		100					
Výrobní pr.	45	28,6	12,1	14,3			
Vláda/Univerzity	25	25	50				
Zdravotnictví	3,3	51,7	45				
Farmacie	23,6	32,1	29,3	12,5	1,1	0,7	0,7
Telekomunikace	40	37,3	23,6				

Zdroj: vlastní zpracování, pramen: STEIMAR, P. *Know – how v podnikání a oceňování nehmotného majetku v praxi II.*, Seminář, Praha, 23. 2. 2011

Koeficient zastarávání (KZ)

Koeficient zastarávání vyjadřuje závislost nehmotného majetku na čase. Zejména různá technická řešení ztrácí v závislosti na čase svoji hodnotu, neboť jsou nahrazena novými progresivnějšími řešeními.

Ke správnému stanovení výše koeficientu zastarávání je nutno správně odhadnout užitečnou životnost nehmotného majetku, na kterou je pak uzavírána licenční smlouva s nabyvatelem práva. Ta se u technických řešení chráněných např. patentem pohybuje okolo 5 let, u ochranných známek, u kterých hodnota s přibývajícím časem roste, okolo 15 let. V každém případě je nutné přihlížet na inovační cyklus, který se v některých technických oborech stále zkracuje (např.: farmacie, kosmetické výrobky aj.).

Koeficient zastarávání ročně postupně snižuje hodnotu nehmotného majetku a to v rozpětí od několika procent až do 25% ročně. Zároveň se doporučuje za životnost nehmotného statku použít nejkratší dobu jeho možné užitečné životnosti. Hodnota koeficientu zastarávání je tak stanovena odborníkem na základě druhu ochrany předmětu duševního vlastnictví a oboru.

Opačný jev nastává u koeficientu zhodnocení, kdy hodnota nehmotného majetku s časem roste. Tento jev se objevuje u ochranných známek, kde se postupem času ochranná známka dostává do stále většího povědomí veřejnosti a tím zvětšuje svoji hodnotu. Hodnota koeficientu zhodnocení je pak opět stanovena na základě subjektivního odhadu odborníka.

Koeficient míry kapitalizace (KK)

Vzhledem k časové proměnlivosti hodnoty peněz je nutné budoucí odhadnuté příjmy převést k současnému okamžiku - na současnou hodnotu. Prostřednictvím diskontní sazby proto dochází k odúročení budoucích příjmů na současnou hodnotu. U výnosových metod je stanovení diskontní míry zároveň nástrojem, jak v propočtech zohlednit riziko odhadů budoucnosti. V dnešní době se míra kapitalizace v České republice ustálila na 12%.

Podíl nehmotného majetku na výrobě (PM)

Nezanedbatelným faktem při výpočtu je i skutečnost, že jednotlivá řešení spadající pod nehmotný majetek se podílejí na objemu výroby produktu jen určitou měrou. Zejména u technických řešení chráněných patentem či užitným vzorem se často jedná o pouhé technické vylepšení postupu. Proto je nutné určit co nejpřesnější odhad podílu technického řešení na objemu výroby. V případech, kde technické řešení zabezpečuje celý objem výroby, je podíl nehmotného majetku na výrobě roven 100%.⁷³

Počet let užívání

Nutnost určení počtu let užívání byla zmíněna již při určování koeficientu zastarávání. Počet let užívání je nutno posuzovat z hlediska mnoha aspektů jako jsou inovační cykly u technických řešení, celkové postavení firmy na trhu aj.

Dle ustanovení §17 odst. (3) zákona č. 151/1997 Sb. o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku) se počet let užívání určí:

---

⁷³ ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*, Vysoká škola ekonomická v Praze, 1. vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2007. ISBN: 978-80-245-1187-0

„(3) Počet let užívání

- a. se zjistí ze smluv, nejvýše však ve výši podle písmene b), c) nebo d)
- b. činí pět let u průmyslových práv a výrobně technických a obchodních poznatků a deset let u práv na označení v případě, že nelze zjistit počet let podle písmene a),
- c. činí u příslušných práv souvisejících s právem autorským takový počet let, který zbývá do ukončení padesátileté doby trvání těchto práv, v případě, že nelze zjistit počet let podle písmene a), a

činí u práv pořizovatele databáze takový počet let, který zbývá do ukončení patnáctileté doby trvání těchto práv, v případě, že nelze zjistit počet let podle písmene a).“⁷⁴

Určení diskontní míry u výnosových metod

Důležitým faktorem u výnosových metod pracujících s hodnotou času je určení diskontní míry. Výše diskontní míry se dle Kislingerové určí jako součet ze dvou složek – riziko podniku a rizikové premie:

$$i = i_{wacc} + i_{spec} \quad (3.2)$$

kde:

i_{wacc} – riziko podniku,

i_{spec} – riziková premie.

Riziko podniku (i_{wacc})

První složka vychází z podmínek organizace, kde je vynález implementován. Riziko podniku je součtem průměrných nákladů vlastního a cizího kapitálu, neboli je představováno průměrnými váženými náklady kapitálu:

---

⁷⁴ ČESKO. Zákon č. 151/1997 Sb. ze dne 17.6.1997, o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku) [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1998 [vid. 2012-04-26]. Dostupné také z: <<http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-151-1997-sb-o-ocenovani-majetku-a-o-zmene-nekterych-zakonu-zakon-o-ocenovani-majetku/>>

$$WACC = r_d(1 - t) \frac{D}{V} + r_e \frac{E}{V} \quad (3.3)$$

kde:

r_d – úroková sazba poskytnutý cizí kapitál,

t – sazba daně z příjmu,

D – úročené cizí zdroje,

V – celková bilanční suma ($V = D + E$),

r_e – náklady na vlastní kapitál,

E – vlastní kapitál.⁷⁵

Riziková prémie

Riziková prémie, jak uvádí Svačina, je odrazem mnoha specifických rizik. Jaká rizika budou či nebudou zahrnuta do rizik ovlivňujících diskontní míru vynálezu, záleží na konkrétním zkoumaném případě. Pro přehlednost jsou zde uvedena některá významná rizika:

- technické riziko spojené s nejistotou úspěchu jednotlivých fází výzkumu a následného testování,
- nevratnost investice závislé na následné komercializaci výsledku a návratnosti vložených prostředků,
- tržní riziko vycházející z relativně nízké životnosti technických vynálezů a možností nízké poptávky na cílovém trhu,
- transakční riziko vycházející ze strany vlastníka PPV (riziko „krádeže“ nehmotných práv) i zájemce o koupi práv PPV (platba za PPV před implementací a s neúplnými informacemi o vynálezu),
- nedokonalé vlastnictví spojené s porušováním práv i přes právní ochranu PPV,
- ne-rivalita udávající možnost vícenásobného použití vynálezu – na více místech, více uživateli.⁷⁶

---

⁷⁵ KISLINGEROVÁ, E. *Oceňování podniku*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001. ISBN 80-717-9529-1.

⁷⁶ SVAČINA, P. Výnosový a opční přístup k oceňování vynálezů. Praha, 2006. 203 s., 6 s. příl. Disertační práce (Ph.D.). Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta financí a účetnictví.

Výše specifického rizika pak může být stanovena pomocí rizikových tříd dle Parra:

1. Nízké riziko (požadovaná výnosnost 20 – 30%)
Technologie spojené s implementací PPV jsou již úspěšně zavedeny na trhu.
2. Střední riziko (30 – 40%)
Technologie je plně vyvinutá, předpokládá se úspěch na trhu.
3. Vysoké riziko (40 – 50%)
Technologie má právní ochranu a je ve výzkumné fázi prototypu.
4. Spekulativní projekty (50 – 80%)
Počáteční fáze výzkumu, vysoká nejistota budoucího vývoje.⁷⁷

Při určování výše rizika lze vycházet i z tvrzení, že „riziko *nehmotných aktiv* je obecně vyšší než riziko *hmotných aktiv*“⁷⁸.

3.2.4 Metody oceňování nehmotného majetku užívané v praxi

Předešlé kapitoly byly věnovány rozboru možných metod oceňování nehmotného majetku z pohledu odborné literatury a s využitím znalostí nabytých na seminářích zaměřených na problematiku nehmotných statků a především duševního vlastnictví. Následující kapitola je již zaměřena na metody získané konzultacemi s různými organizacemi a lidmi zabývajícími se oceněním předmětů průmyslového vlastnictví v praxi.

1. CTT – Canada's Technology Triangle

Canada's Technology Triangle je před 25 lety založená kooperace mezi třemi Kanadskými regiony, která má posílit postavení a konkurenceschopnost výzkumných záměrů institucí v regionu. CTT je složeno z regionů Waterloo, Kirchner a Cambridge. Hlavní instituce podílející se na kooperaci jsou pak University of Waterloo, Wilfrid Laurier University, Conestoga College a University of Guelph. V rámci projektu Otevřená univerzita, reg. č. CZ.1.07/2.3.00/35.0036 byla navázána spolupráce mezi Technickou univerzitou v Liberci

---

⁷⁷ PARR, R. L. *Royalty Rates for Licencing Intellectual Property*. New Jersey: John Wiley & Sons, 2007. ISBN: 978-0470-06928-8.

⁷⁸ LEV, B. *Intangibles: Management, Measurement, and Reporting*. 1st ed. Washington: Brookings Institution Press, 2001. ISBN: 0-8157-0094-6.

a CTT, na jejímž základě byly získány poznatky z oblasti oceňování předmětů průmyslového vlastnictví vzniklých v rámci CTT.

Metoda ocenění předmětu průmyslového vlastnictví dle CTT

V rámci CTT dochází k ocenění předmětu průmyslového vlastnictví na základě marketingové analýzy SWOT a vyplnění krátkého dotazníku rozděleného do několika sekcí. Závěrečné ocenění je úkolem pro znalce v daném oboru.

Analýza SWOT je složena ze čtyř sektorů: silné stránky (**S**trengths) a slabé stránky (**W**eaknesses) zaměřené na interní analýzu a příležitosti (**O**pportunities) a hrozby (**T**hreats) zaměřené na externí analýzu. Vzhledem k využití SWOT analýzy k ocenění a následnému transferu předmětu průmyslového vlastnictví jsou jednotlivé sektory přizpůsobeny této oblasti. Náplň jednotlivých sektorů je znázorněna níže v tabulce 5.

Tabulka 5: SWOT analýza předmětu průmyslového vlastnictví

Interní analýza	
Silné stránky	Slabé stránky
Znalosti a dovednosti zaměstnanců	Nedostatečné znalosti a dovednosti
Schopnosti a dovednosti zaměstnanců	Finanční aspekty - vysoké náklady VaV
Vlastní vývojové technologie	Geografické faktory
100% vlastnictví PPV	Nespolehlivost zaměstnanců
Redukce budoucích nákladů	Ztráty klíčových zaměstnanců ve VaV
Geografické faktory	Málo investorů
Inovace vývoje technologií	Omezené možnosti počtu testů nového PPV
Externí analýza	
Příležitosti	Hrozby
Strategická spolupráce, partnerství	Omezené možnosti trhu
Malá konkurence	Ztráta spolupráce, partnerství
Vývoj nových produktů	Nespolehlivost partnerů
Export nových produktů	Cenová inflace/deflace
Vytvoření Start-up	Silná konkurence
Vytvoření nových pracovních příležitostí	Nedostatek prototypů
Dotace, příznivá státní politika	Riziko adaptace nových produktů
	Během VaV ztráta zájmu trhu o produkt
	Vládní, legislativní regulace

Zdroj: Vlastní zpracování, Pramen: Meeting ze dne 21. – 24. 5. 2013, Kanada: *Czech Visitors in the Region of Waterloo*

Následný dotazník vyplňovaný původci předmětu průmyslového vlastnictví se skládá ze sedmi sekcí, kde každá sekce obsahuje uzavřené nebo otevřené otázky, popřípadě požaduje popis či analýzu určité skutečnosti. Úvodní stránka je věnována formálním náležitostem předmětu průmyslového vlastnictví, jako je název vynálezu, původce a kontakt na něj, kmenové oddělení původce a datum podání vynálezu k ochraně.

Níže je uvedeno všech sedm sekcí a většina k nim náležících úkolů či otázek.

- Popis vynálezu:

Stručný popis současného stavu technologie a případná dokumentace, výkresy, zprávy aj., které dokreslují současný stav.

Popis konkrétního výzkumu a vývoje nového řešení a stanovených cílů.

Uvedení jiných řešení stanovených cílů (i od jiných výzkumných pracovníků) spolu se zdůvodněním nevýhod daných řešení.

Popis řešení pomocí nového vynálezu.

Seznam funkcí a vlastností nového vynálezu.

- Status vynálezu

Byla provedena patentová rešerše? ANO x NE. Pokud ANO, má být přiložen seznam souvisejících patentů a organizací s možným nárokem na práva k duševnímu vlastnictví.

Kdo prováděl patentový průzkum a kdy? Uvézt jména a datum.

Byla provedena literární rešerše? ANO x NE. Pokud ANO, má být přiložen seznam souvisejících přednášek a publikací.

- Zveřejnění informací, publikace spojené s vynálezem

Vytvoření seznamu a doložení kopií zveřejněných článků spojených s vynálezem.

Vytvoření seznamu a doložení kopií sepsaných článků spojených s vynálezem, které budou publikovány v blízké budoucnosti.

Byl vynález ústně projednáván s jinou osobou či organizací? ANO x NE. Pokud ANO, má být přiložen seznam jmen/organizací a data projednávání.

Byly již kontaktovány jiné organizace ohledně ochrany či komercializace vynálezu? ANO x NE. Pokud ANO, má být přiložen seznam jmen/organizací a data projednávání.

- Finanční podpora výzkumu

Uvedení všech zdrojů financování přispívajících k výzkumu:

Granty – uvést seznam a grantovou dohodu.

Výzkumné smlouvy – uvést seznam a kopii smlouvy.

Ostatní podpora (vládní organizace, jednotlivci, aj.) – uvést seznam a dohodu.

Uvedení všech práv k duševnímu vlastnictví výše uvedených podporujících organizací.

Uvedení výzkumného týmu – jméno, role a úkol ve výzkumném týmu.

- Zájem a podpora průmyslového odvětví

Existují organizace, které již projevily zájem o výsledek výzkumu? ANO x NE. Pokud ANO, má být přiložen seznam organizací, kontakt a případný dopis zájmu.

- Probíhající a budoucí výzkumné plány

Popis probíhajících a v budoucnu plánovaných činností v oblasti dalšího vývoje prototypů, komercializace a jiných aktivit podporujících využití vynálezu.

- Komerční hodnocení

Uvedení příležitostí na trhu – motivace koncového uživatele ke koupi vynálezu.

Uvedení seznamu cílových trhů pro aplikaci vynálezu a konstatování, zda tyto trhy rostou, stagnují nebo se zmenšují.

Uvedení současného řešení problému – konkurenční technologie.

Uvedení klíčových výhod vynálezu oproti stávajícím technologiím – nákladové aspekty, zvýšení kvality, funkčnosti, bezpečnosti.

Je přijetí vynálezu nákladné na počáteční investice? Vysoký počáteční kapitál, výrazná změny výrobních metod, aj.

Uvedení seznamu společností, které by mohly mít zájem o vynález. Uvedení názvu společnosti, kontaktní osoby, telefonního čísla a webové adresy.

Spadá vynález pod státní nařízení či regulace? ANO x NE. Pokud ANO, má být uvedena konkrétní regulace.

Existují nyní nějaké další technické překážky, které je nutno vyřešit před začátkem komercializace?

Uvedení dalších důležitých informací o cílovém trhu.

Výše uvedená metodika není popsána v celém rozsahu. Byly zde demonstrovány pouze základy, které budou využity i v praktické části disertační práce s ohledem na prostředí veřejných vysokých škol v České republice. Oproti této metodice bude kladem větší důraz

na specifické vnitřní prostředí škol, budou navrženy možné motivace akademických pracovníků k využití vynálezu v praxi, aj.

2. IPscore

Jednou z nejuznávanějších metod ocenění využívaných v praxi je metoda IPscore, která byla vyvinuta Dánským úřadem průmyslového vlastnictví. Primárně není určena pouze k ocenění jednotlivých předmětů průmyslového vlastnictví, ale k celkovému vedení portfolia, ochrany a ocenění patentů ve vlastnictví podniku, a to zejména velkých podniků. IPscore je elektronický systém, který je volně dostupný široké veřejnosti na webových stránkách www.ipscore.com.

Použití modelu IPscore umožňuje postupné zadávání všech patentů, které byly vytvořeny podnikem, do systému. Po zadání vstupních dat nového patentu do systému dochází k archivaci a provedení analýzy patentu. Vstupní data pro provedení analýzy patentu jsou rozdělena do pěti kategorií:

- právní oblast patentu,
- technologická oblast patentu,
- tržní podmínky,
- finanční stránka patentu,
- strategický účel patentu.

Výsledkem analýzy jsou výstupy a odborné zprávy. Mezi výstupy patří zejména grafy zpracované dle vstupních dat pro všech pět kategorií (faktory jednotlivých kategorií jsou ohodnoceny škálou 1-5 bodů), finanční předpověď a simulace určující čistou současnou hodnotu nebo předpověď budoucích zisků podniku při aplikaci patentu. Mezi odborné zprávy vzniklé na základě vstupních dat patří například zpráva o rizikových faktorech a příležitostech patentu. Pokud jsou v systému zadány obdobné patenty, lze provést komparaci obou patentů.

Model IPscore není možné využít pro potřeby výzkumných organizací, neboť výzkumné organizace nemají vlastní výrobu a při zadávání některých vstupních dat (zejména ekonomických dat) nelze určit potřebnou hodnotu. Pro potřeby disertační práce budou

uvedeny pouze jednotlivé faktory pěti vstupních kategorií, a to z důvodu uvědomění si znaků, které ovlivňují výši hodnoty jednotlivých předmětů průmyslového vlastnictví při ocenění. Jednotlivé kategorie a pod ně spadající faktory jsou uvedeny v tabulce 6.

Tabulka 6: *Vstupní kategorie používané Ipscore modelem*

Vstupní kategorie	Faktory
Právní oblast patentu	Síla právní ochrany
	Stav patentu
	Možnosti pro obhajobu při porušení vlastnických práv
	Možnost pozorování konkurence vzhledem k zneužití práv
	Právní soudní řízení patentu
	Územní pokrytí ochrany
	Šířka ochrany patentu (nároky)
	Zbývající platnost
Technologická oblast patentu	Unikátnost vynálezu
	Závislost na dalších licenčních smlouvách
	Identifikovatelnost nepovolených produktů
	Možnost vytvoření obdobného produktu konkurencí
	Funkční období vývoje před komercializací
	Nutné znalosti a zařízení pro výrobu
	Předchozí otestování vynálezu
	Obdobné technologie - alternativy
Tržní podmínky	Možnost uplatnění na trhu
	Právní prostředí
	Znalosti komerčních možností uplatnění
	Potencionální příjem z licence
	Míra růstu trhu
	Možnosti dalšího růstu obratu podniku
	Velikost trhu
	Životnost vynálezu
	Substituty na trhu
Finanční stránka patentu	Pokrytí nákladů na budoucí vývoj
	Pokrytí nákladů na ochranu
	Ziskovost produkce
	Zdroje dodatečných investic
	Obchodní udržitelnost výstupu spojeného s patentem
	Výrobní náklady
Strategický účel patentu	Korelace mezi vynálezem a strategií podniku
	Upevnění pozice na existujících trzích
	Možnosti na nových trzích
	Upevnění image podniku
	Zajištění svobody k provozování vynálezu
	Omezení konkurenčního vývoje
	Licenční prodej
	Výše důležitosti technologie v dané oblasti

Zdroj: Vlastní zpracování, Pramen: IPscore model⁷⁹

⁷⁹ European Patent Organisation: *IPscore model* [online]. Munich: European Patent Organisation, 2012-11-23 [vid. 2014-01-16]. Dostupné také z: < <http://www.epo.org/searching/free/ipscore.html> >

3. Metodika EF TRANS

Jedná se o metodiku zpracovanou řešitelským týmem Technologického centra AV ČR, a to v projektu „Efektivní transfer znalostí a poznatků z výzkumu a vývoje do praxe a jejich následné využití (EF TRANS)“ v rámci Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost. Metodika se v celku zaměřuje na komercializaci a ochranu duševního vlastnictví, hodnocení dopadu komercializace, spolupráci s aplikační sférou, licence a oceňování tržního potenciálu licenčních transakcí, zakládání právnických osob a výchovu k podnikání. Pro účely disertační práce je stěžejní oceňování tržního potenciálu licenčních transakcí, na které je zaměřen následující popis.

Oceňování tržního potenciálu licenčních transakcí⁸⁰

Metodika EF TRANS (dále pouze Metodika) se zaměřuje na zjištění tržní hodnoty licenčních poplatků z poskytnutých vlastnických práv předmětu průmyslového vlastnictví. Metodika hledá průsečík mezi požadavky majitele vlastnických práv PPV a potenciálním zájemcem o užívání práv, neboli hledá konečnou obchodní cenu, za kterou jsou obě strany ochotny přistoupit k realizaci obchodu.

Cílem Metodiky je stanovit prodejní cenu licence a to následujícími kroky:

a) Určení faktorů ovlivňujících nabízenou i poptávanou cenu licence.

Jedná se o zhodnocení technické úrovně nabízeného předmětu, stanovení ekonomického přínosu pro zájemce, posouzení rozsahu právní ochrany a nabízených služeb a posouzení podmínek licenční smlouvy.

b) Určení přístupu k ocenění.

Metodika uvádí tři základní postupy možného ocenění: nákladový přístup, srovnávací přístup a výnosový přístup.

---

⁸⁰ Autorský kolektiv AV ČR: Metodika IV – Využití licencí, část B – příloha č. 3 - Oceňování tržního potenciálu licenčních transakcí [online]. In projekt *Efektivní transfer znalostí a poznatků z výzkumu a vývoje do praxe a jejich následné využití*. Praha: MŠMT, 2011 [vid. 2013-08-16]. Dostupné také z: <<http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/efektivni-transfer-znalosti/metodiky> >

c) Odhad cenové pozice vlastníka

Dochází k vyčíslení nákladů spojených s výzkumem předmětu a s tím stanovení spodní cenové hranice (náklady na samotný výzkum, vypracování dokumentace, náklady na ochranu předmětu, náklady na výrobu prototypů či náklady na zaškolení, náklady na realizaci zlepšení, rezerva na rizika plynoucí ze smlouvy a zároveň připočtení přiměřeného zisku).

d) Formulace cenové pozice vlastníka

Jedná se o konkretizaci pozice vlastníka, o jaký druh licence se jedná, zda existují srovnatelné produkty na trhu, kdo bude hradit udržovací poplatky, zda smlouva obsahuje i technickou podporu při zavádění nového předmětu do praxe.

e) Odhad cenové pozice zájemce

Zhodnotit z pozice zájemce, zda existuje možnost pořízení obdobného předmětu na trhu, cenovou únosnost nabízeného předmětu, náklady na zavedení předmětu do provozu.

f) Formulace cenové pozice zájemce

Dochází k formulaci cenové pozice zájemce, která je ovlivněna faktory: tržní situace, ziskovosti při zavedení předmětu, alternativními možnostmi, aj.

g) Integrace cenových pozic

Posledním krokem je pak porovnání cenové pozice vlastníka a zájemce. Pokud je minimální cena vlastníka nižší než maximální cena, za kterou je ochoten zájemce předmět koupit, pak může dojít k nalezení kompromisu a prodeji licence.

Cena licence je pak stanovena na základě vzorce pro vytvoření prvotního návrhu ceny licence z pohledu vlastníka licence (3.2) a vzorce pro podíl vlastníka licence na zisku zájemce (3.3).

$$A = B * C (T - S) * P * 0,01 \quad (3.4)$$

kde:

A – kalkulovaná cena licence,

B – průměrný roční obrat očekávané výroby licenčního předmětu,

C – průměrná světová cena výrobku,

T – délka platnosti licenční smlouvy,

S – interval osvojování výroby podle licence,

P – licenční poplatek v %.

$$Z = R/X * 100 \quad (3.5)$$

kde:

Z - podíl vlastníka na zisku zájemce v %,

R – licenční poplatek v %, kde $R = Y/S * 100$,

Y – zisk zájemce z prodejů v %, kde $Y = P/S * 100$,

P – zisk zájemce v měně (např. CZK),

S – čistá hodnota z prodejů,

X – zisk poskytovatele v měně (např. CZK), kde $X = R * S/100$.

Z výše uvedených bodů je patrné, že Metodika opět vychází z předpokladu, že vlastník licence má přístup a je schopen odhadnout veličiny jako průměrný roční obrat očekávané výroby licenčního předmětu či zisk zájemce z prodejů. Veličiny potenciálních zájemců uváděné ve vzorcích jsou pro veřejnou vysokou školu velmi těžko zjistitelné. Pro budoucí analýzu má význam zejména ukázka faktorů ovlivňující cenu nabízeného předmětu a snaha nalézt interval cenových maxim a minim, která nejsou ochotni jak zájemci tak nabízející překročit.

4. Technologické centrum AV ČR

Jedná se o metodiku zpracovanou skupinou Transferu technologií Technologického centra AV ČR s významným podílem Kubíčka a Svačiny. Metodika představuje jeden z možných postupů ocenění předmětů průmyslového práva za účelem komercializace. Metodika je založena na určení skupiny faktorů ovlivňující ekonomickou hodnotu vynálezu a následném oceňování vynálezu za účelem licenčních transakcí. Vzhledem k analogickému postupu jako u metodiky EF TRANS zde budou popsány pouze faktory ovlivňující

hodnotu vynálezu, které v metodice EF TRANS byly popsány méně detailně. Samotné ocenění již vychází ze stejných předpokladů, a tudíž není nezbytné postup znovu představovat.

Faktory ovlivňující ekonomickou hodnotu vynálezu

1. Faktory na úrovni vynálezu:

jedinečnost – míra novosti, obtížnost vytvoření obdobného řešení, možné alternativy.

2. Faktory na úrovni prostředí:

- charakter oboru – míra inovací, růstu a úrovně konkurence,
- hospodářský cyklus – závislost vynálezu na hospodářském cyklu,
- kulturní a společenské vlivy.

3. Faktory na úrovni zájemce:

- kapacity zájemce – prostředky nutné k zavedení vynálezu,
- počet licencí – výhradnost či nevýhradnost licence,
- existence portfolia,
- účel využití – pro aplikaci do praxe či pouze jako zabránění konkurenci v aplikaci vynálezu.⁸¹

---

⁸¹ KUBIČEK, J., P. SVAČINA aj. *Průmyslová práva a nehmotné statky, jejich licenční využití, hodnocení a oceňování*. 1. vyd. Praha: Technologické centrum AV ČR, 2006. ISBN 80-86794-19-9.

4 Analýza současného a budoucího stavu VVŠ

První část kapitoly popisuje současný vývoj množství předmětů průmyslových práv na veřejných vysokých školách v jednotlivých letech od roku 2000 do roku 2012 a budoucí vývoj v letech 2013 až 2017. Je zaměřen na jednotlivé, nejčastěji právně chráněné předměty průmyslového práva v České republice. Jedná se o patenty, užité vzory a průmyslové vzory. Z analýzy byly záměrně vyřazeny ochranné známky, které primárně nejsou výsledky výzkumu a vývoje a neslouží ani jako podklad k dalšímu výzkumu.

Druhá část kapitoly popisuje současný a budoucí vývoj dlouhodobého nehmotného majetku na veřejných vysokých školách v letech 2006 až 2017. Vzhledem k tématu byly analyzovány pouze vybrané položky dlouhodobého nehmotného majetku, a to ocenitelná práva a nehmotné výsledky výzkumu a vývoje.

Poslední část je zaměřena na potvrzení či vyvrácení závislosti množství předmětů průmyslových práv a hodnot vybraných položek dlouhodobého nehmotného majetku všech veřejných vysokých škol v České republice v letech 2006 - 2012.

V kapitole byla využita statistická metoda regresní a korelační analýzy, a to za účelem vytvoření časových řad jednotlivých předmětů průmyslového vlastnictví a nalezení vhodné funkce popisující závislost mezi proměnnými.

Vstupní data pro regresní a korelační analýzu:

Patent - celkový počet patentů v letech 2000 - 2012:

$A=[0,1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12]$

Patent $=[36,39,20,40,59,18,16,24,18,69,91,129,165]$

Užitný vzor - počet užitných vzorů v letech 2000 - 2012:

$A=[0,1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12]$

Užitny $=[0,0,0,1,1,5,7,16,93,186,173,391,529]$

Průmyslový vzor - počet průmyslových vzorů v letech 2000 - 2012:

$A=[0,1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12]$

Prumyslovy vzor $=[0,0,0,0,0,0,8,1,18,19,27,86,116]$

Celkem - celkový počet vzorů a patentů v letech 2000 - 2012:

A=[0,1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12]

Celkem=[36,39,20,41,60,23,31,41,129,274,291,606,810]

Ocenitelná práva – celková hodnota ocenitelných práv v letech 2006 - 2012:

A=[6,7,8,9,10,11,12]

Prava=[2063,2369,7423,8794,26556,37271,45832]

Nehmotné výsledky VaV – celková hodnota nehmotných výsledků VaV v letech 2006 - 2012:

A=[6,7,8,9,10,11,12]

nehmVVV =[22 069,19 069, 19 069,21 566, 21 566,22 049, 22 049]

Postup regresní a korelační analýzy v disertační práci:

1. určení nulových hypotéz,
2. nalezení vhodné regresní funkce,
3. celkový F-test a určení kvality a síly závislosti regresního modelu pomocí indexu determinace,
4. grafické znázornění současného a budoucího vývoje,
5. slovní komentář.

4.1 Vývoj předmětů průmyslového práva na veřejných vysokých školách v České republice v letech 2000 – 2017

Kapitola demonstruje současný a budoucí vývoj počtu patentů, užitných vzorů a průmyslových vzorů na VVŠ. Analýza se zaměřuje na 27 veřejných vysokých škol, které jsou uvedeny v přehledu veřejných vysokých škol na webových stránkách MŠMT.⁸² Analýza vychází ze sběru sekundárních dat prostřednictvím databáze Informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací⁸³ a z následného využití regresní a korelační analýzy pro predikci budoucího vývoje v prostředí MATLAB.

---

⁸² MŠMT. Veřejné vysoké školy [online]. Praha: MŠMT [vid. 2013-10-09]. Dostupné také z:

< <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/verejne-vysoke-skoly-4> >

⁸³ Rada pro výzkum, vývoj a inovace: Informační systém výzkumu, experimentálního vývoje a inovací [online]. Praha: Rada pro výzkum, vývoj a inovace [vid. 2013-10-10]. Dostupné také z WWW: < <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=610> >

4.1.1 Vývoj počtu patentů na VVŠ dle roku uplatnění v letech 2000 – 2017

Kapitola představuje současný vývoj počtu patentů na všech veřejných vysokých školách v ČR v letech 2000 až 2012 a pomocí regresní a korelační analýzy i budoucí vývoj počtu patentů v letech 2013 až 2017.

Hypotézy

H0: Počet patentů v závislosti na čase je možno popsat lineárním (kvadratickým) regresním modelem.

H1: Počet patentů v závislosti na čase nelze popsat lineárním (kvadratickým) regresním modelem.

Návrh regresní funkce počtu patentů v závislosti na čase

1. Lineární regrese

vstupy	A, Patent
lineární regrese	$8.34x + 5.61$
koeficient determinace	$r^2 = 0.4809$
upravený r	$r^2_u = 0.4337$
F - test	$p = 0.0024$

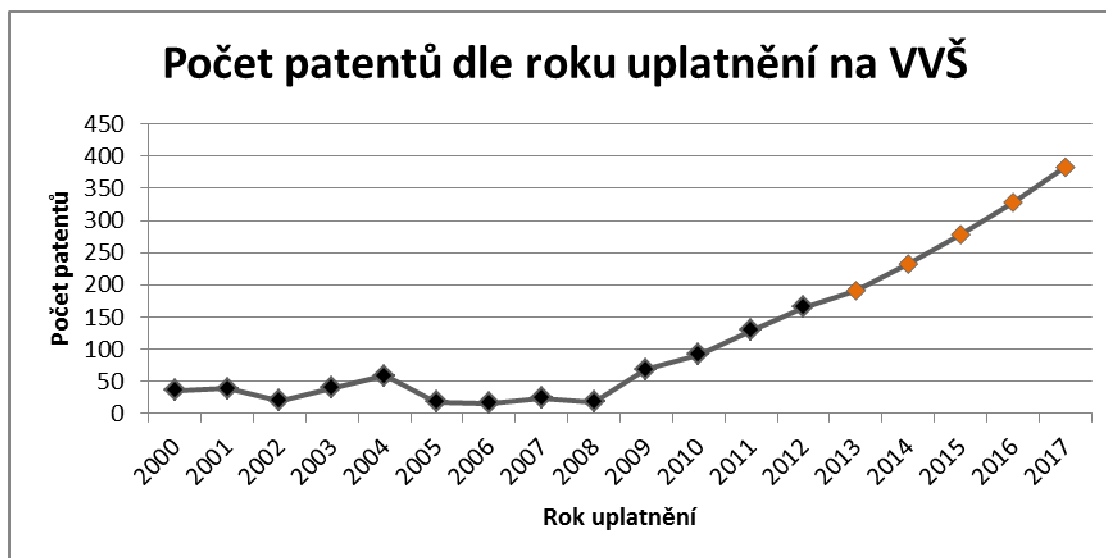
Na hladině významnosti 0,05 lze přijmout nulovou hypotézu, zvolený model je statisticky významný. Hodnota koeficientu determinace udávající sílu závislosti je však poměrně nízká.

2. Kvadratická regrese

kvadratická regrese	$2.20x^2 - 18.06x + 54.04$
koeficient determinace	$r^2 = 0.8488$
upravený r	$r^2_u = 0.8186$
F - test	$p = 1.1939E-5$

Na hladině významnosti 0,05 lze přijmout nulovou hypotézu, zvolený model je statisticky významný. Hodnota koeficientu determinace je blízká jedné, síla závislosti je vysoká a pro popis současného a predikci budoucího vývoje bude využita kvadratická regrese.

Obrázek 1: Grafické znázornění současného a budoucího vývoje počtu patentů dle roku uplatnění na veřejných vysokých školách v letech 2000 - 2017

Zdroj: Vlastní zpracování⁸⁴

Na Obrázku 1 jsou uvedeny v součtu v jednotlivých letech počty uplatněných patentů všech veřejných vysokých škol v České republice. Jak je z grafu patrné, v letech 2000 až 2004 docházelo průměrně každoročně k uplatňování přibližně 40 patentů v součtu všech veřejných vysokých škol, které byly registrovány na území České republiky. V letech 2005 až 2008 došlo k výraznému poklesu ročně uplatněných patentů, a to na necelých 20 patentů. Od roku 2009 již pravidelně dochází k nárůstu uplatňovaných patentů každý rok. Za předpokladu neměnných podmínek vnějšího prostředí lze předpokládat i nadále růst počtu patentů v součtu všech VVŠ v průměru o 48 patentů za rok.

⁸⁴ Rada pro výzkum, vývoj a inovace. Výsledky VaVaI 2000-2012 [online]. In *Informační systém výzkumu, experimentálního vývoje a inovací*. Praha: Rada pro výzkum, vývoj a inovace [vid. 2013-10-10]. Dostupné také z:

<<http://www.isvav.cz/basicResultForm.do?typVyhledavani=advanced&resultLanguage=&resultDataSupplier=&resultCode=&updateForm=&submitterName=&vyzOrg=0&vyzOrgRok=2014&authorSurname=&resultName=&resultExerciseCode=U&resultYearFrom=&resultYearTo=&resultBranch=&resultAnnotation=&resultIsbn=&formType=1>>

4.1.2 Vývoj užitných vzorů na VVŠ dle roku uplatnění v letech 2000 – 2017

Kapitola představuje současný vývoj počtu užitných vzorů na všech veřejných vysokých školách v ČR v letech 2000 až 2012 a pomocí regresní a korelační analýzy i budoucí vývoj počtu užitných vzorů v letech 2013 až 2017.

Hypotéza

H0: Počet užitných vzorů v závislosti na čase je možno popsat lineárním (kvadratickým) regresním modelem.

H1: Počet užitných vzorů v závislosti na čase nelze popsat lineárním (kvadratickým) regresním modelem.

Návrh regresní funkce počtu užitných vzorů v závislosti na čase

1. Lineární regrese

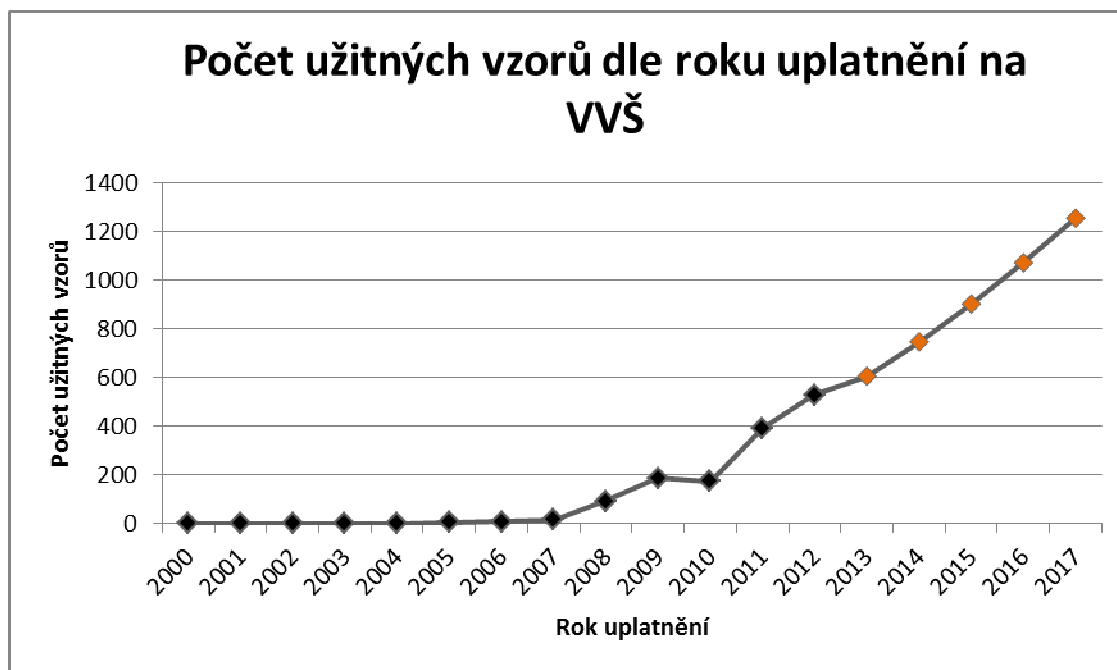
vstupy	A, Užitny
lineární regrese	$36.10x - 108.78$
koeficient determinace	$r^2 = 0.668$
upravený r	$r^2_u = 0.638$
F - test	$p = 1.10E-4$

Na hladině významnosti 0,05 lze přijmout nulovou hypotézu, zvolený model je statisticky významný. Hodnota koeficientu determinace udávající sílu závislosti je však poměrně nízká.

2. Kvadratická regrese

kvadratická regrese	$7.01x^2 - 48.05x + 45.49$
koeficient determinace	$r^2 = 0.9455$
upravený r	$r^2_u = 0.9346$
F - test	$p = 2.611E-8$

Na hladině významnosti 0,05 lze přijmout nulovou hypotézu, zvolený model je statisticky významný. Hodnota koeficientu determinace je blízká jedné, síla závislosti je vysoká a pro predikci budoucího vývoje bude využita kvadratická regrese.

Obrázek 2: Grafické znázornění současného a budoucího vývoje počtu užitečných vzorů dle roku uplatnění na veřejných vysokých školách v letech 2000 - 2017

Zdroj: Vlastní zpracování⁸⁵

Obrázek 2 demonstruje vývoj celkového počtu užitečných vzorů na veřejných vysokých školách v jednotlivých letech. Oproti patentům je zde patrný neustálý každoroční nárůst počtu užitečných vzorů na veřejných vysokých školách. Zatímco do roku 2004 nebyl registrován žádný užitečný vzor, od roku 2005 dochází k neustálému růstu, pouze s výjimkou roku 2010. Vzhledem k vývoji v minulých letech a statistické analýze budoucího vývoje lze předpokládat, že za podmínky neměnného vnějšího prostředí, stálý nárůst uplatněných užitečných vzorů na VVŠ, a to v průměru o 162 užitečných vzorů ročně.

⁸⁵ Rada pro výzkum, vývoj a inovace. Výsledky VaVaI 2000-2012 [online]. In *Informační systém výzkumu, experimentálního vývoje a inovací*. Praha: Rada pro výzkum, vývoj a inovace [vid. 2013-10-10]. Dostupné také z:

<<http://www.isvav.cz/basicResultForm.do?typVyhledavani=advanced&resultLanguage=&resultDataSupplier=&resultCode=&updateForm=&submitterName=&vyzOrg=0&vyzOrgRok=2014&authorSurname=&resultName=&resultExerciseCode=U&resultYearFrom=&resultYearTo=&resultBranch=&resultAnnotation=&resultIsbn=&formType=1>>

Při porovnání obrázků 1 a 2 je možné konstatovat, že od roku 2005 dochází k poklesu počtu výsledků výzkumu chráněných patentem a zároveň dochází k růstu ochrany výsledků výzkumu pomocí užitných vzorů. Tento odklon od ochrany vynálezu patentem směrem k užitému vzoru je, dle mého názoru, způsoben jednodušším procesem vedoucím k ochraně práv. Užitné vzory jsou méně nákladné na uplatnění i udržení právní ochrany, doba mezi přihlášením a zapsáním užitného vzoru je mnohem kratší než u patentu, při přihlášce užitného vzoru nedochází k celkové rešerši dokazující novost vynálezu a jiné dříve deklarované skutečnosti. Zároveň dle Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2010 a 2011 a rok 2012) ⁸⁶ je bodové hodnocení výsledku patent (Český nebo jiný národní patent udělený, doposud nevyužívaný nebo využívaný vlastníkem patentu) shodné s ohodnocením výsledku užitný vzor (40 bodů). Pokud veřejná vysoká škola nepředpokládá budoucí transfer práv PPV, je pro VVŠ z pohledu hodnocení výsledků a s přihlédnutím k výše uvedeným argumentům výhodnější využít právní ochrany užitným vzorem.

4.1.3 Vývoj průmyslových vzorů na VVŠ dle roku uplatnění v letech 2000 - 2012

Kapitola představuje současný vývoj počtu průmyslových vzorů na všech veřejných vysokých školách v ČR v letech 2000 až 2012 pomocí regresní a korelační analýzy i budoucí vývoj počtu průmyslových vzorů v letech 2013 až 2017.

Hypotéza

H0: *Počet průmyslových vzorů v závislosti na čase je možno popsat lineárním (kvadratickým) regresním modelem.*

H1: *Počet průmyslových vzorů v závislosti na čase nelze popsat lineárním (kvadratickým) regresním modelem.*

---

⁸⁶ ÚŘAD VLÁDY ČR. Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2010 a 2011 a rok 2012) [online]. 1. vyd. Praha: Úřad vlády ČR, 2011-05-11 [vid. 2013-10-15]. Dostupné z: <http://www.vyzkum.cz/storage/att/D65C7CA66BD38389EE5638B8D55DFDC9/Metodika%20hodnocen%C3%AD%20v%C3%BDsledk%C5%AF%20v%C3%BDzkumn%C3%BDch%20organizac%C3%AD%20a%20v%C3%BDsledk%C5%AF%20ukon%C4%8Den%C3%BDch%20program%C5%AF%202012.pdf>

Návrh regresní funkce počtu průmyslových vzorů v závislosti na čase

1. Lineární regrese

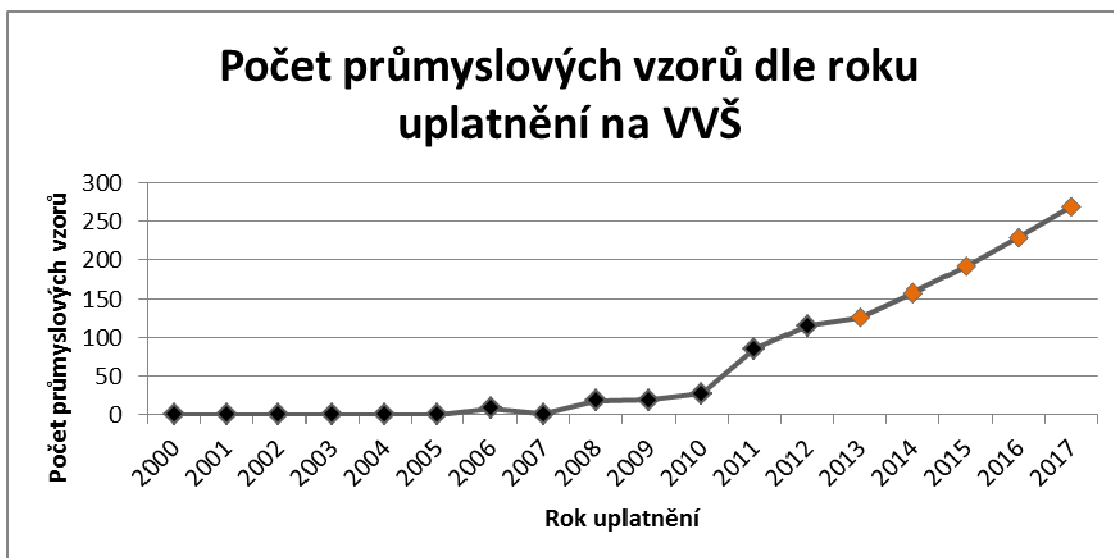
vstupy	A, prums
lineární regrese	$7.297x - 22.6$
koeficient determinace	$r^2 = 0.5868$
upravený r	$r^2_u = 0.5492$
F - test	$p = 4.91E-4$

Na hladině významnosti 0,05 lze přijmout nulovou hypotézu, zvolený model je statisticky významný. Hodnota koeficientu determinace udávající sílu závislosti je však poměrně nízká.

2. Kvadratická regrese

kvadratická regrese	$1.57x^2 - 11.59x + 12.01$
koeficient determinace	$r^2 = 0.8873$
upravený r	$r^2_u = 0.8648$
F - test	$p = 2.05E-6$

Na hladině významnosti 0,05 lze přijmout nulovou hypotézu, zvolený model je statisticky významný. Hodnota koeficientu determinace je blízká jedné, síla závislosti je vysoká a pro predikci budoucího vývoje bude využita kvadratická regrese.

Obrázek 3: Grafické znázornění současného a budoucího vývoje počtu průmyslových vzorů dle roku uplatnění na veřejných vysokých školách v letech 2000 - 2017

Zdroj: Vlastní zpracování⁸⁷

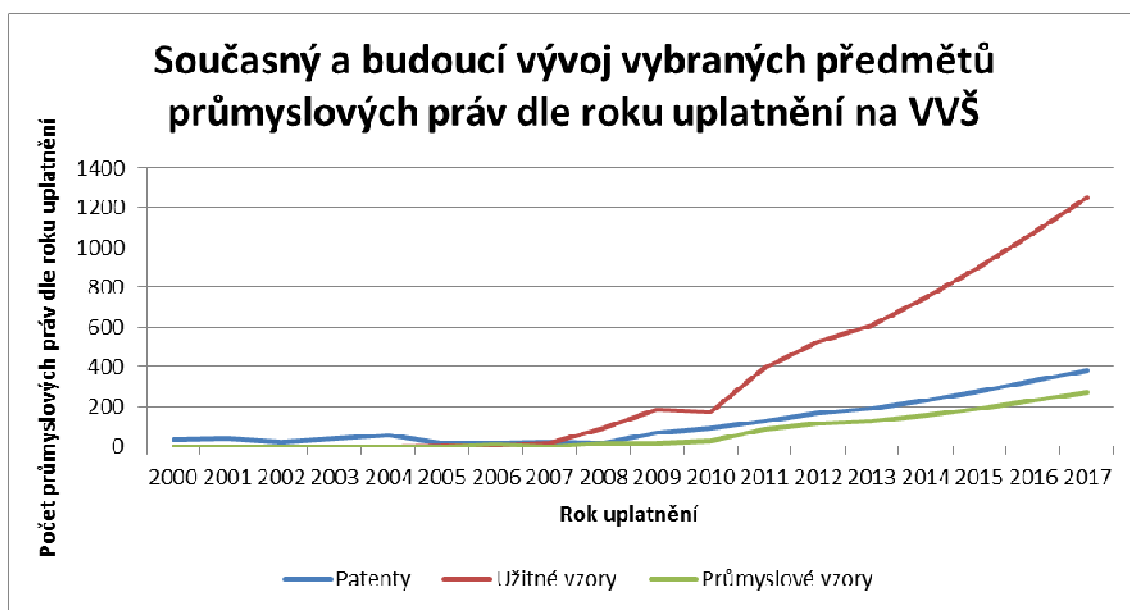
Na obrázku 3 jsou demonstrovány celkové součty průmyslových vzorů na veřejných vysokých školách uplatněných v jednotlivých letech. Lze konstatovat, že v tomto případě začala být právní ochrana předmětu, stejně jako u užitných vzorů, uplatňovaná až v pozdějších letech, a to od roku 2006. Po poklesu v roce 2007 i zde dochází k neustálému nárůstu počtu zaregistrovaných průmyslových vzorů a lze předpokládat, že za neměnných vnějších podmínek bude nárůst předmětů průmyslových vzorů na všech VVŠ v průměru o 36 vzorů za rok. Vzhledem k charakteru ochrany průmyslového vzoru, který nechrání technické řešení, ale vzhled předmětu, nedochází dle mého k žádné výrazné shodě mezi vývojem patentů a užitných vzorů a mezi průmyslovými vzory.

⁸⁷ Rada pro výzkum, vývoj a inovace. Výsledky VaVaI 2000-2012 [online]. In *Informační systém výzkumu, experimentálního vývoje a inovací*. Praha: Rada pro výzkum, vývoj a inovace [vid. 2013-10-10]. Dostupné také

z:
<[http://www.isvav.cz/basicResultForm.do?typVyhledavani=advanced&resultLanguage=&resultDataSupplier=&resultCode=&updateForm=&submitterName=&vyzOrg=0&vyzOrgRok=2014&authorSurname=&resultName=&resultExerciseCode=U&resultYearFrom=&resultYearTo=&resultBranch=&resultAnnotation=&resultI
sbn=&formType=1](http://www.isvav.cz/basicResultForm.do?typVyhledavani=advanced&resultLanguage=&resultDataSupplier=&resultCode=&updateForm=&submitterName=&vyzOrg=0&vyzOrgRok=2014&authorSurname=&resultName=&resultExerciseCode=U&resultYearFrom=&resultYearTo=&resultBranch=&resultAnnotation=&resultI
sbn=&formType=1)>

4.1.4 Vyhodnocení analýzy předmětů průmyslových práv na veřejných vysokých školách

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem lze konstatovat, že v dalších letech bude nadále docházet k růstu ročně uplatněných předmětů průmyslových práv na veřejných vysokých školách. I nadále lze předpokládat stále vzrůstající rozdíl zaregistrovaných užitných vzorů oproti patentům. Dále lze předpokládat i nárůst průmyslových vzorů, a to i díky růstu nových technických řešení v podobě užitných vzorů a patentů, kdy zároveň poroste zájem o ochranu designu jednotlivých vynálezů. Souhrnný vývoj předmětů průmyslových práv v jednotlivých letech na vysokých školách je demonstrován na obrázku 4.

Obrázek 4: Grafické znázornění současného a budoucího vývoje vybraných předmětů průmyslových práv dle roku uplatnění na veřejných vysokých školách v letech 2000 - 2017

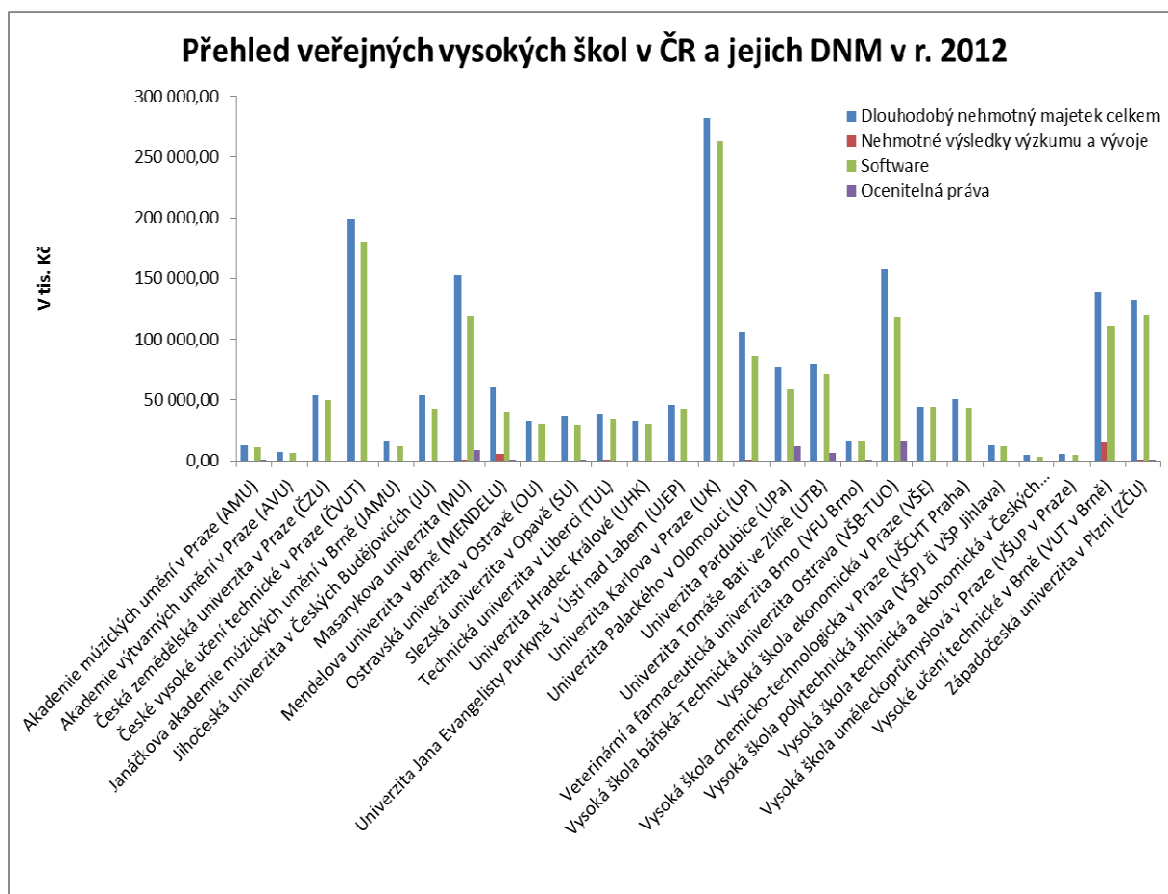
Zdroj: Vlastní zpracování

4.2 Vývoj dlouhodobého nehmotného majetku v rámci veřejných vysokých škol v České republice v letech 2006 - 2012

Potřebná data byla sesbírána z výročních zpráv 27 veřejných vysokých škol na území České republiky. Vzhledem k omezeným možnostem získání potřebných dat bylo analyzované období zkráceno na roky 2006 až 2012, kde bylo možné získat 26 z 27 výročních zpráv jednotlivých veřejných vysokých škol.

4.2.1 Přehled veřejných vysokých škol v České republice a jejich dlouhodobého nehmotného majetku v roce 2012

Na obrázku 5 jsou uvedeny veškeré veřejné vysoké školy v České republice a jejich podíl nehmotných výsledků výzkumu a vývoje, softwaru a ocenitelných práv na dlouhodobém nehmotném majetku organizace v roce 2012. Hned z úvodního grafu kapitoly je zřejmé, že podíl jak nehmotných výsledků výzkumu a vývoje, tak ocenitelných práv na celkových dlouhodobých aktivech je nepatrný. Ve všech případech rozhodující podíl připadá na software, zbylá část dlouhodobých nehmotných aktiv připadá na další, pro disertační práci nepodstatné, položky dlouhodobého nehmotného majetku.

Obrázek 5: Grafické znázornění veřejných vysokých škol v České republice a jejich dlouhodobý nehmotný majetek v roce 2012

Zdroj: Vlastní zpracování

Z obrázku 5 vyplývá, že v roce 2012 pouze 6 z 27 veřejných vysokých škol má nenulovou položku nehmotné výsledky výzkumu a vývoje a pouze 9 z 27 veřejných vysokých škol má nenulovou položku ocenitelná práva. V absolutních hodnotách za všechny veřejné vysoké školy byl dlouhodobý nehmotný majetek v roce 2012 celkem 1 853 384,03 tis. Kč, z toho 22 048,95 tis. Kč (1,19%) tvořily nehmotné výsledky výzkumu a vývoje a 45 832,39 tis. Kč (2,47%) tvořily ocenitelná práva. Z grafického znázornění je zcela zřejmé, že v roce 2012 byla oblast evidování a oceňování předmětů průmyslových práv na veřejných vysokých školách značně opomíjena.

4.2.2 Vývoj vybraných položek dlouhodobého nehmotného majetku veřejných vysokých škol v ČR v letech 2006 až 2017

Cílem kapitoly je nalézt regresní model popisující současný a budoucí vývoj hodnoty ocenitelných práv a nehmotných výsledků výzkumu a vývoje VVŠ v ČR v letech 2006 až 2017.

Ocenitelná práva

Hypotéza

H0: *Hodnotu ocenitelných práv v závislosti na čase je možno popsat lineárním (kvadratickým) regresním modelem.*

H1: *Hodnotu ocenitelných práv v závislosti na čase nelze popsat lineárním (kvadratickým) regresním modelem.*

Návrh regresní funkce ocenitelných práv v závislosti na čase

1. Lineární regrese

vstupy	Prava, A
lineární regrese	7866x-52177 (tis. Kč)
koeficient determinace	0.9063
upravený r	0.8876
F - test	4.48 E-5

2. Kvadratická regrese

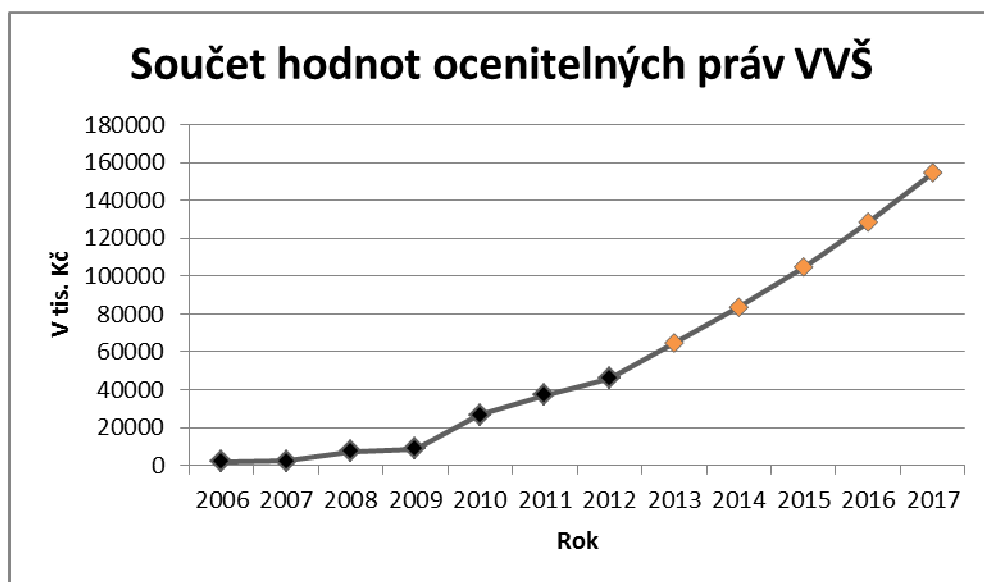
kvadratická regrese $1219x^2 - 14069x + 41655$

koeficient determinace 0.9716

upravený r 0.9574

F - test $2.29E-5$

Na hladině významnosti 0,05 lze přijmout nulovou hypotézu, zvolený lineární i kvadratický model je statisticky významný. Hodnota koeficientu determinace je v obou případech blízka jedné, síla závislosti je vysoká. Pro predikci budoucího vývoje je využita kvadratická regrese.

Obrázek 6: Grafické znázornění současného a budoucího vývoje celkových hodnot položky ocenitelných práv veřejných vysokých škol v letech 2006 - 2017

Zdroj: Vlastní zpracování

Obrázek 6 je zobrazením regresní kvadratické funkce, která popisuje současný vývoj hodnoty ocenitelných práv. Dle grafu lze i v budoucnu očekávat mírný nárůst dané položky.

Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje

Hypotéza

H0: Hodnotu nehmotných výsledků výzkumu a vývoje v závislosti na čase je možno popsat lineárním (kvadratickým) regresním modelem.

H1: Hodnotu nehmotných výsledků výzkumu a vývoje v závislosti na čase nelze popsat lineárním (kvadratickým) regresním modelem.

Návrh regresní funkce nehmotných výsledků výzkumu a vývoje v závislosti na čase

1. Lineární regrese

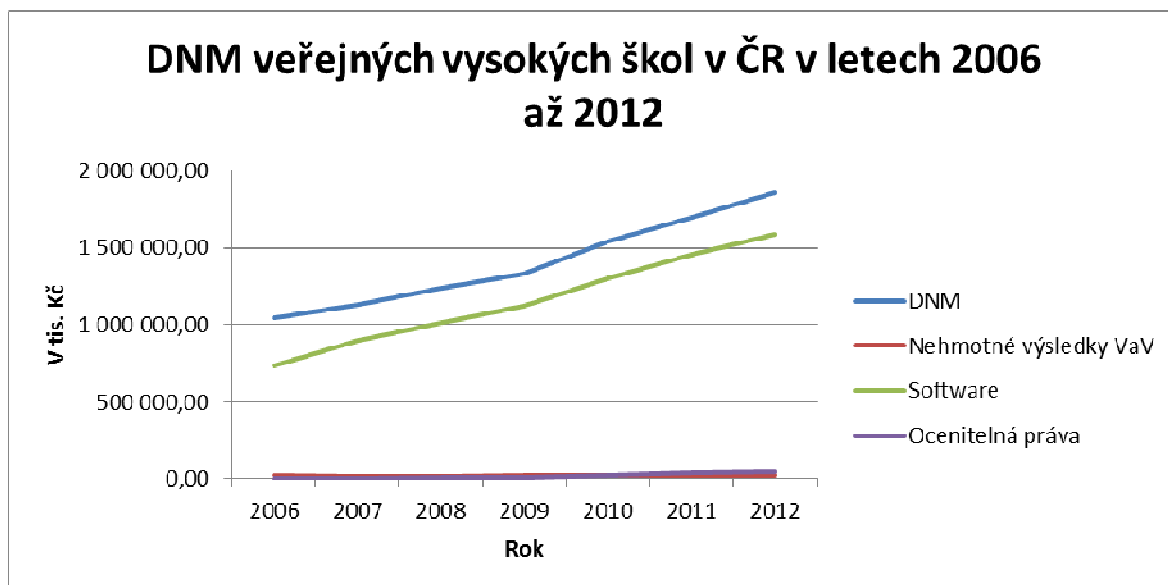
vstupy	NehmVVV, A
lineární regrese	$300x + 18363$ (tis. Kč)
koeficient determinace	0.2206
upravený r	0.0647
F - test	0.1511

2. Kvadratická regrese

kvadratická regrese	$28,9x^2 - 727x + 4673,6$
koeficient determinace	0.3815
upravený r	0.0723
F - test	0.2366

Na hladině významnosti 0,05 je zamítnuta nulová hypotéza. Zvolený lineární i kvadratický model je statisticky nevýznamný a danými modely nelze popsat vývoj hodnoty nehmotných výsledků VaV. Zvolené regresní modely nemají vypovídací hodnotu. Z pouhého výčtu parametru hodnot výsledků výzkumu VaV je však zřejmé, že položka z dlouhodobého hlediska nevykazuje nárůst a nachází se spíše v období stagnace.

Závěrem je demonstrace vývoje nehmotných výsledků výzkumu a vývoje a ocenitelných práv (doplňené informací o vývoji softwaru) ve vztahu k dlouhodobému nehmotnému majetku v letech 2006 - 2012.

Obrázek 7: Grafické znázornění dlouhodobého nehmotného majetku veřejných vysokých škol v České republice v letech 2006 až 2012

Zdroj: Vlastní zpracování

Z obrázku 7 je velmi dobře patrné, že zatímco dlouhodobý nehmotný majetek, a s ním přímo úměrně software, neustále v součtu všech veřejných vysokých škol každoročně roste, u položky nehmotné výsledky výzkumu a vývoje dochází k dlouhodobé stagnaci a u položky ocenitelná práva pouze k mírnému nárůstu. Tento graf doplňuje tvrzení v kapitole 4.2.1, že daná oblast je opomíjena nejen z krátkodobého hlediska (rok 2012), ale i z dlouhodobého hlediska, kdy nedochází k téměř žádnému posunu již od roku 2006.

4.3 Komparace množství předmětů průmyslových práv vzhledem k dlouhodobému nehmotnému majetku všech veřejných vysokých škol v České republice

Cílem kapitoly bylo potvrdit či vyvrátit hypotézy:

H0: Existuje lineární (kvadratická) závislost v čase mezi vývojem počtu předmětů průmyslového vlastnictví a hodnotami položek DNM - ocenitelná práva či nehmotné výsledky výzkumu a vývoje.

H1: Neexistuje lineární (kvadratická) závislost v čase mezi vývojem počtu předmětů průmyslového vlastnictví a hodnotami položek DNM - ocenitelná práva či nemotné výsledky výzkumu a vývoje.

Po důkladné analýze bylo vyhodnoceno, že pro nalezení vhodného modelu a popsání závislosti uvedené v nulové hypotéze nelze použít regresní analýzu. Důvodem je skutečnost, že v účetnictví VVŠ nejsou zaevidovány všechny předměty průmyslového vlastnictví, které byly organizací uplatněny. Proto nelze potvrdit nulovou hypotézu, které říká, že *existuje lineární (kvadratická) závislost v čase mezi vývojem počtu předmětů průmyslového vlastnictví a hodnotami položek DNM - ocenitelná práva či nemotné výsledky výzkumu a vývoje*. Vhodný model závislosti proměnných v čase nebyl nalezen.

Ze získaných dat v kapitole 4 lze v souhrnu tvrdit:

- Z dlouhodobého hlediska dochází k neustálému každoročnímu významnému nárůstu předmětů průmyslového vlastnictví.

Z obrázku 4 lze vyčíst, že v roce 2006 bylo uplatněno celkem 16 patentů, 7 užitných vzorů a 8 průmyslových vzorů. Během šesti let došlo k výraznému nárůstu ve všech oblastech předmětů průmyslových práv a jen v roce 2012 veřejné vysoké školy uplatnily celkem 165 patentů, 529 užitných vzorů a 116 průmyslových vzorů.

- Z dlouhodobého hlediska dochází ke stagnaci ve vývoji hodnot položek DNM – ocenitelná práva a nemotné výsledky výzkumu a vývoje.

Z obrázku 6 je patrné, že v letech 2006 až 2012 sice docházelo k neustálému nárůstu dlouhodobého nemotného majetku (z 1 042 106,65 tis. Kč v roce 2006 na 1 853 384,03 tis. Kč v roce 2012). Důvodem růstu však byl neustálý meziroční nárůst položky software. U položek nemotné výsledky výzkumu a vývoje a ocenitelná práva docházelo k dlouhodobé stagnaci. Položka nemotné výsledky výzkumu a vývoje v roce 2006 představovala 22 069,29 tis. Kč a přes menší výkyvy nevzrostla do roku 2012 vůbec (v roce 2012 položka činila 22 048,95 tis. Kč). Položka ocenitelných práv v těchto letech zaznamenala mírný růst (z 2 062,94 tis. Kč v roce 2006 na 45 832,39 tis. Kč v roce 2012).

Závěrem lze konstatovat, že zatímco počet chráněných předmětů průmyslových práv neustále roste, a to velmi významně, ocenění a zobrazení v účetnictví těchto práv je stále stagnující a ani do budoucna není patrné zlepšení situace.

Vzhledem k nákladům spojeným s výzkumem a vývojem a počtu PPV na veřejných vysokých školách je zarážející, že se u většiny vysokých škol ocenitelná práva a nehmotné výsledky výzkumu a vývoje v účetnictví neobjevují vůbec a ve zbylých jsou pouze zanedbatelnou částí dlouhodobých nehmotných aktiv. Vysvětlením situace může být fakt, že ocenitelná práva i nehmotné výsledky výzkumu a vývoje mohou být evidovány v účetnictví pouze za předpokladu budoucího prodeje. Pokud byl předmět průmyslového vlastnictví vytvořen například pouze z důvodu zapsání do RIV, nemůže být zanesen dle české legislativy do účetnictví.

S ohledem na současné tendence podpory výzkumu a vývoje směřující k nižším dotacím a vyšším podílům neveřejných zdrojů, které se mimo jiné generují právě prodejem práv předmětů průmyslového vlastnictví, je možné i druhé vysvětlení. K prodeji práv předmětů průmyslového vlastnictví dochází, ale předměty před prodejem nejsou evidovány v účetnictví organizace. V tomto případě ovšem VVŠ porušují zákon, neboť organizace nemůže prodávat práva k dlouhodobému nehmotnému majetku, který není evidován v účetnictví. Ať již veřejné vysoké školy prodávají neevidované práva k PPV či plánují prodej práv PPV z důvodu docílení vyšších zisků, je nezbytné zaměřit se na oceňování výsledků výzkumu a to nejen kvůli nutnému zanesení daných hodnot do účetnictví, ale i kvůli správnému stanovení tržní hodnoty předmětu.

5 Metodika ocenění předmětů průmyslového vlastnictví na VVŠ

Ocenění stávajících, vznikajících a budoucích předmětů průmyslového vlastnictví na vysokých školách je stále palčivějším tématem dnešní doby. Mluvit o oceňování předmětů průmyslového vlastnictví však neznamená pouze vyčíslení hodnoty předmětu, ale především se jedná o proces propojující několik činností zdánlivě na sobě nezávislých. Následující kapitola se tak zaměří nejen na samotnou metodiku ocenění předmětů průmyslového vlastnictví, ale i činnosti a interní prostředí veřejné vysoké školy ovlivňující konečný možný výpočet hodnoty předmětu.

První část kapitoly 5.1 je věnována analýze vnitřního prostředí veřejné vysoké školy. Aby mohl být jakýkoli výzkumný záměr efektivní, musí být kromě výzkumného zázemí poskytnuta i podpora v podobě administrativního, právního a marketingového zajištění výzkumu. Cílem kapitoly je navržení stabilního vnitřního prostředí, které kromě výzkumných oddělení bude mít i specializované administrativní oddělení pro evidenci jednotlivých předmětů výzkumu, právní oddělení pro zajištění ochrany vlastnických práv předmětů výzkumu a marketingové oddělení pro zajištění analýz potřeb trhu, komercializace a případného obchodu s potencionálními zákazníky.

Druhá část kapitoly 5.2 je věnována výzkumnému procesu – životnímu cyklu výzkumného předmětu, skládajícího se z několika fází. Jednotlivé fáze postupně vytvářejí podmínky pro konečný transfer předmětu. Zajišťují nejen konečné možné zjištění hodnoty předmětu, ale zároveň eliminují průběžné neefektivní náklady a rizika spojená s výzkumem, zohledňují, zda je vůbec potřebné daný předmět oceňovat a připravují případný výsledek výzkumu k dalšímu možnému komerčnímu využití.

5.1 Vnitřní organizační jednotka pro evidenci průmyslového vlastnictví

Oceňování předmětů průmyslového vlastnictví je založeno na přesných, věcně souvisejících skutečnostech se vznikem vynálezu. Pokud se předpokládá, že předmět průmyslového vlastnictví je určen k dalšímu transferu, je nutné výsledek co nejpřesněji ocenit a v poměrně krátké době sehnat podklady pro toto ocenění. Je patrné, že životní cyklus předmětu nezačíná až po vzniku vynálezu, ale již před jeho vznikem.

I když na začátku životního cyklu vynálezu není jisté, zda v budoucnosti bude dosaženo výsledku, je nutné začít vynález právně chránit. Zároveň, z důvodu přesného a včasného budoucího ocenění výsledku, je žádoucí vést přesnou účetní evidenci nákladů. Z těchto důvodů musí v organizaci existovat oddělení, které pomáhá výzkumným pracovníkům v oblastech práva, účetnictví a marketingu. Velikost oddělení je určena velikostí organizace. Minimálním počtem jsou však tři specialisté ve výše uvedených oborech.

1. Podpora v oblasti práva

Právní oddělení zajišťuje podporu při ochraně průmyslových práv před, během a po vzniku výsledku výzkumu. Jedná se o zajištění smluvních vztahů s fyzickými a právnickými osobami, které se podílí na výzkumu, řešení sporů vzniklých porušením vlastnických práv a právní podporu při podávání přihlášky k ochraně předmětu průmyslového vlastnictví.

Mezi základní smlouvy ošetřující vlastnická práva patří:

Smlouva o mlčenlivost

Smlouva chrání proti úniku informací ze společného výzkumu spolupracujících stran. Sepsání smlouvy o mlčenlivosti je minimální nutností před zahájením jakéhokoli výzkumu. Obsahem smlouvy je vymezení předmětu dohody, definování důvěrných informací, na které se smlouva vztahuje, povinnosti stran, sankce a případná další práva a povinnosti.

Smlouva o dílo

Smlouva o dílo upravuje podmínky mezi VVŠ a objednatelem při smluvním výzkumu. Smlouva vymezuje předmět díla, cenu a platební podmínky, termín provedení a předání díla, způsob provedení, záruku a další práva a povinnosti zhotovitele i objednatele.

Smlouva o spolupráci

Smlouva upravuje vztah mezi VVŠ a druhým subjektem podílejícím se na společném výzkumu. Ve smlouvě o spolupráci jsou definovány všichni účastníci, předmět spolupráce, financování výzkumu, rozdělení činností v rámci spolupráce, práva k hmotnému a nehmotnému majetku, práva k nově vzniklému duševnímu vlastnictví a další práva a povinnosti vyplývající se smluvního vztahu.

Smlouva o využití výsledků

V případě využití veřejné podpory je nutné sepsat Smlouvu o využití výsledků definovanou na základě § 11 zákona 130/2002 Sb. o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků. Hlavním cílem je úprava vlastnických práv dle § 16 zákona 130/2002 Sb.⁸⁸, způsob a využití výsledků, rozsah stupně důvěryhodnosti, sankce a další práva a povinnosti vyplývající se smluvního vztahu.

2. Podpora v oblasti účetnictví a evidence

Administrativní oddělení zajišťuje interní evidenci jednotlivých výzkumných záměrů. Jednotlivým výzkumným záměrům je přiřazeno pořadové číslo, pod kterým je výzkum evidován od počáteční fáze až po vznik nového předmětu průmyslového vlastnictví. Dále administrace eviduje veškeré existující předměty průmyslového vlastnictví VVŠ, hlídá správní poplatky a lhůty pro prodloužení platnosti zápisu předmětů průmyslového vlastnictví, vede účetní evidenci jednotlivých výzkumných záměrů na oddělených analytických účtech, poskytuje další administrativní podporu výzkumným pracovníkům, ale i právnímu oddělení a oddělení marketingu.

3. Podpora v oblasti marketingu

Veškerý výzkum začíná výzkumným záměrem a vzájemnou kooperací mezi marketingovým oddělením a výzkumným pracovníkem. Výzkumný záměr vzniká jednak:

---

⁸⁸ a) výsledku plně financovaného z veřejných prostředků je příjemce povinen zpřístupnit výsledky za stejných podmínek, stanovených ve smlouvě o využití výsledků, všem zájemcům o jejich využití, pokud předpisy Evropských společenství nestanoví jinak^{18a}),

b) výsledku financovaného z veřejných prostředků ve výši přesahující 50 % a nižší než 100 % výše nákladů projektu je příjemce povinen za podmínek stanovených ve smlouvě o využití výsledků přednostně poskytnout výsledky těm subjektům, které se na podpoře z neveřejných zdrojů podílely,

c) výsledku podílově financovaného z veřejných prostředků ve výši dosahující 50 % nebo méně nákladů projektu musí být součástí smlouvy o využití výsledků dohoda o způsobu a termínech využití výsledků s těmi subjekty, které se na podpoře z neveřejných zdrojů podílely,

d) nevyužití výsledků podílově financovaného z veřejných a z jiných prostředků způsobem a v době stanovené ve smlouvě o využití výsledků je příjemce povinen poskytnout dosažené výsledky k využití za nediskriminujících podmínek za tržní cenu všem zájemcům.

- Ze strany marketingového oddělení, kdy pracovníci oddělení dle výzkumného zaměření organizace provádí průzkumy trhu, nabízí možný výzkum potenciálním zákazníkům a sbírají nové požadavky trhu.
- Ze strany výzkumného pracovníka, který přišel na možný nový směr výzkumu a nové možnosti v daném odvětví.

V obou případech je nutná kooperace mezi oběma stranami. Ať již marketingové oddělení či výzkumný pracovník objeví potenciální možnost nového výzkumu, dochází k vyplnění krátkého dotazníku, který vytyčí základní cíle a plán výzkumu.

Tabulka 7: Dotazník „Určení základního výzkumného záměru“

Cílový zákazník	Je výsledek určen koncovým zákazníkům nebo firmám?
	Bude výsledek určen jedné firmě (exkluzivita) nebo celkovému trhu?
Současný nedostatek na trhu	Definice potřeb cílových zákazníků, co je důležité z pohledu zákazníků.
Konkurence	Analýza stavu konkurence poskytující služby/výrobky v daném oboru.
Rozdíly oproti konkurenci	Uvést odlišnosti od konkurence - co plánovaný výsledek přinese:
	vyšší kvalitu,
	snížení nákladů,
Přínos	zvýšení ochrany životního prostředí, aj.
	Uvést konečný přínos výsledku výzkumu.
	Určit budoucí charakteristiku výsledku výzkumu.

Zdroj: Vlastní zpracování

Dotazník „Určení základního výzkumného záměru“ je vyplněn ve spolupráci výzkumného pracovníka a marketingového specialisty. Je základním stavebním kamenem, který určí hlavní cíl výzkumu, co má výsledek umět a co vylepšuje, pro koho se výsledek realizuje aj. Na základě stanovení výzkumného záměru se začíná hledat možnost financování, které budou blíže specifikovány v druhé části kapitoly 5.2.1.

Výše uvedené oddělení a náplně práce jejich zaměstnanců se mohou lišit na základě odlišných organizačních struktur jednotlivých veřejných vysokých škol. Zároveň velikost

jednotlivých oddělení je závislá na velikosti VVŠ. S určitostí lze však tvrdit, že pokud chce být organizace úspěšná v oblasti výzkumu, je nutné zabezpečit pro jednotlivé výše uvedené činnosti odborníky a to bez ohledu na to, zda budou zaměstnáni dva lidé na stejné pracovní pozici nebo zda činnost bude zastávat jeden zaměstnanec na částečný pracovní poměr.

5.2 *Fáze ovlivňující ocenění předmětu průmyslového vlastnictví*

Výzkum budoucích předmětů průmyslového vlastnictví je velmi nákladný proces, který s sebou nese velká rizika neúspěšného řešení. Pro daný proces je v disertační práci zaveden nový pojem: **životní cyklus předmětu výzkumu**, popisující průběh výzkumu od počáteční fáze až po komercializaci výsledku. Vzhledem k dlouhému životnímu cyklu předmětu výzkumu musí být cyklus rozdělen do několika fází, kde jak pro uplatnění, tak pro ocenění není nejdůležitější moment vzniku předmětu průmyslového vlastnictví, ale fáze předcházející, které dokáží eliminovat zbytečné náklady, únik informací či případný vznik nežádoucího výsledku a zároveň dopomáhají k budoucímu snadnému, rychlému a přesnějšímu ocenění v případě tržního využití výsledku.

Nový pojem **životní cyklus předmětu výzkumu** je souhrnně znázorněn v tabulce 8 a je vytvořen ze šesti po sobě následujících fází:

Tabulka 8: *Jednotlivé fáze životního cyklu předmětu výzkumu*

1. Účel vzniku předmětu plánovaného výzkumu
2. Fáze před začátkem výzkumu
2.1. Stanovení současného stavu předpokládané oblasti výzkumu
2.2. Určení jednotlivých etap výzkumu
2.3. Provedení kalkulace předběžných nákladů
2.4. Určení rizika plánovaného výzkumu
3. Začátek výzkumu a výzkumná fáze
3.1. Zavedení výzkumného záměru do interní evidence
3.2. Založení samostatné evidence budoucích nákladů
3.3. Právní ochrana budoucích výsledků výzkumu
3.4. Průběžná zpětná kontrola jednotlivých etap oproti plánu
4. Vznik předmětu průmyslového vlastnictví
4.1. Rozhodnutí, zda organizace přijme/nepřijme práva k předmětu
4.2. Odměna původci
4.3. Rozhodnutí o druhu právní ochrany výsledku a podání přihlášky
5. Výpočet hodnoty předmětu průmyslového vlastnictví
5.1. Účetní hodnota předmětů průmyslového vlastnictví
5.2. Tržní hodnota předmětů průmyslového vlastnictví
6. Uplatnění a komercializace předmětu průmyslového vlastnictví

Zdroj: Vlastní zpracování

1. Účel vzniku předmětu plánovaného výzkumu

Dle Čady byly v úvodu kapitoly 3 popsány důvody pro ocenění předmětů průmyslového vlastnictví. Důvod vzniku předmětu je jedním z klíčových momentů pro budoucí ocenění. Výzkumný pracovník musí znát účel, za kterým je výzkum prováděn. Jednotlivé možné důvody vzniku vynálezu jsou popsány níže v kapitole 5.2.1 a postupně analyzovány.

2. Fáze před začátkem výzkumu

Dle mého názoru pro budoucí výzkum i ocenění je nejdůležitější druhá fáze. Před začátkem výzkumu je nezbytné provést rešerši prostřednictvím mezinárodních databází, v návaznosti na rešerši určit jednotlivé etapy výzkumu, určit pravděpodobnosti kladného výsledku jednotlivých etap a provést kalkulaci předběžných nákladů. Závěrem by mělo být doporučení nebo nedoporučení k realizaci výzkumu.

3. Začátek výzkumu a výzkumná fáze

Pokud je plánovaný výsledek doporučen k výzkumu, je nezbytné společně se začátkem výzkumu zajistit právní ochranu budoucích výsledků, a to zejména při vzájemné spolupráci

s dalším subjektem, zaevidovat budoucí předmět výzkumu v přehledu vysoké školy a postupně, během celé doby výzkumu, evidovat náklady spojené s výzkumem na samostatné nákladové středisko. Nedílnou součástí je i průběžná zpětná kontrola a komparace plánu (stanoveného v předešlé fázi) se skutečností.

4. Vznik předmětu průmyslového vlastnictví

Dle Zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích⁸⁹ je v České republice zaměstnanec povinen neprodleně oznámit vznik nového vynálezu zaměstnavateli. Obsahem čtvrté fáze je oznámení vzniku vynálezu zástupci vysoké školy, rozhodnutí o zájmu či nezájmu vysoké školy o výsledek a vytvoření vhodné ochrany předmětu průmyslového vlastnictví. Ochrana předmětu průmyslového vlastnictví není přímo předmětem disertační práce, proto bude této fázi, i přes její důležitost, věnována menší pozornost.

5. Výpočet hodnoty předmětu průmyslového vlastnictví

Fáze výpočtu hodnoty předmětu průmyslového vlastnictví je završením předešlých fází. Pokud vynález má možné budoucí komerční využití, je nutné vynález zanést do účetnictví vysoké školy, a to pomocí ocenění předmětu nákladovou metodou.

Ve chvíli, kdy nastane možnost komerčního využití, musí být zjištěna tržní hodnota předmětu průmyslového vlastnictví. Výpočet účetní i tržní hodnoty předmětu průmyslového vlastnictví bude detailně popsán v kapitole 5.2.5.

6. Uplatnění a komercializace předmětu průmyslového vlastnictví

Poslední fáze je věnována následné komercializaci předmětu průmyslového vlastnictví. Dochází k různým marketingovým aktivitám, pomocí kterých je aplikační sféra seznamována s výsledky výzkumu a vývoje veřejné vysoké školy. Výsledkem komercializace by měla být obchodní jednání, kde dochází k prodeji předmětů průmyslového práva nebo k prodeji práv k užívání PPV.

---

⁸⁹ ČESKO. Zákon č. 527/1990 Sb. ze dne 31. 12. 2007, o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2007 [vid. 2014-06-03]. Dostupné také z: <http://www.pravnipredpisy.cz/predpisy/ZAKONY/1990/527990/Sb_527990_-----_.php>

V následujících podkapitolách 5.2.1 až 5.2.6 jsou detailně popsány jednotlivé fáze životního cyklu výzkumu.

5.2.1 Účel vzniku předmětu plánovaného výzkumu

První fáze životního cyklu předmětu výzkumu ovlivňující i budoucí ocenění předmětu průmyslového vlastnictví je zaměřena výhradně na důvod vzniku předmětu výzkumu. Již dříve v kapitole 3 byly popsány obecné důvody pro ocenění předmětů průmyslového vlastnictví. Níže jsou podrobně analyzovány důvody vzniku předmětu výzkumu na veřejných vysokých školách, které potažmo ovlivňují i budoucí důvod ocenění předmětu.

Důvody vzniku předmětu plánovaného výzkumu na VVŠ:

- Budoucí transfer výsledku výzkumu

V případě, že předmět plánovaného výzkumu vzniká za účelem transferu (prodej majetkových práv výsledku výzkumu, prodej licence k užívání výsledků výzkumu aj.), je nutné v případě dosažení kladného výsledku vynález právně ochránit a registrovat v příslušné databázi průmyslového vlastnictví. Vzhledem k budoucímu plánovanému obchodu je pro vzniklý vynález nutno stanovit účetní hodnotu předmětu a zaevidovat ho v účetnictví organizace. Zároveň musí být stanovena tržní hodnota předmětu jako základ pro obchodní transakci.

- Podklad pro další výzkum a vývoj v dané oblasti

Zejména základní teoretický výzkum má malé uplatnění v komerční sféře a výsledky výzkumu mnohdy slouží pouze jako základ dalšího výzkumu a vývoje. V tomto případě není nutné okamžité ocenění výsledku, důležitá je pouze ochrana vzniklých znalostí např. pomocí smlouvy o mlčenlivosti a interní evidence výsledku.

- Zapsání výsledku do databáze RIV

I v tomto případě se nejedná primárně o obchodování s dosaženými výsledky a kromě interní evidence a ochrany výsledku není nutné ocenění tržní cenou.

Nelze tvrdit, že ke každému výzkumu bude přiřazen pouze jeden důvod vzniku a realizace. Naopak ve většině případů budoucí záměr není směřován pouze k jednomu uvedenému účelu, ale cílem výzkumu je např. jak transfer výsledku, tak i zápis do databáze RIV. Není vyloučeno, spíše naopak je reálné, že plánovaný výsledek bude mít nejen budoucí tržní potenciál, ale zároveň bude sloužit i jako podklad k dalšímu výzkumu a jako výsledek výzkumné činnosti bude evidován i v databázi RIV.

Níže jsou pro přehlednost uvedeny jednotlivé druhy výzkumu, které jsou realizovány na VVŠ a které přinášejí potřebné financování výzkumu. Ke každému druhu výzkumu jsou přiřazeny nejčastější využití výsledků a účel vzniku výzkumu a vývoje.

1. Výstup výzkumného projektu

Dle Předpisu č. 110/2009 Sb.⁹⁰ se výzkum a vývoj dělí na základní výzkum, aplikovaný výzkum, experimentální vývoj a inovace. Právě zaměření projektu je stěžejní pro budoucí využití výsledku.

„Základní výzkum je teoretická nebo experimentální práce prováděná zejména za účelem získání nových vědomostí o základních principech jevů nebo pozorovatelných skutečností, která není primárně zaměřena na uplatnění nebo využití v praxi.“

V případě projektů základního výzkumu slouží závěrečné výstupy pouze jako teoretická východiska pro další výzkum a z největší pravděpodobnosti nebudou předmětem komerčního využití.

---

⁹⁰ ČESKO. Předpis č. 110/2009 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, ze dne 1. 1. 2010 [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2010 [vid. 2014-6.22]. Dostupné také z: <http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-kterym-se-meni-zakon-c-130-2002-sb-o-podpore-vyzkumu-a-vyvoje-z-verejnych-prostredku-a-o-zmene-nekterych-souvisejicich-zakonu-zakon-o-podpore-vyzkumu-a-vyvoje-ve-zneni-pozdejsich-predpisu-a-dalsi-souvisejici-zakony/f3971900/>

„Aplikovaný výzkum je teoretická a experimentální práce zaměřená na získání nových poznatků a dovedností pro vývoj nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb.“

Projekty zaměřené na aplikovaný výzkum mohou přinést výstupy zaměřené dvěma směry:

- teoretické výsledky výzkumu, které opět slouží pouze pro další výzkum a vývoj, jsou málokdy obchodovatelné, a proto není důvod k tržnímu ocenění těchto výsledků, pouze je nutná evidence výsledku.
- Mnohem častěji jsou však výsledky aplikovaného výzkumu směřovány do praxe a proto je nutné tyto výsledky ocenit a stanovit jejich tržní hodnotou.

„Experimentální vývoj je získávání, spojování, formování a používání stávajících vědeckých, technologických, obchodních a jiných příslušných poznatků a dovedností pro návrh nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb.“

Výsledky projektů zaměřených na experimentální vývoj jsou směřovány na využití v praxi a i zde je nutné, v případě obchodního transferu výsledků, ocenění tržní cenou. Oproti základnímu a aplikovanému výzkumu je experimentální vývoj málo využívaný v prostřední vysokých škol.

„Inovace je zavedení nových nebo podstatně zdokonalených výrobků, postupů nebo služeb do praxe.“

Samotná definice pojmu inovace naznačuje, že se vyskytuje pouze ve výrobních podnicích, v prostředí vysokých škol jsou spíše výjimečné. V případě inovací, stejně jako u experimentálního vývoje, se jedná o komerční využití a nutnost ocenění.

2. Výsledek smluvního výzkumu hrazeného z neveřejných zdrojů

Pokud se jedná o objednávku výzkumu zcela hrazenou objednavatelem, nabývá majetkových práv objednavatel a i cena je stanovena předem ve Smlouvě o dílo pomocí předběžné kalkulace. Výše ceny může být stanovena dle stejného postupu jako určení tržní hodnoty předmětu průmyslového vlastnictví popsaném v kapitole 5.2.5. Po vzniku výsledku výzkumu již ocenění nemá význam, neboť výsledek není ve vlastnictví vysoké školy.

Smluvní výzkum může probíhat také ve spolupráci vysoké školy s podnikem, kdy prostředky, znalosti i lidské zdroje vkládají do výzkumu obě organizace společně. V tomto případě musí být majetková práva upravena již předem pomocí Smlouvy o spolupráci. Pokud není ve smlouvě upraveno jinak, platí, že pokud výsledek vytvoří jedna strana, má majetková práva pouze ona, v případě spolupráce jsou výsledky ve vlastnictví obou stran. Pokud tedy vysoká škola vytvoří výsledek ve vlastní režii, je velmi pravděpodobné komerční využití a tudíž potřeba ocenění předmětu tržní hodnotou.

Vzhledem k zaměření disertační práce a k výše uvedeným faktům nebude následná analýza věnována PPV vytvářeným za účelem dalšího výzkumu či zápisu do databáze RIV. Analyzovány budou předměty, jejichž výzkumný záměr směřuje k budoucímu transferu a tudíž je nutné výsledek výzkumu v konečné fázi ocenit.

5.2.2 Fáze před začátkem výzkumu

Jak již bylo zmíněno v úvodní podkapitole, fáze před začátkem samotného výzkumu je jedním z nejdůležitějších mezníků. Pomocí této fáze lze zjistit, zda je nezbytné plánovaný výzkum realizovat či ne. Součástí této fáze je:

- stanovení současného stavu předpokládané oblasti výzkumu,
- určení jednotlivých etap výzkumu,
- provedení kalkulace předběžných nákladů,
- určení rizika plánovaného výzkumu.

1. Stanovení současného stavu předpokládané oblasti výzkumu

Rešerše v národních a mezinárodních databázích

Rešerše je nezbytným základem pro každý výzkum. Použití odborné literatury, článků, národních a mezinárodních patentových databází může dopomoci k ušetření času i nákladů. Odborná literatura a publikace jsou samozřejmostí. Ve chvíli, kdy se jedná o budoucí předmět průmyslové ochrany, měla by být samozřejmostí i rešerše databází předmětů průmyslového vlastnictví.

Pomocí rešerše národních databází jsou eliminovány veškeré předměty průmyslové ochrany, které jsou již chráněny jinými subjekty. Zároveň národní databáze může poskytnout informace o obdobných řešeních, která jsou v daném oboru chráněna. Daná řešení mohou sloužit buďto jako určitá pomoc pro další výzkumnou činnost, za předpokladu nezneužití vlastnických práv majitele výsledku, nebo naopak mohou být důkazem, že plánovaná výzkumná činnost nemá důvod realizace, neboť obdobné řešení bylo již vynalezeno a v budoucnu by naše vlastní řešení nemělo opodstatnění.

Důležitější než národní databáze jsou mezinárodní databáze, které poskytují širší přehled chráněných vynálezů a, i přes mnohdy placené služby, mohou být prostředkem úspory nákladů budoucího výzkumu a hlavně prostředkem poskytnutí důležitých vědeckých poznatků. Využití mezinárodních poznatků k vlastnímu výzkumu navíc mnohdy bývá bezplatné, neboť vynálezy jsou chráněny územně a existuje velká pravděpodobnost, že daný potřebný vynález není chráněn na území České republiky a tudíž může být pro vlastní výzkum použit zcela bezplatně.

Minimální rozsah rešerše databází by měl být proveden prostřednictvím databáze Úřadu průmyslového vlastnictví České republiky, mezinárodní databáze Espacenet, databáze USPTO (databáze patentového úřadu USA) a databáze EPO (Evropský patentový úřad).

2. Určení jednotlivých etap výzkumu

Základem každého výzkumu je stanovení jednotlivých etap a stanovení pravděpodobnosti, s kterou bude jednotlivých etap úspěšně dosaženo. S poklesem pravděpodobnosti kladného výsledku každé etapy roste riziko úspěšného dokončení výzkumu a je na výzkumném pracovníkovi, aby zvážil realizovatelnost dané problematiky oproti riziku neúspěchu.

3. Provedení kalkulace očekávaných nákladů

Další částí je stanovení předběžných nákladů, které budou vynaloženy na výzkum. Cílem kalkulace je stanovení rozmezí nákladů na jednotlivé etapy, což následně bude sloužit pro výpočet rizika výzkumu a v budoucnu jako kontrola mezi plánovanými náklady a skutečně vynaloženými náklady.

V každé etapě jsou stanoveny tři varianty očekávaných celkových nákladů (optimistická, neutrální a pesimistická). Neutrální varianta představuje výši celkových nákladů v průběhu výzkumu bez neočekávaných vlivů, optimistická varianta představuje ušetření nákladů (např. z důvodu časově rychlejšího vyřešení problému než bylo předpokládáno) a pesimistická varianta představuje nárůst nákladů oproti plánu (nárůst provozních nákladů, prodloužení řešení aj.) Ke každé variantě budou přiděleny pravděpodobnosti uskutečnění, kdy součet pravděpodobností musí být vždy 1. Výsledné očekávané průměrné celkové náklady na jednotlivé etapy pak budou součtem součinů výše očekávaných celkových nákladů jednotlivých variant a jejich pravděpodobností:

$$C_e = \sum_{j=1}^J (C_{ej} * p_j) \quad (5.1)$$

Zdroj: Vlastní zpracování

kde:

C_e - průměrné očekávané celkové náklady e-té etapy,

C_{ej} – jednotlivé očekávané celkové náklady j-varianty,

p_j – pravděpodobnost uskutečnění j-té varianty,

j – jednotlivé varianty celkových nákladů (optimistická, neutrální, pesimistická),

J – počet variant celkových nákladů,

e – jednotlivé etapy výzkumu.

Celkové náklady v každé etapě jsou určeny součtem následujících položek:

- Očekávané mzdové náklady

Mzdové náklady obsahují náklady na jednotlivé výzkumné pracovníky podílející se na výzkumu. Mzdové náklady jsou stanoveny jako průměrné mzdové náklady odpovídající dané pozici dle mzdového předpisu organizace a jsou kráceny vzhledem k předpokládanému úvazku, který pracovník vynaloží pouze na daný výzkum.

- Očekávané provozní náklady

Provozní náklady jsou náklady spojené s hmotným zajištěním výzkumu. Patří sem zejména náklady na přístroje, pracovní pomůcky, drobný materiál, spotřební materiál, provoz, opravy a udržování majetku aj.

- Očekávané investiční náklady

Do investičních nákladů se započítávají veškeré náklady na pořízení a použití dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku potřebného k řešení problematiky. Zároveň musí být zohledněno, zda je investice používána výhradně pro daný výzkum. Pokud ne, je třeba započítat pouze poměrovou část používanou pro účely výzkumu a zároveň je třeba zohlednit dobu životnosti majetku a případné poměrové zkrácení nákladů, které časově nesouvisí s výzkumem.

- Očekávané náklady na služby

Do kalkulace nákladů na služby jsou řazeny zejména externí výzkumné a poradenské služby, které organizace není schopna zajistit ve vlastní režii.

- Očekávané náklady na ochranu předmětu průmyslového vlastnictví

Kalkulace nákladů na ochranu předmětu průmyslového vlastnictví je spojena s přípravou a posláním přihlášky. Musí zde být kalkulovány například případné služby patentových zástupců a poplatky spojené s podáním přihlášky.

- Očekávané režijní náklady

Režijní náklady vychází z vnitřních předpisů dané organizace a řadí se sem zejména náklady na administrativu spojenou s výzkumem, kancelářský materiál, energie aj.

- Očekávané budoucí náklady spojené s udržovacími poplatky a případnou propagací chráněného vynálezu

Do celkové kalkulace je třeba zařadit i náklady spojené s obdobím po vzniku předmětu průmyslového vlastnictví. Budoucí očekávané náklady nejsou již přiřazovány k jednotlivým etapám. Jedná se o poplatky spojené s udržitelností ochrany vynálezu, které, zejména v případě mezinárodní ochrany, nejsou zanedbatelné. Dále se jedná o náklady spojené s případnou komercializací výsledku vzhledem ke komerčnímu využití.

Tabulka 9: Výpočet průměrných očekávaných celkových nákladů e-té etapy

Varianta (j)	Očekávané celkové náklady (Cj)	Pravděpodobnost (pj)	Očekávané celkové náklady * pravděpodobnost
Optimistická			
Neutrální			
Pesimistická			
Celkem (Σ)		1,00	Hodnota průměrných očekávaných celkových nákladů e-té etapy

Zdroj: Vlastní zpracování

4. Určení rizika plánovaného výzkumu

Riziko plánovaného výzkumu bude určeno pomocí směrodatné odchylky. Směrodatná odchylka je v tomto případě definována jako druhá odmocnina součtu odchylek jednotlivých variant očekávaných celkových nákladů od průměrných očekávaných celkových nákladů. Z definice vyplývá, že čím větší bude směrodatná odchylka, tím větší bude rizikovost plánovaného výzkumu.⁹¹

Význam směrodatné odchylky je zejména v situaci, kdy existuje více variant, jak vyřešit jednu z plánovaných etap. Pokud existuje více možností řešení etap, je výhodnější zaměřit se na etapu s nižší směrodatnou odchylkou a pokud možno s nižšími očekávanými průměrnými celkovými náklady. Pokud je nižší směrodatná odchylka spojena s vyššími očekávanými průměrnými celkovými náklady (či naopak), je na uvážení řešitele, kterou variantu zvolí.

Výpočet směrodatné odchylky vychází z předešlé kapitoly kalkulace očekávaných nákladů plánovaného výzkumu, kdy již známe hodnoty průměrných očekávaných celkových nákladů u jednotlivých etap i další potřebné hodnoty:

⁹¹ SMEJKAL, V. a K. RAIS *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*, 4. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4644-9.

$$\sigma = \sqrt{\sum_{j=1}^J (C_{ej} - C_e) * p_j} \quad (5.2)$$

Zdroj: Vlastní zpracování

kde:

σ – směrodatná odchylka očekávaných celkových nákladů e-té etapy,

C_e – průměrné očekávané celkové náklady e-té etapy,

C_{ej} – jednotlivé j-té varianty očekávaných celkových nákladů e-té etapy,

p_j – pravděpodobnost uskutečnění j-té varianty dané etapy,

j – jednotlivé varianty celkových nákladů (optimistická, neutrální, pesimistická),

J – počet variant celkových nákladů,

e – jednotlivé etapy výzkumu.

Plánovaný výzkum je spojen s mnoha na začátku velmi špatně identifikovatelnými riziky. Výpočet rizika pomocí směrodatné odchylky tak není zcela vypovídající a je třeba, aby řešitelé definovali a zohlednili i další rizika spojená s výzkumem popsaná na straně 65.

Účelem fáze před zahájením výzkumu je určení potřeby výzkumu, případné ušetření nákladů spojených s daným výzkumem a stanovení rizika. Rešerše dostupných databází mohou přinést zjištění, že daná problematika je již vyřešena nebo mohou dopomoci k ušetření nákladů spojených s plánovaným výzkum. Porovnání již existujících chráněných řešení s riziky a s kalkulovanými náklady etap výzkumu má za účel rozhodnout, zda je efektivnější plánovaný výzkum nebo případné zakoupení již existující licence.

Podstatným úkolem této fáze je i stanovení etap výzkumu a případných dalších variant řešení problematiky. Společně s kalkulací očekávaných nákladů a stanovením rizika mohou být již před začátkem výzkumu stanoveny nejefektivnější varianty řešení. Předkalkulace nákladů pak slouží i jako zpětná kontrola v průběhu výzkumu, kdy je nezbytné kontrolovat a vyhodnocovat rozdíl plánovaných a skutečně spotřebovaných nákladů.

5.2.3 Začátek výzkumu a výzkumná fáze

Začátek výzkumu po provedení rešerší je z pohledu právní ochrany a evidence výzkumu výsledku opomíjenou oblastí. V prvotní fázi a během výzkumu musí být zabezpečeno:

- zavedení výzkumného záměru do interní evidence veřejné vysoké školy,
- založení samostatné evidence budoucích nákladů konkrétního výzkumu v účetnictví,
- právní ochrana budoucích výsledků výzkumu,
- průběžná zpětná kontrola jednotlivých etap oproti plánu.

Prvním krokem na počátku výzkumné fáze je povinnost zaměstnance, a to v přesně určeném časovém horizontu (např. jeden kalendářní měsíc od podepsání smlouvy určující začátek výzkumu) oznámit začátek výzkumu zaměstnavateli. Na základě oznamovací povinnosti zaeviduje výzkumný záměr Vnitřní organizační jednotka pro evidenci průmyslového vlastnictví. Vzhledem k tomu, že výzkum je v počáteční fázi a není jisté, zda o majetková práva projeví zaměstnavatel (VVŠ) zájem nebo zda výzkum vůbec dospěje k plánovaným výsledkům, evidence bude obsahovat pouze základní data, a to:

- Pořadové číslo, které bude výzkumnému záměru chronologicky přiřazeno (viz. kapitola 5.1),
- jméno a identifikace řešitele/zaměstnance organizace dle interních předpisů,
- název výzkumného záměru,
- účetní středisko, na které budou v průběhu výzkumu účtovány skutečně vynaložené náklady,
- podklady vztahující se k výzkumnému záměru vytvořené do této doby – stanovené etapy, kalkulace, dotazník „Určení základního výzkumného záměru“ a rešerše.

Druhým krokem je nastolení právní ochrany výsledků hned na začátku výzkumu a ne až po dosažení konkrétních výstupů. Prvotní ochrana nemá za úkol směřovat ke konkrétním předmětům výzkumu, ale má za cíl ochránit vznikající know-how a nabyté znalosti během jednotlivých výzkumných etap. Jak již bylo zmíněno v kap. 5.1, pro každý počáteční výzkum musí být sepsána smlouva o mlčenlivosti s jednotlivými výzkumnými pracovníky a hlavně s případnou třetí stranou, která se bude podílet na společném výzkumu s veřejnou vysokou školou. V případě spolupráce s třetí stranou je nutné sepsání i podrobné smlouvy

o spolupráci, která, kromě finančního vypořádání zúčastněných stran, ošetří i budoucí vlastnické nároky na nově vzniklé předměty průmyslového vlastnictví.

Posledním krokem je zpětná kontrola v průběhu výzkumu. V kapitole 5.2.2 byly stanoveny jednotlivé etapy výzkumu, kalkulace plánovaných nákladů a rizika v rámci jednotlivých etap. Závěrem každé etapy je nutnost porovnání skutečných a plánovaných nákladů. Na základě zpětné vazby a budoucích nákladů a rizik je nutné stanovit, zda pokračovat nadále beze změn v plánu dalšího výzkumu, přehodnotit a upravit směr výzkumu nebo, vzhledem k dosaženým výsledkům a budoucím rizikům, ukončit výzkum. Průběžná kontrola tak může dopomoci k ušetření nákladů vynaložených na výzkum nebo včas zastavit neefektivní vynakládání prostředků a lidských zdrojů.

5.2.4 Vznik předmětu průmyslového vlastnictví

Dle Zákona č. 527/1990 Sb., o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích je v České republice zaměstnanec povinen neprodleně oznámit vznik nového vynálezu zaměstnavateli. Zaměstnavatel následně ve lhůtě tří měsíců rozhodne, zda má či nemá zájem o práva na vynález a určí následnou právní ochranu výsledku. Obsahem čtvrté fáze životního cyklu předmětu výzkumu je:

- rozhodnutí, zda organizace přijme/nepřijme práva k předmětu,
- odměna původci,
- rozhodnutí o druhu právní ochrany výsledku a podání přihlášky.

Rozhodnutí, zda organizace přijme/nepřijme práva k předmětu

Jak bylo napsáno výše, původce je povinen neprodleně ohlásit zaměstnavateli vznik nového vynálezu v rámci pracovního poměru (podnikový vynález). K oznámení, jak předepisuje i zákon č. 527/1990 Sb.⁹², je nutné používat písemnou formu. Aby mohli zástupci organizace rozhodnout o přijetí práv, je původce vynálezu povinen předložit

---

⁹² ČESKO. Zákon č. 527/1990 Sb. ze dne 31.12.2007, o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2007 [vid. 2014-06-29]. Dostupné také z: <http://www.pravnipredpisy.cz/predpisy/ZAKONY/1990/527990/Sb_527990_-----_.php>

dostatečné materiály k posouzení. Z předešlých fází životního cyklu předmětu výzkumu je většina podkladů již realizována a dojde pouze ke kompletaci, doplnění a upřesnění.

Složka podkladů k posouzení obsahuje:

a) Základní identifikaci předmětu.

Jedná se o základní identifikaci předmětu, která byla zavedena ve třetí fázi – pořadové číslo výzkumného záměru, jméno původce, název a přehled nákladů získaný z účetní evidence výzkumného záměru na samostatném účetním středisku.

b) Podrobný technický popis řešení.

Stěžejní částí je popis technického řešení včetně všech výkresů a doplňujících informací. Na základě uvedeného popisu bude možné určit budoucí využití a přínos vynálezu pro organizaci.

c) Rozšíření původního výzkumného záměru.

Základem pro kterýkoli výzkum je výzkumný záměr, který byl zpracován ve spolupráci původce a marketingového oddělení a na jehož základě bylo rozhodnuto o započetí výzkumu. Předběžný výzkumný záměr je zobrazen v tabulce 7 v kapitole 5.1. Povinností původce je pouze rozšířit a zaktualizovat jednotlivé body, a to zejména konkretizaci cílového zákazníka, přínos vynálezu a popsání unikátních vlastností. Nakonec pouze připojit komentář, zda bylo původních cílů dosaženo či nikoli, zda byly pozměněny nebo zda na základě výzkumu bylo dosaženo dalších neplánovaných výsledků.

d) Práva k užívání vynálezu.

Důležité je uvést seznam všech původců, kteří se na vynálezu podíleli, kteří mají právo na daný vynález. Kromě původců je důležité uvést i případné organizace, které se na výzkumu podílely a mají spoluvlastnické právo na vynález.

Je třeba, aby organizace ve vnitřních směrnících určila lhůtu pro oznámení vynálezu původcem. Vzhledem ke zpracování požadovaných podkladů je doporučena oznamovací lhůta v rozmezí 14 dnů až 1 měsíce od ukončení výzkumu. Do 3 měsíců od oznámení dle zákona o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích musí organizace

vydat prohlášení, zda o výsledek výzkumu má zájem nebo ne. V druhém případě přecházejí veškerá vlastnická práva na původce.

Odměna původci

Odměna původci za podnikový vynález vychází ze zákona č. 527/1990 Sb. a ukládá povinnost organizace odvést původci přiměřenou odměnu. Zákon výši odměny blíže nespecifikuje, proto i zde musí být kritéria upravena ve vnitřních směrnících. Způsoby vyplacení odměny mohou být následující:

- jednorázová odměna při převedení vlastnických práv na organizaci stanovená fixní částkou,
- jednorázová odměna při převedení vlastnických práv na organizaci stanovená fixní částkou a následující odměna při prodeji vlastnických práv třetí straně stanovená fixní částkou,
- jednorázová odměna při převedení vlastnických práv na organizaci stanovená fixní částkou a následující odměna při prodeji vlastnických práv třetí straně stanovená procentem z prodejní ceny.

Prvotní odměna za převedení vlastnických práv na organizaci je povinná ze zákona. Vzhledem k tomu, že některé vynálezy nejsou určeny pro následný transfer nebo jejich transfer z různých důvodů není zrealizován, měla by tato odměna být nižší. Většinový podíl odměny by měla tvořit odměna za prodej vlastnických práv třetí straně, který přináší organizaci další zisky a zvyšuje prestiž veřejné vysoké školy. Vyšší podíl odměny za prodej práv je zároveň i motivační prvek pro výzkumné pracovníky, aby jejich výzkumné záměry neměly pouze teoretický charakter, ale byly určeny i k využití v aplikační sféře.

Rozhodnutí o druhu právní ochrany výsledku a podání přihlášky

V případě přijmutí nového výsledku výzkumu organizací, musí být rozhodnuto, jakým způsobem bude výsledek právně ochráněn. Základní ochrana, která byla zajištěna formou smlouvy o mlčenlivosti, smlouvou o spolupráci aj., je v případě transferu vlastnických práv již nedostačující. Zástupci právního oddělení ve spolupráci s původcem řešení rozhodnou o druhu ochrany a připraví přihlášku specifickou pro daný druh. Druh ochrany je závislý na

následujících faktorech, které byly podrobněji popsány a poté porovnány v kapitole 2.4, resp. 2.4.6.

Faktory ovlivňující druh ochrany:

- předmět ochrany,
- plánovaná délka ochrany,
- náklady spojené s ochranou předmětu,
- doba trvání od podání přihlášky do uznání právní ochrany,
- územní rozsah ochrany.

5.2.5 Výpočet hodnoty předmětu průmyslového vlastnictví

Za předpokladu, že je předmět průmyslového vlastnictví vytvořený zaměstnanci veřejné vysoké školy určen k dalšímu transferu, je nutné daný předmět ocenit. Před určením tržní hodnoty předmětu je nutné zjistit a aktivovat hodnotu předmětu v účetnictví organizace. Pokud předmět průmyslového vlastnictví není určen k transferu, nesmí být zanesen do účetnictví, neboť nespňuje podmínku zákona č. 563/1991 Sb., zákona o účetnictví, který uvádí, že ocenitelná práva či nehmotné výsledky výzkumu a vývoje vznikly za účelem obchodování. Naopak pokud je předmět průmyslového vlastnictví určen k budoucímu transferu, je nutné, aby předmět průmyslového vlastnictví v účetnictví aktivován byl. Nelze prodávat vlastnická či licenční práva k předmětu, který není uveden v účetnictví organizace. Zejména druhá podmínka je v České republice porušována, jak je patrné z analýzy současného stavu v ČR v kapitole 4.

Z uvedených skutečností plyne, že předmět je nutné ocenit oběma metodami. Nejprve musí být zjištěna účetní hodnota předmětu, která bude zanesena do účetnictví. Dále bude zjištěna tržní hodnota předmětu, která bude sloužit k budoucímu transferu předmětu. Účetní hodnota se zpravidla nerovná tržní hodnotě předmětu, během obchodu může sloužit pouze jako podpůrná hodnota, která ukazuje minimální hodnotu, za kterou by měla být prodána práva k předmětu průmyslového vlastnictví. Pokud je prodejní hodnota nižší než účetní, znamená to z dlouhodobého hlediska, že předmět není rentabilní a nedošlo ani k pokrytí veškerých nákladů výzkumu.

Kapitola 5.2.5 je rozdělena do dvou částí:

1. Účetní hodnota předmětů průmyslového vlastnictví na VVŠ.

Slouží k evidenci nově vzniklého předmětu průmyslového vlastnictví v účetnictví organizace.

2. Tržní hodnota předmětů průmyslového vlastnictví na VVŠ.

Slouží jako podklad k budoucímu transferu práv předmětu průmyslového vlastnictví.

1. Účetní hodnota předmětů průmyslového vlastnictví na VVŠ

Účetní hodnota je součtem všech skutečných nákladů, které byly vynaloženy na vznik předmětu průmyslového vlastnictví a vychází z nákladové metody popsané v teoretické části disertační práce.

Základem pro přesné a věrohodné vyčíslení účetní hodnoty je vedení evidence všech nákladů, které se prokazatelně podílely na vzniku předmětu průmyslového práva, a to od počátku výzkumu. Přesná evidence nákladů jednotlivých etap výzkumu tak umožní zjistit rychlou a přesnou výši nákladů a celkovou účetní hodnotu předmětu. Celkové náklady vzniknou součtem:

- a) procentuálního podílu osobních nákladů,
- b) provozních nákladů,
- c) investičních nákladů,
- d) nákladů na ochranu duševního vlastnictví,
- e) režijních nákladů výzkumného záměru.

a) Osobní náklady

Výše osobních nákladů je určena na základě evidovaných dodatků k pracovní smlouvě a interního rozúčtování mezd v případě hlavního pracovního poměru výzkumného týmu. V případě vedlejší činnosti se jedná o zjištění výše osobních nákladů na základě dohod o pracovní činnosti či provedení práce. Kromě původce/původců předmětu průmyslového vlastnictví jsou vyčísleny osobní náklady všech pracovníků, kteří se na základě pracovně právního vztahu u organizace podíleli na výzkumu. Do celkové výše osobních nákladů se započítává pouze procentuální část úvazku, kterou se zaměstnanec na výzkumu podílel.

Tabulka 10: Měsíční osobní náklady vynaložené na vznik PPV

Zaměstnanec	Tarif	Úvazek na projektu v %	Podíl tarifu na projektu	Osobní příplatek	Osobní náklady celkem bez odvodů	Zákonné sociální a zdravotní pojištění	Osobní náklady celkem
Jméno 1	20 000,00	50	10 000,00	2 000,00	12 000,00	4 080,00	16 080,00
Jméno 2			0,00		0,00	0,00	0,00
Jméno 3			0,00		0,00	0,00	0,00
						Měsíční osobní náklady:	16 080,00

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 10 demonstruje možný způsob výpočtu měsíčních osobních nákladů vynaložených na výzkum. Počet zaměstnanců podílejících se na výzkumu může být libovolný. Do výše osobních nákladů jsou započteny veškeré povinné zákonné odvody a osobní příplatky, které se řídí platnými zákony a mzdovým předpisem organizace. Tarif, úvazek a osobní příplatek u jména 1 je uveden pouze náhodně jako příklad výpočtu osobních nákladů zaměstnance. Celkové osobní náklady na výzkum jsou součtem měsíčních osobních nákladů.

b) Provozní náklady

Výše provozních nákladů je určena na základě součtu všech provozních nákladů vynaložených na výzkum předmětu průmyslového vlastnictví, a to na základě předchozí evidence výzkumného záměru na vlastním účetním středisku. Organizace je tak schopna kdykoli doložit konkrétní účetní doklady. Do provozních nákladů se řadí zejména spotřeba materiálu na účtu 501 dle účtové osnovy.

Tabulka 11: Provozní náklady vynaložené na vznik PPV

Název provozního nákladu	Cena bez DPH	Sazba DPH v %	DPH	Cena včetně DPH
Materiál 1	100,00	21	21,00	121,00
Materiál 2			0,00	0,00
Materiál 3			0,00	0,00
Celkové provozní náklady:				121,00

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 11 umožňuje výpočet celkových provozních nákladů vynaložených na výzkum. U provozních a posléze i investičních nákladů je nutné zohlednit (pokud je výzkum podporován z veřejných prostředků), že ke dni 1. 1. 2010 zákonem č. 110/2009 Sb. vstoupila v platnost novela zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků, která mimo jiné rozděluje výzkum na základní a aplikovaný. Dle zákona u základního výzkumu nelze uplatňovat nárok na odpočet DPH, kdežto u aplikovaného výzkumu lze uplatnit odpočet DPH, ale pouze v souladu s podmínkami poskytovatele dotace.

c) Investiční náklady

Výše investičních nákladů bude stanovena analogicky jako výše provozních nákladů. U jednotlivých investic navíc bude zohledněno, zda byla pořízena investice výlučně pro výzkumný záměr nebo zda pořízení investice bylo plánováno a využíváno i k jiným činnostem. Celkové náklady spojené s pořízením investice budou opět zjištěny z archivovaných účetních dokladů a průběžně vedené evidence. Náklad spojený s každým rokem řešení je roven výši odpisů v daném roce, který je vynásoben procentuálním využitím investice na výzkumný záměr. Celkové náklady investice jsou součtem všech odpisů v jednotlivých letech 1- n používání investic.

Tabulka 12: *Investiční náklady vynaložené na vznik PPV*

Název investice	Odpisy v letech 1-n	Výše odpisu bez DPH	Procentuální využití investice	Celkový náklad na technické řešení
Investice 1	Odpis v roce 1	20 000,00	20%	4 000,00
	Odpis v roce 2			0
	Odpis v roce n			0
Investice 2	Odpis v roce 1			0
	Odpis v roce 2			0
	Odpis v roce n			0
Celkové invest. náklady:				4 000,00

Zdroj: Vlastní zpracování

V tabulce 12 je uveden výpočet celkových investičních nákladů vztažených k výzkumnému záměru.

d) Náklady na ochranu předmětu průmyslového vlastnictví

Náklady na ochranu průmyslového vlastnictví budou zahrnovat veškeré poplatky spojené se vznikem ochrany průmyslového vlastnictví technického řešení. Jedná se o poplatky stanovené Úřadem průmyslového vlastnictví a poplatky patentovým kancelářím za zpracování přihlášky. Pro jednoduchost je v tabulce 13 uveden výpočet celkových nákladů na ochranu duševního vlastnictví pouze pro patent. Poplatky za ochranu dalších průmyslových vlastnictví jsou odlišné od patentu.

Tabulka 13: *Náklady na ochranu patentu vynaložené na vznik PPV*

Název položky	Cena jednotky	Počet jednotek	Celkový náklady
Podání přihlášky patentu		1	0,00
Žádost o úplný průzkum	3 000,00	1	3 000,00
11. a každý další uplatnění patentový nárok	500,00		0,00
Vydání patentové listiny	1 600,00	1	1 600,00
11. a každá další strana patentové listiny		100	0,00
Udržovací poplatky			
1.-4. rok platnosti patentu	1 000,00		0,00
5.- 8.rok	2 000,00		0,00
9. rok	3 000,00		0,00
10. rok	4 000,00		0,00
11. - 20 rok			0,00
Celkové poplatky patentové kanceláři		nevypĺňuje se	0,00
Celkové náklady na ochranu patentu:			4 600,00

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka 13 umožňuje jednoduchý výpočet celkových nákladů na ochranu duševního vlastnictví prostřednictvím patentu. Některá pole jsou předvyplněná z důvodu neexistence jiné možnosti – např. je podávána vždy jedna přihláška na patent, s kterou je nutné zároveň hradit ještě žádost o průzkum.

Celková cena za jednotlivé patenty se liší díky několika faktorům:

- Pokud počet nároků v přihlášce překročí 10 nároků, je 11 a každý další patentový nárok, který konkretizuje technické řešení, zpoplatněn ve výši 500,00 Kč.
- Vydání patentové listiny je zpoplatněno fixní sazbou 1 600,00 Kč. Výše nákladů na vydání patentové listiny vzroste pouze, pokud listina má 11 a více stran. 11. a každá další strana patentové listiny je již zpoplatněna 100,00 Kč.
- Nejvýraznější faktor ovlivňující výši nákladů na ochranu průmyslového vlastnictví předmětu je délka platnosti patentu. Každý rok platnosti je zpoplatněn, přičemž s přibývajícími roky poplatky rostou. Specifický je pak 11. až 20. rok platnosti patentu, kdy za 11. rok platnosti je účtován poplatek ve výši 6 000 Kč a v každém následujícím roce se zvedá výše poplatku o 2 000 Kč. Pravděpodobnost prodeje práv po 11 roce životnosti patentu je však mizivá a ochrana během prvních deseti let většinou z důvodu neefektivnosti zaniká.
- Pokud patent podává původce za pomoci právního oddělení organizace, lze ušetřit poplatky patentovým zástupcům, které se v dnešní době pohybují v řádu desetitisíců korun.

V nákladech na ochranu průmyslového vlastnictví jsou zahrnuty pouze náklady vynaložené do doby kalkulace a zjištění účetní hodnoty předmětu. Další náklady spojené zejména s následnými udržovacími poplatky a případnou mezinárodní ochranou jsou již započteny do případné kalkulace prodejní ceny práv k předmětu průmyslového vlastnictví.

e) Režijní náklady

Výše režijních nákladů je specifická vzhledem k vnitřním pravidlům jednotlivých organizací. Režijní náklady mohou být vyčísleny pomocí fixní sazby, která je dána vnitřními pravidly organizace, nebo metodikou Full Cost. V obou případech výpočtu je

třeba vycházet z podložených účetních dokladů, které odůvodňují výši režijních nákladů a to v souladu s vnitřními normami organizace i zákony ČR.

Celkové náklady vynaložené na vznik PPV

Celková výše nákladů vynaložených na výzkumný záměr je součtem jednotlivých položek výše uvedených nákladů. Výpočet celkových nákladů je demonstrován jednoduchou součtovou tabulkou 14, kde jsou automaticky z předešlých tabulek 10 - 13 převedeny výsledky celkových nákladů jednotlivých položek nákladů.

Tabulka 14: *Celkové náklady vynaložené na vývoj technického řešení*

Celkové osobní náklady:	0,00
Celkové provozní náklady:	0,00
Celkové investiční náklady:	0,00
Celkové náklady na ochranu DV:	0,00
Celkové režijní náklady:	0,00
Celkové náklady:	0,00

Zdroj: Vlastní zpracování

Navržená metodika slouží k aktivaci předmětu do účetního systému organizace a je základem pro budoucí možný transfer vlastnických práv nebo licencí k užívání předmětu. Uvedený postup výpočtu účetní hodnoty předmětu průmyslového vlastnictví je pouze demonstrativní a může být upraven dle zvyklostí jednotlivých veřejných vysokých škol, a to za dodržení platných zákonů ČR a vnitřních norem organizace.

Metodika již byla aplikována v praxi ve vědecko-výzkumném projektu Výzkumné centrum textil II (reg. č. 1M0553) a byla přijata Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy jako možný postup ocenění výsledků projektu. Vzhledem k tomu, že výsledky projektu nebyly určeny k budoucímu transferu, nebyla zanesena hodnota výzkumných výsledků do účetnictví organizace. Nejednoznačné přiřazení nákladů projektu na jednotlivé výsledky navíc demonstrovalo, jak nezbytné je stanovit a vést přesnou evidenci nákladů, která později umožní rychlé a přesné určení účetní hodnoty předmětu.

2. Tržní hodnota předmětů průmyslového vlastnictví na VVŠ

Získání tržní hodnoty předmětu průmyslového vlastnictví se skládá z několika kroků, které vedou k získání faktorů ovlivňujících výši hodnoty a odhadu tržní ceny. Prvním krokem je sběr potřebných informací, dále určení významnosti jednotlivých faktorů ovlivňujících hodnotu předmětu a nakonec určení kupní ceny předmětu.

a) Sběr informací

Na základě předešlé interní evidence předmětů průmyslového vlastnictví na VVŠ lze vygenerovat sekundární data potřebná k určení hodnoty předmětu. Zbylá data, která jsou nutná k ocenění předmětu, jsou získána primárně od původce vynálezu.

Sekundární data:

- Základní data předmětu průmyslového vlastnictví: pořadové číslo v interní evidenci, jméno původce/původců, název předmětu (uvedeno v kapitole 5.2.3).
- Podrobný popis technického řešení, výkresy, dokumentace (5.2.4).
- Původní rešerše národních a mezinárodních databází (5.2.2).
- Dotazník „Určení základního výzkumného záměru“ a jeho aktualizace (5.1 a 5.2.4).
- Právní ochrana, práva původců a případných třetích stran (5.2.4).
- Skutečné náklady a účetní hodnota předmětu (5.2.3 a 5.2.5).

Primární data:

Zbývající primární data je možné získat krátkým dotazníkem s původcem, který odpoví na následující otázky:

- Jaký je současný stav řešení problému?
Např.: existuje pouze teoretický návrh, vyrobený prototyp či již vyzkoušený prototyp v praxi.
- Jaký je očekávaný budoucí vývoj řešení?
Budoucí technický vývoj a budoucí nutné náklady na případný vývoj.
- Jaké je praktické využití řešení?
Uved'te možná odvětví a geografické rozmístění potencionálních zájemců.
- Charakterizujte vlastnosti nového řešení: míra inovace, možné nahrazení řešení (uvést substituty a firmy disponující náhradním řešením), upotřebitelnost.

- Uved'te překážky k možné realizaci v praxi.
Závislost na jiných chráněných právech.
Nutný počáteční kapitál k zavedení řešení do praxe.
- Bylo řešení zveřejněno?
Pokud ano, kde a kdy? Nebo plánované zveřejnění v budoucnu.
- Byl již nějakou cestou kontaktován zájemce o koupi práv k řešení? Byla provedena nějakou komercializace řešení?

b) Analýza základních oblastí a faktorů ovlivňujících hodnotu předmětu

Druhým krokem je analýza čtyř oblastí zanesených v tabulce 15, které mají vliv na konečnou prodejní hodnotu vynálezu či slouží jako podklad k budoucímu vyjednávání o konečné prodejní ceně mezi prodejcem práv a zájemcem. Charakteristika jednotlivých oblastí vychází z metod ocenění popsaných v kapitole 3.2.4. Každá oblast se skládá z několika faktorů, které jsou ohodnoceny na škále 0% až 100%. Čím vyšší procentuální hodnoty faktory dosahují, tím vyšší je možná konečná prodejní cena, naopak hodnoty blíží se 0% konečnou prodejní cenu snižují. Výsledná analýza může být zanesena do grafické podoby.

Tabulka 15: Základní oblasti ovlivňující konečnou cenu

Oblast	Data - podklady	Faktory
Oblast právní ochrany	Přihláška vynálezu	Druh ochrany
	Rešerše	Kvalita právní ochrany
	Územní zvyklosti	Velikost ochrany (nároky)
	Dotazník s původcem	Územní pokrytí ochrany
		Vymahatelnost při porušení práv
Oblast rozsahu novosti vynálezu	Přihláška vynálezu	Jedinečnost, unikátnost vynálezu
	Dotazník s původcem	Míra novosti - přidaná hodnota
		Upotřebitelnost
		Fáze vývoje
		Zveřejnění
Tržní podmínky	SWOT analýza	Velikost cílového trhu
	Seznam potencionálních zájemců	Aktuální stav cílového trhu
	Patentová a literární rešerše	Další externí vlivy na cílový trh
	Dotazník s původcem	Konkurence v oboru
		Náklady na komercializaci
		Možnost získání dotace
Oblast prodeje práv z pohledu zájemce	Přihláška vynálezu	Závislost na dalších chráněných právech
	Dotazník s původcem	Počáteční investice, kapitál
	Výroční zprávy zájemců	Náklady na budoucí vývoj a ochranu
		Ekonomická přínosnost, ziskovost
		Změny výrobních metod

Zdroj: Vlastní zpracování

Oblast právní ochrany

- Druh ochrany

Zda a případně jakým druhem ochrany je vynález právně chráněn. Výhody a nevýhody mající vliv na sílu ochrany jsou popsány v kap. 2.4.6.

- Kvalita právní ochrany

Došlo ke schválení ochrany bez námitek? Byly vzneseny námitky na zrušení a výmaz? Možnosti prodloužení ochrany – zbývající doba platnosti ochrany.

- Velikost ochrany

Způsob popsání jednotlivých nároků – zda je chráněna široká oblast novosti či jen velmi úzká oblast novosti.

- Územní pokrytí ochrany

V kterých státech je zaregistrována ochrana vynálezu?

- Vymahatelnost při porušení práv

Určení v závislosti na kvalitě popsanych nároků a národních zvyklostech daného státu, kde je vynález chráněn.

Oblast rozsahu novosti vynálezu

- Jedinečnost, unikátnost vynálezu

Zda existuje možnost obejít vynález – existence alternativního řešení, srovnatelného produktu.

- Míra novosti - přidaná hodnota

Zda se jedná o velkou míru vylepšení či se jedná pouze o nepatrnou inovaci.

- Upotřebitelnost

Zda se jedná o vynález využitelný v jednom oboru nebo ve více oborech. Zda je velká škála potenciálních zájemců nebo pouze minimální množství zájemců.

- Fáze vývoje

Kde se nachází stádium výzkumu – pouze teoretická východiska, vytvořený prototyp, vyzkoušený prototyp v praxi a další.

- Zveřejnění

Kolik třetích stran je zapojeno do výzkumu a má možnost používat vynález. Zda došlo ke zveřejnění vynálezu v odborné literatuře, na konferenci aj.

- Existence technických překážek v realizaci

Zda existují známé technické překážky, které komplikují aplikaci vynálezu do praxe či např. výrobu dalších prototypů.

Tržní podmínky

- Velikost cílového trhu
- Aktuální stav cílového trhu

Zda se cílový trh nachází v období růstu či stagnace.

- Další externí vlivy na cílový trh

Vliv na cílový trh z hlediska kulturního, právního či geografického hlediska.

- Konkurence v oboru

Jak vysoká je konkurence v oboru – čím vyšší konkurence, tím vyšší zájem o inovace a získání konkurenční výhody a proto i vyšší ochota zaplatit za vylepšení produktu.

- Náklady na komercializaci

Jak vysoké jsou případné náklady na komercializaci vynálezu vzhledem k oboru a šířce trhu.

- Možnost získání dotace

Zda existují možnosti získání dotace k dalšímu výzkumu, k aplikaci stávajícího vynálezu do praxe aj.

Oblast prodeje práv z pohledu zájemce

- Závislost na dalších chráněných právech

Zda existuje nutnost koupě dalších chráněných práv při aplikaci nabízeného vynálezu.

- Počáteční investice, kapitál

Jak velký je potřebný kapitál k zavedení vynálezu do výroby.

- Náklady na budoucí vývoj a ochranu

Jak vysoké jsou budoucí náklady na ochranu práv.

- Ekonomická přínosnost, ziskovost

Jak vysoké je procento nárůstu předpokládané výnosnosti při aplikaci vynálezu.

- Změny výrobních metod

Zda je nutné aplikovat nové dosud nezavedené metody do chodu firmy, které přináší navýšení nákladů a implementaci změn.

Výše uvedená analýza slouží zejména jako podklad k budoucímu jednání o konečné prodejní ceně vynálezu, jež bude vysvětlena v následující kapitole.

c) Stanovení ceny

Posledním krokem je stanovení přibližné tržní ceny vynálezu. Při stanovení se vychází z předpokladu určení minimální ceny, za kterou je prodávající (vlastník průmyslových práv) ochoten prodat vlastnická práva či licenci k užívání vlastnických práv, a maximální

ceny, kterou je zájemce o užívání práv ochoten zaplatit. Pokud je minimální cena prodávajícího nižší než maximální cena zájemce, je výsledkem interval, ve kterém je možno nalézt shodu konečné prodejní ceny v rámci obchodního vyjednávání. Aby bylo možné porovnat minimální cenu, vycházející z minulých období a maximální cenu, vycházející z budoucích výpočtů, je nutné převést obě ceny k jednomu časovému okamžiku, k současné hodnotě. V následujícím textu se proto bude zjišťovat současná minimální cena vlastníka a současná maximální cena zájemce.

Předpoklady dalších výpočtů:

1. Jedná se o prodej předmětu průmyslového práva – nejedná se o prodej licence k užívání předmětu průmyslového práva.
2. Při výpočtech současné hodnoty se vždy jedná o roční úročení.

Současná minimální cena vlastníka ($SH_{\min}$)

Současná minimální cena vlastníka je nejnižší hodnota, za kterou je majitel předmětu průmyslového práva ochoten práva prodat. Pokud by práva prodal za nižší hodnotu než je $SH_{\min}$, není prodej rentabilní a vlastník do vynálezu vložil více prostředků, než kolik mu konečný prodej přinesl.

Níže jsou popsány jednotlivé položky, které ovlivňují výši $SH_{\min}$. Součet jednotlivých položek relevantních pro daný konkrétní předmět průmyslového práva je výslednou hodnotou $SH_{\min}$. Z důvodů časové shody musí být jednotlivé položky přepočteny k jednomu časovému okamžiku - k současné hodnotě.

Náklady spojené s výzkumem ($SH_{Nv\acute{y}z}$)

Náklady spojené s výzkumem předmětu, které byly vynaloženy v průběhu minulých let:

$$SH_{Nv\acute{y}z} = \sum_{t=1}^T N_t (1+i)^t \quad (5.3)$$

Zdroj: Vlastní zpracování

kde:

N_t – náklady vynaložené na výzkum v jednotlivých letech,

i – úroková míra,

T – celková doba trvání výzkumu v letech,

t – jednotlivé roky výzkumu.

Odměna původci (SH_{Opv})

Jedná se o finanční odměnu původci vynálezu, která je stanovena interními pravidly organizace, jak bylo popsáno v kapitole 5.2.4. Celková výše je součtem jednorázové odměny při převedení vlastnických práv na organizaci a odměny při prodeji vlastnických práv třetí straně:

$$SH_{Opv} = O_{pv1}(1+i)^t + O_{pv2} \quad (5.4)$$

Zdroj: Vlastní zpracování

kde:

O_{pv1} - jednorázová odměna při převedení vlastnických práv na organizaci,

i – úroková míra,

t – rok, ve kterém byla vyplacena jednorázová odměna,

O_{pv2} - odměna při prodeji vlastnických práv třetí straně.

Odměna soudnímu znalci (SH_{NsZ})

Jedná se o odměnu v případě využití služeb soudního znalce k ocenění předmětu průmyslového práva. Za předpokladu, že organizace provádí ocenění ve vlastní režii, je tato položka nulová.

Budoucí náklady na ochranu předmětu průmyslového práva (SH_{Nochr})

Jedná se o náklady spojené s prodloužením platnosti právní ochrany vynálezu, které nebyly kalkulovány v nákladech na vytvoření, a které bude muset majitel uhradit před prodejem práv zájemci. Další náklady na ochranu po prodeji práv jsou již nákladem zájemce:

$$SH_{Nochr} = \sum_{n=1}^N \frac{Nochr_n}{(1+i)^n} \quad (5.5)$$

Zdroj: Vlastní zpracování

kde:

$Nochr_n$ – budoucí náklady na ochranu práv PPV v jednotlivých letech,

i – úroková míra,

N – celkový počet let předpokládané ochrany vlastníkem,

n – jednotlivé roky předpokládané ochrany vlastníkem.

Celková současná minimální cena vlastníka (SH_{min}), je součtem uvedených veličin, které byly popsány výše v kapitole 5.2.5:

$$SH_{min} = SH_{Nvýz} + SH_{Opřv} + SH_{NSZ} + SH_{Nochr}$$

$$SH_{min} = \sum_{t=1}^T N_t(1+i)^t + [O_{přv1}(1+i)^t + O_{přv2}] + SH_{NSZ} + \sum_{n=1}^N \frac{Nochr_n}{(1+i)^n} \quad (5.6)$$

Zdroj: Vlastní zpracování

Současná maximální cena zájemce (SH_{max})

Současná maximální cena zájemce je odhad nejvyšší hodnoty, za kterou je zájemce ochoten koupit práva PPV. Pokud by prodejní cena byla vyšší než SH_{max} , není prodej rentabilní a pro zájemce je ekonomicky výhodnější využít jinou investiční pobídku. Z důvodů časové shody musí být jednotlivé hodnoty pro výpočet SH_{max} přepočteny k jednomu časovému okamžiku - k současné hodnotě.

1. Předpoklad existence konkurenčního alternativního řešení (vynálezu)

V tomto případě se jedná o porovnání dvou různých investičních pobídek, kdy je známa konkurenční nabídka obdobného vynálezu. Výsledná maximální cena (5.9) je zjištěna odečtením kapitálových výdajů nutných k implementaci vynálezu VVŠ (5.7) od ceny konkurenčního vynálezu a kapitálových výdajů nutných k implementaci konkurenčního vynálezu (5.8). Předpokládá se, že vzhledem k obdobnému řešení jsou budoucí příjmy po implementaci jednoho či druhého vynálezu shodné.

$$SH_{kap1} = \sum_{r=1}^R \frac{N1_r}{(1+i)^r} \quad (5.7)$$

Zdroj: Vlastní zpracování

kde:

SH_{kap1} – současná hodnota celkových kapitálových výdajů nutných k implementaci vynálezu VVŠ,

$N1_r$ – kapitálové výdaje nutné k implementaci vynálezu VVŠ v jednotlivých letech,

i – úroková míra,

R – počet let implementace vynálezu VVŠ,

r – jednotlivé roky implementace vynálezu VVŠ.

$$SH_{kap2} = \sum_{s=1}^S \frac{N2_s}{(1+i)^s} \quad (5.8)$$

Zdroj: Vlastní zpracování

kde:

SH_{kap2} – současná hodnota celkových kapitálových výdajů nutných k implementaci konkurenčního vynálezu,

$N2_s$ – odhad kapitálových výdajů nutných k implementaci konkurenčního vynálezu v jednotlivých letech,

i – úroková míra,

S – počet let implementace konkurenčního vynálezu,

s – jednotlivé roky implementace konkurenčního vynálezu.

$$SH_{kap1} + SH_{max} = SH_{kap2} + P_2$$

$$SH_{max} = SH_{kap2} + P_2 - SH_{kap1}$$

$$SH_{max} = \sum_{s=1}^S \frac{N2_s}{(1+i)^s} + P_2 - \sum_{r=1}^R \frac{N1_r}{(1+i)^r} \quad (5.9)$$

Zdroj: Vlastní zpracování

kde:

P_2 – odhad prodejní ceny konkurenčního vynálezu.

Z výše uvedeného vyplývá, že pokud bude cena vynálezu VVŠ nižší než SH_{max} , pro zájemce bude výhodnější využít nabídky VVŠ. Pokud bude cena rovna SH_{max} , nabídka vynálezu VVŠ a konkurenčního vynálezu přinese zájemci stejný užitek. Pokud bude cena vyšší než SH_{max} , pro zájemce bude výhodnější využít konkurenčního vynálezu.

2. Předpoklad neexistence konkurenčního alternativního řešení (vynálezu)

V případě neexistence alternativního řešení má vlastník vynálezu zvýhodněnou pozici, neboť je jediným subjektem na trhu vlastníci danou inovaci. Zároveň je pro vlastníka mnohem obtížnější zjistit SH_{max} zájemce (5.10), protože lze vycházet pouze z odhadů příjmů zájemce a odhadu podílu na příjmech při využití vynálezu. Celková hodnota příjmů zahrnuje pouze příjmy zájemce vztahující se k nabízenému vynálezu.

$$SH_{max} = \sum_{n=1}^N \frac{P_n * \frac{a_n}{100}}{(1+i)^{n+R}} - SH_{kap1}$$
$$SH_{max} = \sum_{n=1}^N \frac{P_n * \frac{a_n}{100}}{(1+i)^{n+R}} - \sum_{r=1}^R \frac{N1_r}{(1+i)^r} \quad (5.10)$$

Zdroj: Vlastní zpracování

kde:

P_n – odhad příjmů zájemce vztahujících se k nabízenému vynálezu v jednotlivých letech,

a – podíl příjmů díky implementaci vynálezu v procentech,

N – počet let, ve kterých předpokládáme nárůst tržeb díky implementaci vynálezu,

n – jednotlivé roky, ve kterých předpokládáme nárůst tržeb díky implementaci vynálezu,

SH_{kap1} – současná hodnota celkových kapitálových výdajů nutných k implementaci vynálezu VVŠ.

V případě, že by se nejednalo o zvýšení příjmů, ale o ušetření stávajících nákladů, pak by se SH_{max} vypočítala rozdílem ušetřených nákladů v budoucích obdobích a počátečního nutného kapitálu:

$$SH_{max} = \sum_{n=1}^N \frac{U_n}{(1+i)^{n+R}} - \sum_{r=1}^R \frac{N1_r}{(1+i)^r} \quad (5.11)$$

Zdroj: Vlastní zpracování

kde:

U_n – úspora nákladů v jednotlivých letech po implementaci vynálezu,

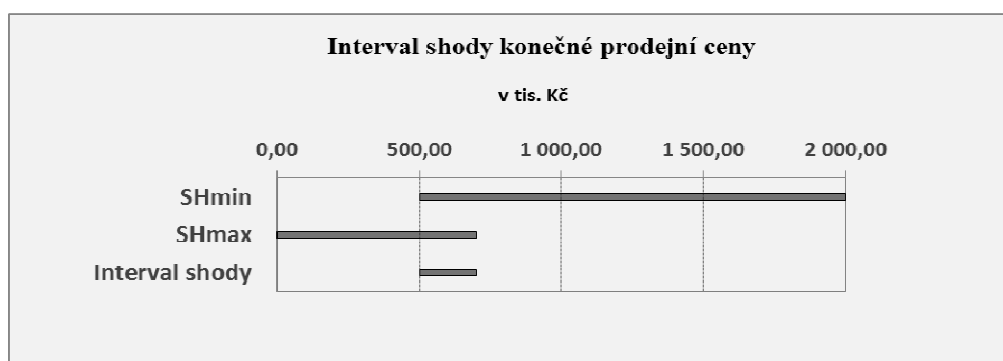
N – počet let, ve kterých předpokládáme úsporu nákladů,

n – jednotlivé roky, ve kterých předpokládáme úsporu nákladů,

SH_{kap1} – současná hodnota celkových kapitálových výdajů nutných k implementaci vynálezu VVŠ.

Stanovení konečné prodejní ceny

Po vyčíslení současné minimální ceny vlastníka a současné maximální ceny zájemce dochází k porovnání obou hranic. Pokud je SH_{min} nižší než SH_{max} , dochází k vytvoření prostoru k vyjednávání o konečné prodejní ceně mezi vlastníkem a zájemcem. V opačném případě vlastník požaduje příliš vysokou cenu za nabízený vynález, kterou zájemce neakceptuje, neboť za takovouto hodnotu by pro něj investice nebyla rentabilní. Na obrázku 8 je znázorněn interval shody mezi SH_{min} a SH_{max} .

Obrázek 8: Grafické znázornění Intervalu shody konečné prodejní ceny

Zdroj: Vlastní zpracování

Zda se bude výsledná cena blížit SH_{min} nebo SH_{max} záleží na obchodním vyjednání. Jako podklad pro úspěšné vyjednávání a co nejvyšší nárůst konečné prodejní ceny z pohledu veřejné vysoké školy slouží analýza základních faktorů ovlivňujících hodnotu předmětu.

5.2.6 Uplatnění a komercializace předmětu průmyslového vlastnictví

Poslední fází životního cyklu předmětu výzkumu je komercializace a uplatnění výsledku v aplikační sféře. Vzhledem k tomu, že disertační práce není zaměřena na následný prodej předmětů průmyslových práv, ale pouze na jeho ocenění, bude tato kapitola popsána jen velmi stručně.

V dnešní době je právě komercializace velmi diskutovaným tématem a v rámci dotačních programů vznikají nová centra transferu technologií při veřejných vysokých školách. V rámci komercializace jsou vytvářeny marketingové akce, které mají externím subjektům představit a nabídnout výsledky výzkumné činnosti veřejné vysoké školy. Řadíme sem například:

- databáze předmětů průmyslového vlastnictví VVŠ,
- přehledné webové stránky s výzkumnou činností a kontakty,
- workshopy,
- semináře pro potenciální zájemce o výsledky výzkumu z komerční sféry,
- konference,
- interní školení výzkumných pracovníků ohledně komercializace,
- propagace v různých médiích, aj.

Výsledkem komercializace by měl být prodej předmětů průmyslového práva nebo prodej licence k užívání PPV. Konečná prodejní cena je výsledkem obchodních jednání mezi zájemcem o koupi a vlastníkem vynálezu. Jako podklady pro vyjednávání a dosažení nejvyšší možné prodejní ceny slouží předběžné kalkulace, analýzy a další informace získané během životního cyklu předmětu výzkumu.

Závěr

Disertační práce byla zaměřena na ocenění právně chráněných předmětů průmyslového vlastnictví, které vznikly ve vlastní režii veřejných vysokých škol.

Úvodní kapitoly disertační práce se věnovaly teoretickým východiskům. Cílem bylo seznámení s aktuální situací ochrany předmětů průmyslového vlastnictví v České republice a možnými druhy ocenění předmětů průmyslového vlastnictví z pohledu odborné literatury i z pohledu praktického využití.

Dílčím cílem bylo potvrzení či vyvrácení hypotéz uvedených v kapitole 1:

První hypotéza: *Počet patentů, užitných vzorů a průmyslových vzorů v závislosti na čase je možno popsat lineárním (kvadratickým) regresním modelem.*

Druhá hypotéza: *Hodnotu ocenitelných práv a nehmotných výsledků výzkumu a vývoje v závislosti na čase je možno popsat lineárním (kvadratickým) regresním modelem.*

Třetí hypotéza: *Existuje lineární (kvadratická) závislost v čase mezi vývojem počtu předmětů průmyslového vlastnictví a hodnotami položek dlouhodobého nehmotného majetku - ocenitelná práva či nehmotné výsledky výzkumu a vývoje.*

Závěry dílčího cíle vycházely z jednotlivých návrhů modelů zjištěných na základě regresní analýzy, které postupně seznamovaly s aktuálním a budoucím stavem počtu předmětů průmyslového vlastnictví a hodnot dlouhodobého nehmotného majetku v prostředí veřejných vysokých škol v ČR.

Potvrzení první hypotézy: *Počet patentů, užitných vzorů a průmyslových vzorů v závislosti na čase je možno popsat lineárním (kvadratickým) regresním modelem* demonstrovalo rostoucí trend počtu všech zkoumaných předmětů průmyslového vlastnictví. Jak je patrné z obrázku 4, nejstrmějšího každoročního nárůstu dosahují užitné vzory. Pomalejší průměrní každoroční nárůst patentů oproti užitným vzorům je, dle mého názoru, způsoben jednodušším procesem, který vede k získání srovnatelné ochrany vynálezu. Z obrázku 3 je patrný i každoroční nárůst průmyslových vzorů, který, na rozdíl od patentů a užitných vzorů, nechrání technické řešení ale vzhled výrobku. Jedním z důvodů každoročního

nárůstu průmyslových vzorů může být i fakt rostoucího počtu technických řešení, který může vyžadovat i ochranu vzhledu vynálezu.

Druhá hypotéza: *Hodnotu ocenitelných práv a nehmotných výsledků výzkumu a vývoje v závislosti na čase je možno popsat lineárním (kvadratickým) regresním modelem* byla zaměřena na nalezení vhodného modelu popisující vývoj vybraných položek dlouhodobého nehmotného majetku. V prvním případě byla potvrzena nulová hypotéza a byl nalezen vhodný kvadratický model popisující mírný každoroční nárůst hodnoty ocenitelných práv. V druhém případě nebyl nalezen vhodný model pro popis vývoje hodnoty nehmotných výsledků výzkumu a vývoje a stanovaná nulová hypotéza byla zamítnuta. Závěrem podkapitoly bylo konstatování, že sice dochází ke každoročnímu nárůstu dlouhodobého nehmotného majetku, důvodem růstu je ovšem každoroční nárůst položky software. Naopak, jak demonstruje obrázek 7, dlouhodobý rostoucí trend dlouhodobého nehmotného majetku není ovlivněn položkou nehmotné výsledky výzkumu a vývoje, která je v dlouhodobé stagnaci, ani položkou ocenitelná práva, která dosahuje pouze mírného každoročního růstu.

Závěrem analýzy byla třetí hypotéza: *Existuje lineární (kvadratická) závislost v čase mezi vývojem počtu předmětů průmyslového vlastnictví a hodnotami položek dlouhodobého nehmotného majetku - ocenitelná práva či nehmotné výsledky výzkumu a vývoje*. Vzhledem k nedostatečným údajům, které byly nutné k provedení statistické analýzy, nemohlo být provedeno statistické šetření. Výsledky regresní analýzy by byly zkreslené a neměly by dostatečnou vypovídací hodnotu. Z tohoto důvodu došlo pouze k popisu stávajícího stavu znázorněného na obrázcích 1 až 7. Na základě grafického znázornění lze tvrdit, že dochází k neustálému každoročnímu nárůstu předmětů průmyslového vlastnictví na VVŠ, která nejsou evidovány v účetnictví organizace. Důvodem je, že PPV nejsou dále určeny k obchodování nebo jsou obchodovány, ale nejsou zaneseny v účetnictví organizace.

V případě, že chráněné předměty průmyslového vlastnictví nejsou určeny k obchodování (byly vytvořeny z důvodu získání bodů v databázi RIV nebo jsou určeny pouze k dalšímu výzkumu), není nutné předměty oceňovat. Vzhledem k tomu, že nebyly vytvořeny za účelem obchodování, nemohou být zaneseny do účetnictví a zjišťování účetní i tržní

hodnoty je irelevantní. I přes nynější nepotřebnost ocenění musí být dané předměty evidovány a vynaložené náklady účtovány na samostatné účetní středisko.

V případě, že dochází k obchodování s předměty průmyslového vlastnictví, je nutné, aby byla zanesena účetní hodnota předmětu v účetnictví organizace. V opačném případě organizace porušují zákon. Právě pro tyto případy byla v poslední kapitole navržena metodika ocenění předmětů průmyslového vlastnictví vytvořených v prostředí VVŠ, která pomáhá určit účetní hodnotu předmětu kvůli evidenci v účetnictví i tržní hodnotu, která slouží jako podpora při prodeji práv předmětu průmyslového vlastnictví.

Hlavním cílem disertační práce bylo navržení metodiky ocenění předmětů průmyslového vlastnictví, které vznikly v prostředí veřejných vysokých škol v České republice. Metodika pohlíží na ocenění předmětů průmyslového vlastnictví jako na dlouhodobý proces, jehož výsledkem je vyčíslení účetní a tržní hodnoty za pomoci postupného sbírání informací. Pro tyto potřeby byl navržen nový pojem *životní cyklus předmětu výzkumu*, jehož jednotlivé fáze jsou souhrnně uvedeny v tabulce 8.

Pátou fází životního cyklu předmětu výzkumu je právě výpočet účetní a tržní hodnoty předmětu průmyslového vlastnictví. Základem pro výpočet účetní hodnoty je vyčíslení jednotlivých položek nákladů, které věcně souvisely s výzkumem vynálezu. Součet položek jednotlivých nákladů je pak výslednou účetní hodnotou, která může být zanesena do účetnictví organizace.

Podstatou stanovení tržní hodnoty vynálezu je analýza základních faktorů ovlivňující hodnotu předmětu a stanovení intervalu konečné prodejní ceny. Konečná prodejní cena je průnikem odhadu hodnoty současné minimální ceny vlastníka, za kterou je majitel předmětu průmyslového práva ochoten práva prodat, a odhadu hodnoty současné maximální ceny zájemce, za kterou je zájemce ochoten koupit práva PPV. Základem stanovení hodnoty současné minimální ceny vlastníka a hodnoty současné maximální ceny zájemce je převedení všech hodnot k jednomu časovému okamžiku, aby mohly být jednotlivé hodnoty mezi sebou porovnávány.

Interval konečné prodejní ceny je prostor k obchodnímu vyjednávání. Zda se bude cena blížit k hodnotě současné minimální ceny vlastníka nebo k hodnotě současné maximální ceny zájemce záleží na samotném vyjednávání. Pro dosažení co nejvyšší prodejní ceny, z pohledu vlastníka, lze využít argumenty obsažené v analýze základních faktorů ovlivňující hodnotu předmětu.

Závěrem lze říci, že byla vytvořena metodika, kterou je možné aplikovat v prostředí různých VVŠ. Při aplikaci metodiky do praxe je pouze nutné přizpůsobit metodiku velikosti a zaměření či vnitřním normám a směrnicím VVŠ. Pouze je na zvážení, zda je pro VVŠ ekonomicky výhodnější implementace metodiky spojená zejména s osobními náklady odborníků v daném oboru nebo zda je výhodnější využít externích služeb soudních znalců. S odvoláním na výsledky průzkumu trhu uvedené v příloze 1, může být pro organizace, které mají minimum předmětů průmyslového vlastnictví určených k obchodování, výhodnější využít externích služeb k ocenění PPV než financování interních specialistů. Zvolení nejvhodnější varianty by mělo vyplynout z dlouhodobých záměrů VVŠ.

Přínosem disertační práce je zejména vytvoření metodiky ocenění předmětů průmyslového vlastnictví, která je všeobecně využitelná v praxi v prostředí VVŠ. Společně s dobře zvolenou komercializací, která vede k prodeji práv předmětů průmyslového vlastnictví třetím stranám, může VVŠ dosáhnout růstu hospodářského výsledku a k upevnění vazeb spolupráce s aplikační sférou.

Výsledky disertační práce mohou být i předmětem dalšího výzkumu. Může se jednat například o analýzu, zda a pro které typy VVŠ je výhodnější využití interního ocenění předmětů průmyslového vlastnictví než využití externích služeb. Zda není výhodnější kooperace více VVŠ, které by se poměrově podílely na úhradě nákladů spojených s odborníky potřebnými k ocenění a následnému prodeji práv předmětů průmyslového vlastnictví. V budoucnu je také možné navržení zjednodušení životního cyklu předmětu výzkumu, které nabídne snížení nákladů s tím spojených aj.

Seznam použité literatury

Citace

- [1] ANDĚL, J. *Základy matematické statistiky*, 2. vyd. Praha: MatFyzPress, 2007. ISBN 80-7378-003-8.
- [2] AUTORSKÝ KOLEKTIV AV ČR. Metodika IV – Využití licencí, část B – příloha č. 3 - Oceňování tržního potenciálu licenčních transakcí [online]. In projekt *Efektivní transfer znalostí a poznatků z výzkumu a vývoje do praxe a jejich následné využití*. Praha: MŠMT, 2011 [vid. 2013-08-16]. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/strukturalni-fondy/efektivni-transfer-znalosti/metodiky>
- [3] BERKA, P. *Dobývání znalostí z databází*, 1. vyd. Praha: Academia, 2003. ISBN 80-200-1062-9.
- [4] BLOMQUVIST, K., et al. Towards Networked R&D Management: The R&D Approach of Sonera Corporation as an Example. *R&D Management*, 2004, Vol. 34, No. 5, pp. 591-603. ISSN: 1467-9310.
- [5] BOER, Peter F. *Oceňování technologií. Podnikatelské a finanční aspekty výzkumu a vývoje*. 1. Vyd. Brno: Zoner Press, 2007. ISBN: 978-80-86815-66-4.
- [6] BUDÍKOVÁ, M. *Základní statistické metody*. 1. vyd. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 2005. ISBN: 80-210-3886-1.
- [7] CANDELIN-PALMQVIST, H., B. SANDBERG and U. MYLLY. Intellectual property rights in innovation management research: A review. *Technovation*, 2012, Volume 32, Issues 9–10, pp. 502-512. ISSN: 0166-4972.
- [8] ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. Seminář, Brno, 12. - 13. 3. 2012
- [9] ČADA, K. *Oceňování nehmotného majetku*. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Oeconomica, 2009. ISBN 978-80-245-1187-0.
- [10] ČESKO. Zákon č. 89/2012 Sb., Nový Občanský zákoník [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2014 [vid. 2014-08-20]. Dostupné také z: <http://www.podnikatel.cz/zakony/novy-obcansky-zakonik/f4588398/>
- [11] ČESKO. Zákon č. 90/2012 Sb., Zákon o obchodních korporacích [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2014 [vid. 2014-07-20]. Dostupné také z: <http://zakony.centrum.cz/obchodni-zakon/>
- [12] ČESKO. Zákon č. 513/1991 Sb. ze dne 1.1.2013, obchodní zákoník [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2013 [vid. 2014-08-20]. Dostupné také z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/obchzak/>
- [13] ČESKO. Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2011 [vid. 2014-04-08]. Dostupné také z: http://www.znaleckyportal.cz/index.php?option=com_k2&view=item&id=180:znalectv%C3%AD-obecn%C4%9B&Itemid=708
- [14] ČESKO. Předpis č. 110/2009 Sb. Zákon, kterým se mění zákon č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje), ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, ze dne 1. 1. 2010 [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2010 [vid. 2014-6.22]. Dostupné také z: <http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-kterym-se-meni-zakon-c-130-2002-sb-o-podpore-vyzkumu-a-vyvoje-z-verejnych-prostredku-a-o-zmene-nekterych->

souvisejících-zákonů-zákon-o-podpoře-výzkumu-a-vývoje-ve-znění-pozdějších-předpisů-a-dalších-souvisejících-zákonů/f3971900/

[15] ČESKO. Zákon č. 527/1990 Sb. ze dne 31. 12. 2007, o vynálezech, průmyslových vzorech a zlepšovacích návrzích [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2007 [vid. 2012-05-21]. Dostupné také z: http://www.pravnipředpisy.cz/předpisy/ZAKONY/1990/527990/Sb_527990_-----_.php

[16] ČESKO. Zákon č. 36/1967 Sb., o patentových zástupcích a o změně zákona o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2004 [vid. 2014-04-12]. Dostupné také z WWW: < <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=58205&nr=417~2F2004&rpp=15#local-content> >

[17] ČESKO. Zákon 441/2003 Sb. ze dne 3. prosince 2003 o ochranných známkách [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2003 [vid. 2012-07-10]. Dostupné také z: <<http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-441-2003-sb-zakon-o-ochrannych-znamkach/cele-zneni/>>

[18] ČESKO. Vyhláška č. 500/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení č. 563/1991 Sb., zákona o účetnictví [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2002 [vid. 2011-02-06]. Dostupné také z: <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakon.jsp?page=0&fulltext=dlouhodob~C3~BD~20nehmotn~C3~BD~20majetek&nr=500~2F2002&part=&name=&rpp=15#local-content>

[19] ČESKO. Zákon č. 452/2001 Sb. ze dne 29. 11. 2001, o ochraně označení původu a zeměpisných označení a o změně zákona o ochraně spotřebitele [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2001 [vid. 2012-08-02]. Dostupné také z: < <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-452> >

[20] ČESKO. Zákon č. 408/2000 Sb. ze dne 25.10.2000, o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2000 [vid. 2014-03-17]. Dostupné také z: www.upv.cz/dms/pdf_dokumenty/zakony/408_00/408_2000.PDF

[21] ČESKO. Zákon č. 151/1997 Sb. ze dne 17.6.1997, o oceňování majetku a o změně některých zákonů (zákon o oceňování majetku) [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1998 [vid. 2012-04-26]. Dostupné také z: <<http://www.podnikatel.cz/zakony/zakon-c-151-1997-sb-o-ocenovani-majetku-a-o-zmene-nekterych-zakonu-zakon-o-ocenovani-majetku/>>

[22] ČESKO. Zákon č. 478/1992 Sb. ze dne 24.9.1992, o užitných vzorech, ve znění zákona č. 116/2000 Sb [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1992 [vid. 2011-11-15]. Dostupné také z: www.upv.cz/dms/pdf_dokumenty/zakony/478_1992.pdf

[23] ČESKO. Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*. 1992 [vid. 2012-05-14]. Dostupné také z: <[http://www.zakonycr.cz/seznamy/121-2000-sb-zakon-o-pravu-autorskem-o-pravech-souvisejich-s-pravem-autorsky-m-a-o-zmene-nekterych-zakonu- \(autorsky-zakon\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/121-2000-sb-zakon-o-pravu-autorskem-o-pravech-souvisejich-s-pravem-autorsky-m-a-o-zmene-nekterych-zakonu- (autorsky-zakon).html)>

[24] ČESKO. Zákon č. 529/1991 Sb. ze dne 3.12.1991, o ochraně topografií polovodičových výrobků [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 1991 [vid. 2012-07-18]. Dostupné také z: < www.upv.cz/dms/pdf_dokumenty/zakony/529_1991.pdf >

[25] Dánský patentový úřad: *IPscore model* [online]. Munich: European Patent Organisation, 2012-11-23 [vid. 2014-01-16] Dostupné také z WWW: < <http://www.epo.org/searching/free/ipscore.html> >

- [26] DOBIÁŠ, I.: *Vádemékum komercializace poznatků výzkumu a vývoje*. 1. vyd. Praha: Czech Knowledge Transfer Office při Inženýrské akademii ČR a Svaz průmyslu a dopravy ČR, 2008. ISBN 80-25433-05-6.
- [27] EUROPEAN PATENT ORGANISATION: *IPscore model* [online]. Munich: European Patent Organisation, 2012-11-23 [vid. 2014-01-16]. Dostupné také z: <
<http://www.epo.org/searching/free/ipscore.html> >
- [28] GOLLIN, Michael A. *Driving innovation; intellectual property strategies for a dynamic world*. 1st ed., Cambridge: Cambridge University Press, 2008, ISBN-13: 978-0521701693
- [29] GREUNING, H., D. SCOTT and S. TEBLENCHÉ. *International Financial Reporting Standards: A Practical Guide*. 6th ed. Washington: World Bank Publications, 2011. ISBN: 978-0-8213-8428-2.
- [30] GUELLEC, D. and B. VAN POTTELSBERGHE DE LA POTTERIE. *The Economics of the European Patent System*. 1st ed. Oxford: Oxford University Press, 2007. ISBN: 9780199216987
- [31] HOLYOAK, J. and P. TORREMANS. *Intellectual Property Law*. 7th ed. Hampshire: Oxford University Press, 2013, ISBN 978-0-19-964331-8.
- [32] HORÁK, J. and O. MALÍKOVÁ. Environmentally related impacts on financial reporting: the case of pollution permits in Czech legislative conditions. *WIT Transactions on Ecology and the Environment*, 2011, UK, vol. 2011, issue 147, pp. 433 – 442, ISSN 1743-3541.
- [33] HRUŠKA, J. *Transfer technologií do praxe*. Seminář, Liberec, 7. 10. 2013
- [34] RADA PRO VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE. *Informační systém výzkumu, experimentálního vývoje a inovací* [online]. Praha: Rada pro výzkum, vývoj a inovace [vid. 2013-10-10]. Dostupné také z WWW: <
<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=610>>
- [35] JAKL, L. *Právní ochrana průmyslového a jiného duševního vlastnictví*, 1. vyd. Praha: MUP Praha, 2008. ISBN 978-80-863855-30-1.
- [36] KANWAR, S. and R. EVENSON. On the strength of intellectual property protection that nations provide. *Journal of Development Economics*, 2009, Volume 90, Issue 1, pp. 50-56, ISSN: 0304-3878.
- [37] KELLI, A. Trade Secrets in the Intellectual Property Strategies of Entrepreneurs: The Estonian Experience. *Review of Central and East European Law*, 2010, Volume 35, Issue 4, pp. 315 – 339, ISSN: 0925-9880
- [38] KISLINGEROVÁ, E.: *Oceňování podniku*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001. ISBN 80-717-9529-1.
- [39] KUBIČEK, J., P. SVAČINA aj. *Průmyslová práva a nehmotné statky, jejich licenční využití, hodnocení a oceňování*. 1. vyd. Praha: Technologické centrum AV ČR, 2006. ISBN 80-86794-19-9.
- [40] KUKAL, Z.: *Analysis of previous and existing state of research and development in the Czech Republic and a comparison with the situation abroad* [online], Praha: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy Praha, 2002 [vid. 2013-11-11]. Dostupné také z:
http://www.vyzkum.cz/storage/att/25841307F7F5598D864FD2B0A919C054/anal02_en1.pdf
- [41] LEMPER, Timothy A. The critical role of timing in managing intellectual property. *Business Horizons*, 2012, Volume 55, Issue 4, pp. 339-347. ISSN: 0007-6813.
- [42] LEV, B. *Intangibles: Management, Measurement, and Reporting*. 1st ed. Washington: Brookings Institution Press, 2001. ISBN: 0-8157-0094-6.

- [43] LEVIN, R., A. KLEVORICK, R. NELSON and S. WINTER. Appropriating the Returns from Industrial R&D, *Brookings Papers on Economic Activity*, 1987. No 3, pp. 783–820. ISSN 0007-2303.
- [44] MACHO, M. *Předměty průmyslového vlastnictví a jejich ochrana*, Seminář, Brno, 26. 3. 2010
- [45] MALÝ, J. *Obchod nehmotnými statky. Patenty, vynálezy, know-how, ochranné známky*. 1. Vyd. Praha: C. H. Beck, 2002. ISBN: 80-7179-320-5.
- [46] MCKEOUGH, J. Intellectual property and scientific research. *Australian Journal of Physiotherapy*, 1996. Volume 42, Issue 3, pp. 235-242. ISSN: 0004-9514.
- [47] NÝVLTOVÁ R. a P. MARINIČ. *Finanční řízení podniku: Moderní metody a trendy*. 1. Vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2010. ISBN: 978-80-247-3158-2.
- [48] MINGALEVA, Z. and I. MIRSKIKH. The Problems of Legal Regulation and Protection of Intellectual Property. *Procedia - Social and Behavioral Sciences*, 2013, Volume 81, s. 329-333. ISSN: 1877-0428.
- [49] MŠMT. Veřejné vysoké školy [online]. Praha: MŠMT [vid. 2013-10-09]. Dostupné také z: < <http://www.msmt.cz/vzdelavani/vysoke-skolstvi/verejne-vysoke-skoly-4> >
- [50] OCHRANA, F. *Metodologie vědy: úvod do problému*. 1. vyd. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1609-4.
- [51] PARR, R. L. *Royalty Rates for Licencing Intellectual Property*. New Jersey: John Wiley & Sons, 2007. ISBN: 978-0470-06928-8
- [52] POLČÁK, R. *Duševní vlastnictví v akademické praxi*, 1. vyd. Praha: ČVUT, 2001. ISBN 978-80-87184-20-2
- [53] RADA PRO VÝZKUM, VÝVOJ A INOVACE: *Informační systém výzkumu, experimentálního vývoje a inovací*, dostupné také z WWW: < <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=610> >
- [54] SMEJKAL, V. a K. RAIS *Řízení rizik ve firmách a jiných organizacích*, 4. vyd. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2013. ISBN 978-80-247-4644-9.
- [55] STEIMAR, P. *Know – how v podnikání a oceňování nehmotného majetku v praxi II*. Seminář, Praha, 23. 2. 2011
- [56] SVAČINA, P. *Oceňování nehmotných aktiv*. 1. vyd. Praha: Ekopress, 2010. ISBN 978-80-86929-62-0.
- [57] SVAČINA, P. Výnosový a opční přístup k oceňování vynálezů. Praha, 2006. 203 s., 6 s. příl. Disertační práce (Ph.D.). Vysoká škola ekonomická v Praze, Fakulta financí a účetnictví.
- [58] ŠPINDLER, K. *Výkladový slovník z oblasti průmyslového a duševního vlastnictví*, 1. vyd. Praha: LexisNexis CZ, 2007. ISBN 80-86920-19-4.
- [59] SULLIVAN, Patrick H. *Value Driven Intellectual Capital: How to Convert Intangible Corporate Assets into Market Value*. 1st ed., New York: John Wiley & Sons, Inc., 2000. ISBN:0471351040.
- [60] ÚŘAD VLÁDY ČR. *Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů (platná pro léta 2010 a 2011 a rok 2012)* [online]. 1. vyd. Praha: Úřad vlády ČR, 2011-05-11 [vid. 2013-10-15]. Dostupné z: <http://www.vyzkum.cz/storage/att/D65C7CA66BD38389EE5638B8D55DFDC9/Metodika%20hodnocen%C3%AD%20v%C3%BDsledk%C5%AF%20v%C3%BDzkumn%C3%BDch%20organizac%C3%AD%20a%20v%C3%BDsledk%C5%AF%20ukon%C4%8Den%C3%BDch%20program%C5%AF%202012.pdf>

- [61] VALACH, J. aj. *Investiční rozhodování a dlouhodobé financování*. 3. Vyd. Praha: Ekopress, s.r.o., 2010. ISBN: 978-80-86929-71-2.
- [62] VAŠEK, L. Pravidla vykazování a oceňování nehmotných aktiv podle IAS 38. In *Český finanční a účetní časopis*, 2006, roč. 1, č. 4, s. 77-94.
- [63] WIPO. *Understanding Industrial Property*. 1st ed., Geneva: WIPO Publication No 895. ISBN 978-92-805-1257-1
- [64] Znalecký portál: Katalog znalců [online]. In *znaleckyportal.cz*, 2012 [vid. 2014-04-12]. Dostupné také z WWW: <<http://www.katalogznalcu.cz/>>
- [65] ŽIŽKA, M.: *Metodologie vědy, Seminář II.*, Seminář, Liberec, 12. 5. 2010

Bibliografie

- [66] AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE: *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Praha: Akademie múzických umění v Praze. [vid. 2013-08-11]. Dostupné také z: <<http://www.amu.cz/cs/amu/dokumenty/vyrocní-zpravy>>
- [67] AKADEMIE VÝTVARNÝCH UMĚNÍ V PRAZE: *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Praha: Akademie výtvarných umění v Praze. [vid. 2013-08-11]. Dostupné také z: <http://www.avu.cz/category/avu-menu/akademie/dokumenty-%C5%99%C3%A1dy/v%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD-zpr%C3%A1vy>
- [68] AUBUSOVÁ, A.; TICHÁ, A. Inovace a ochrana průmyslového vlastnictví. *Littera Scripta*, 2012, roč. 2012, č. 5, s. 15-27. ISSN: 1802- 503X.
- [69] BOER, F. *Oceňování technologií: podnikatelské a finanční aspekty výzkumu a vývoje*. 1. vyd. Brno: Zoner Press, 2007. ISBN 978-80-86815-66-4
- [70] ČADA, K. a M. KNÍŽEK. *Průmyslové vlastnictví a licence v tržním hospodářství*. 3. Vyd. Praha: Úřad průmyslového vlastnictví, 2001. ISBN 80-72820-13-3
- [71] ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE: *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze [vid. 2013-08-11]. Dostupné také z: <<http://www.czu.cz/cs/?r=2934>>
- [72] ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE: *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Praha: České vysoké učení technické [vid. 2013-08-11]. Dostupné také z: <<https://www.cvut.cz/vyrocní-zpravy-o-hospodareni>>
- [73] FIREŠ, B.; ZELENKA, V. *Oceňování aktiv a dluhů v účetnictví*. 2. vyd. Praha: Management Press, 1997. ISBN 80-85943-24-7.
- [74] FOTR, J. a I. SOUČEK. *Investiční rozhodování a řízení projektů*. 1. Vyd. Praha: Grada Publishing, a.s. 2011. ISBN: 80-24-732-93-9
- [75] GRIFFITH, R., H. MILLER and M. O'CONNELL. Ownership of intellectual property and corporate taxation. *Journal of Public Economics*, 2014, Vol. 112, pp. 12-23. ISSN: 1467-9779
- [76] HORÁČEK, R.: *Práva k průmyslovému vlastnictví*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2005, ISBN 80-717-9879-7.
- [77] JÁČOVÁ, H.: *Finanční řízení podniku v příkladech*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2011. ISBN 978-80-7357-724-7.

- [78] JAKL, L. aj. Nový občanský zákoník a duševní vlastnictví. 1. vyd. Praha: Metropolitan University Prague Press, 2012. ISBN: 978-80-86855-87-5
- [79] JANÁČKOVA AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V BRNĚ: *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Brno: Janáčkova akademie múzických umění. [vid. 2013-08-11]. Dostupné také z: <<http://dokumenty.jamu.cz/vyber.php?col=&adr=%64%6f%6b%75%6d%65%6e%74%79%2f%70%75%62%6c%69%63%2f%56%ec%72%6f%9f%6e%a1%5f%7a%70%72%a0%76%79%5f%68%6f%73%70%6f%64%61%fd%65%6e%a1>>
- [80] JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH: *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. České Budějovice: Jihočeská univerzita [vid. 2013-08-11]. Dostupné také z: <http://www.jcu.cz/official_board/documents/annual_report/folder.2004-07-15.2989695670/>
- [81] KRABEC, T. Oceňování podniku a standardy hodnoty. 1. Vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2009. ISBN: 978-247-2865-0.
- [82] KRATTIGER, A. Intellectual property, commercial needs and humanitarian benefits: must there be a conflict? *New Biotechnology*, 2010. Vol. 27, Issue 5, pp. 573-577. ISSN: 1871-6784
- [83] KRAUSOVÁ, A. Patentové právo a jeho strategické využití. *Revue pro právo a technologie*, 2013, roč. 4, č. 7, s. 27-31. ISSN 1805-2797.
- [84] LEŠKA, R. a P. OSTROUCHOV. *Práva duševního vlastnictví*. 1. vyd. Liberec: Vysokoškolský podnik s.r.o., 2012, ISBN 978-80-7372-829-8.
- [85] MALÝ, J. *Oceňování průmyslového vlastnictví: nové přístupy*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-464-6.
- [86] MARŠÁLEK, R. *Autorský zákon v prostředí VŠ*. 1. vyd. Havířov: Ostravská univerzita v Ostravě, 2013. ISBN 978-80-7464-343-9.
- [87] MAŘÍKOVÁ, P. a M. MAŘÍK. *Diskontní míra v oceňování*. 1. Vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2001. ISBN: 802-45-0228-3.
- [88] MASARYKOVA UNIVERZITA: *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Brno: Masarykova univerzita [vid. 2013-08-11]. Dostupné také z WWW: <http://www.muni.cz/general/public_reports>
- [89] MENDELOVA UNIVERZITA V BRNĚ: *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Brno: Mendelova univerzita. [vid. 2013-08-11]. Dostupné také z: <http://www.mendelu.cz/cz/uredni_deska/vyrocní_zprava_o_hospodareni_?lang=cz>
- [90] MUNARI, F. and R. ORIANI. *The economic Valuation of patents, Methods and Applications*. Cheltenham: Edward Elgar Publishing Limited, 2011. ISBN: 978-1-84844-548-2.
- [91] OSTRAVSKÁ UNIVERZITA: *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Ostrava: Ostravská univerzita [vid. 2013-08-11]. Dostupné také z: <<http://www.osu.cz/index.php?kategorie=56>>
- [92] POLÁČEK, B. aj. ATTL. *Posudek znalce a podnik*. 1. Vyd. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2006. ISBN: 80-7179-503-8.
- [93] PUNCH, K. F. *Úspěšný návrh výzkumu*. 1. vyd. Praha: Portál, 2008. ISBN 978-80-7367-468-7.
- [94] RAGHAVAN, M., K. JAIN and S. K. JHA. Technology and intellectual property strategy of a firm: A view through the commons theory lens. *IIMB Management Review*, 2013. Vol. 25, Issue 4, pp. 213-227. ISSN 0970 3896

- [95] REILLY, Robert F. *The valuation of intangible assets* [online]. The National Public Accountant. Washington: National Society of Public Accountants, 1996, roč. 41, č. 7, s. 26. Dostupné z: <http://search.proquest.com/docview/232354836?accountid=17116>
- [96] RŮŽIČKOVÁ, P. *Finanční analýza. Metody, ukazatele, využití v praxi*. 2. Vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2008. ISBN: 978-80-247-2481-2.
- [97] ŘEZANKOVÁ, H. *Analýza dat z dotazníkového šetření*. 1. vyd. Praha: Profesional Publishing, 2011, ISBN 978-80-7431-062-1.
- [98] SKINNER, D. J. Accounting for Intangibles - a Critical Review of Policy Recommendations, *Accounting and Business Research*, 2008. Vol. 38, No. 3. ISSN 0001-4788.
- [99] SLOVÁKOVÁ, Z. *Průmyslové vlastnictví*. 2. vyd. Praha: LexisNexis CZ, 2006, ISBN 80-869-2008-9.
- [100] SLEZKÁ UNIVERZITA V OPAVĚ. *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Opava: Slezská univerzita v Opavě [vid. 2013-08-13]. Dostupné také z: <http://www.slu.cz/slu/cz/dokumenty/vyrocnizpravy-a-dlouhodoby-zamer>
- [101] ŠTASNÝ, Z. *Matematické a statistické výpočty v MS Excelu*. 1. vyd. Brno: Computer Press, 1999. ISBN 80-7226-141-X.
- [102] TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI. *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Liberec: Technická univerzita v Liberci [vid. 2013-08-13]. Dostupné také z: http://www.tul.cz/urednideska/urednideska-tul/vyrocnizpravy_108
- [103] TELEC, I. Vědecké objevy a právo. *Právnick*, Praha: Ústav státu a práva AV ČR, v. v. i., 2013, roč. 152, č. 6, s. 562-576. ISSN 0231-6625.
- [104] UNIVERZITA HRADEC KRÁLOVÉ. *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové [vid. 2013-08-13]. Dostupné také z: <http://www.uhk.cz/cs-cz/o-univerzite/uredni-deska/uredni-deska-uhk/Stranky/default.aspx?RootFolder=%2Fcs-cz%2Fo-univerzite%2Furedni-deska%2Furedni-deska-uhk%2FDocuments%2FV%C3%BDro%C4%8Dn%C3%AD%20zpr%C3%A1vy&FolderCTID=0x012000BFC95CC235087D409652A8D921AB0CB9&View={3D634A69-3165-4184-9DB7-D82A8F2C821B}>>
- [105] UNIVERZITA JANA EVANGELISTY PURKYNĚ V ÚSTÍ NAD LABEM. *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně [vid. 2013-08-13]. Dostupné také z: <http://www.ujep.cz/cz/podle-cinnosti/univerzita/uredni-deska/dokumenty-univerzity/vyrocnizpravy.html>
- [106] UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE. *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Praha: Univerzita Karlova [vid. 2013-08-13]. Dostupné také z: <http://www.cuni.cz/UK-4511.html>
- [107] UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI. *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci [vid. 2013-08-13]. Dostupné také z: <http://www.upol.cz/uredni-deska/verejne-dokumenty/>
- [108] UNIVERZITA PARDUBICE. *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Pardubice: Univerzita Pardubice [vid. 2013-08-14]. Dostupné také z: <http://www.upce.cz/deska/dokumenty.html>
- [109] UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ. *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Zlín: Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně [vid. 2013-08-14]. Dostupné také z: <http://www.utb.cz/o-univerzite/vyrocnizpravy>

- [110] VETERINÁRNÍ A FARMACEUTICKÁ UNIVERZITA BRNO. *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Brno: Veterinární a farmaceutická univerzita v Brně [vid. 2013-08-14]. Dostupné také z: <<http://www.vfu.cz/uredni-deska/vyrocní-zpravy/index.html>>
- [111] VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ. *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Ostrava: Vysoká škola báňská [vid. 2013-08-14]. Dostupné také z: <<http://innet.vsb.cz/cs/uni/uredni-deska/vyrocní-zpravy-a-zamery/>>
- [112] VYSOKÁ ŠKOLA EKONOMICKÁ V PRAZE. *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Praha: Vysoká škola ekonomická [vid. 2013-08-14]. Dostupné také z: <<http://www.vse.cz/kategorie/1745>>
- [113] VYSOKÁ ŠKOLA CHEMICKO-TECHNOLOGICKÁ V PRAZE. *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Praha: Vysoká škola chemicko-technologická [vid. 2013-08-15]. Dostupné také z: <http://www.vscht.cz/homepage/udeska/zakl_dokumenty/vyrocní_zpravy>
- [114] VYSOKÁ ŠKOLA POLYTECHNICKÁ JIHLAVA. *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Jihlava: Vysoká škola polytechnická [vid. 2013-08-15]. Dostupné také z: <<http://www.vspj.cz/skola/uredni-deska/vyrocní-zpravy-o-hospodareni>>
- [115] VYSOKÁ ŠKOLA TECHNICKÁ A EKONOMICKÁ V ČESKÝCH BUĎĚJOVICÍCH. *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. České Budějovice: Vysoká škola technická a ekonomická [vid. 2013-08-15]. Dostupné také z: <https://is.vstecb.cz/do/5610/uredni_deska/VZ/>
- [116] VYSOKÁ ŠKOLA UMĚLECKOPRŮMYSLŮVÁ V PRAZE. *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Praha: Vysoká škola uměleckoprůmyslová [vid. 2013-08-15]. Dostupné také z: <https://www.vsup.cz/skola/>
- [117] VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V BRNĚ. *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Brno: Vysoké učení technické v Brně [vid. 2013-08-15]. Dostupné také z: <http://www.vutbr.cz/uredni-deska>
- [118] WEENEN, T. C., A. JENTINK, E. S. PRONKER, H. R. COMMANDEUR and E. CLAASSEN. A decision framework to evaluate intellectual property strategies in the medical nutrition market. *PharmaNutrition*, 2013. Vol. 1, Issue 2, pp. 65-72. ISSN: 2213-4344
- [119] WYATT, A. Accounting Recognition of Intangible Assets: Theory and Evidence on Economic Determinants. *The Accounting Review*, 2005. Vol. 80, No. 3. ISSN: 0001-4826.
- [120] ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI. *Výroční zprávy r. 2006 – 2012* [online]. Plzeň: Západočeská univerzita [vid. 2013-08-15]. Dostupné také z: <http://www.zcu.cz/about/important-documents/vyrocní-zpravy.html>
- [121] ZEMČÍK, P. Technology Transfer - Universities to Industry. In: *Proceedings of New Horizons in Industry, Business and Education*. Heraklion: Technological Educational Institute of Crete, Heracleion, Greece, 2009, s. 266-269. ISBN 978-960-88785-8-7.
- [122] ZVÁRA, K. *Regrese*. 1. vyd. Praha: Matfyzpress MFF UK Praha, 2008. ISBN 978-80-7378-041-8.

Příloha 1 Empirické šetření – ocenění PPV soudními znalci

Možnost oceňování předmětů průmyslového vlastnictví je omezena zákonem 36/1967, o znalcích a tlumočnících⁹³. Dle výše zmiňovaného zákona mohou tuto činnost provádět pouze soudní znalci jmenovaní ministrem spravedlnosti nebo předsedou krajského soudu. Pro účely naplnění cílů disertační práce bylo provedeno empirické šetření možné spolupráce veřejné vysoké školy s externím subjektem poskytujícím služby v oboru oceňování předmětů průmyslového vlastnictví.

Cíl empirického šetření

Cílem šetření bylo zanalyzovat současnou situaci na českém trhu, konkrétně možné využití nabízených služeb v oblasti ocenění předmětů průmyslového vlastnictví. Na základě vyhodnocení šetření měly být potvrzeny nebo vyvráceny výzkumné otázky:

1. Je veřejná vysoká škola schopna poskytnout externímu subjektu dostatečné informace k výpočtu tržní hodnoty předmětu průmyslového vlastnictví vytvořeného ve vlastní režii?
2. Jaká je cena za využití služeb externího dodavatele při ocenění PPV?

Doba realizace

Empirické šetření probíhalo v období dubna až července 2014.

Respondenti

Cílem výzkumu bylo oslovit veškeré patentové zástupce a soudní znalce v České republice, kteří mohou díky získané kvalifikaci provádět ocenění předmětů průmyslového vlastnictví.

Dostupné seznamy patentových zástupců a jejich kontaktů byly zjištěny prostřednictvím Komory patentových zástupců České republiky. Pro účely dotazování byl využit Veřejnoprávní rejstřík patentových zástupců, zřízený podle § 4 zákona č. 417/2004 Sb., o

---

⁹³ ČESKO. Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2011 [vid. 2014-04-08]. Dostupné také z:

<http://www.znaleckyportal.cz/index.php?option=com_k2&view=item&id=180:znalectv%C3%AD-obecn%C4%9B&Itemid=708 >

patentových zástupcích.⁹⁴ Dostupné seznamy soudních znalců a jejich kontaktů byly zjištěny prostřednictvím Znaleckého portálu s Katalogem znalců⁹⁵, který je každý den aktualizován dle oficiální databáze znalců a tlumočnicků Ministerstva spravedlnosti České republiky.

Celkem bylo osloveno 168 respondentů. Byli osloveni všichni patentoví zástupci vyjma těch, kteří jsou zaměstnání u totožného zaměstnavatele. Zároveň byli osloveni všichni soudní znalci vyjma těch, kteří byli uvedeni již v seznamu Komory patentových zástupců.

Dotazník

Dotazník měl formu dokumentu, který obsahoval celkem čtyři otázky. První otázka byla uzavřená, zbylé tři otázky byly otevřené. Dotazník byl záměrně zvolen v malém rozsahu, aby neodradil cílové respondenty od vyplnění.

1/ Poskytujete v rámci nabízených služeb ocenění PPV?

ANO x NE (Pokud ne, děkuji za spolupráci, další body již nejsou relevantní)

2/ Pokud ano, jaké veškeré informace a podklady potřebujete pro ocenění PPV, pro stanovení přibližné tržní ceny předmětu?

3/ Jaká je přibližná finanční odměna za poskytnutí ocenění PPV?

4/ Předpokládám, že za zpracování ocenění různých PPV bude požadována odlišná finanční odměna. Uveďte, prosím, faktory, které významným způsobem ovlivní výši ceny za poskytnutí ocenění PPV?

Dotazování probíhalo dvoufázovým způsobem elektronického dotazování. Pomocí zveřejněných databází patentových zástupců a soudních znalců byly zjištěny e-mailové adresy, na které byl zaslán dotazník. První vlna dotazování proběhla v měsíci květnu, druhá pak během následujícího měsíce. Začátkem měsíce července byly vyhodnoceny veškeré získané odpovědi.

---

⁹⁴ ČESKO. Zákon č. 36/1967 Sb., o patentových zástupcích a o změně zákona o opatřeních na ochranu průmyslového vlastnictví [online]. In *Sbírka zákonů České republiky*, 2004 [vid. 2014-04-12]. Dostupné z: < <http://portal.gov.cz/app/zakony/zakonPar.jsp?idBiblio=58205&nr=417~2F2004&rpp=15#local-content> >

⁹⁵ ZNALECKÝ PORTÁL: Katalog znalců [online]. In *znaleckyportal.cz*, 2012 [vid. 2014-04-12]. Dostupné z: < <http://www.katalogznalcu.cz/> >

Vyhodnocení

Ze 168 oslovených respondentů bylo získáno 73 odpovědí, což představuje 43,45%-ní návratnost.

1/ Poskytujete v rámci nabízených služeb ocenění PPV?

ANO x NE (Pokud ne, děkuji za spolupráci, další body již nejsou relevantní)

Počet odpovědí byl složen ze tří skupin, 7 respondentů souhlasilo, že se zabývají oceňováním PPV a skutečně vyplnilo požadované údaje, 6 respondentů souhlasilo, že se zabývají oceňováním PPV, ale nevyplnilo požadované údaje a 60 respondentů se oceňováním PPV nezabývá.

2/ Pokud ano, jaké veškeré informace a podklady potřebujete pro ocenění PPV, pro stanovení přibližné tržní ceny předmětu?

Bez výjimky všichni respondenti požadují popis technického řešení či číslo spisu nebo zápisu technického řešení či ochranné známky. Někteří respondenti požadují (i přes upozornění, že vlastník PPV je VVŠ) ekonomické údaje výrobní firmy - objem výroby, tržby z výroby za použití patentu, obrat firmy, podnikatelský záměr aj.

Pouze ojediněle se objevují požadavky na rešerše ve světě, účel posudku, zadavatele posudku, licenční smlouvy, aj.

3/ Jaká je přibližná finanční odměna za poskytnutí ocenění PPV?

Jeden respondent odpověděl na zadanou otázku špatně – nepochopena podstata otázky. Zbylí respondenti nejčastěji uváděli cenu ocenění v rozpětí mezi 5 000,- a 25 000,- CZK, dle charakteru PPV. Maximální cena při výjimečných případech s velkou obtížností byla až 100 000,- CZK.

4/ Předpokládám, že za zpracování ocenění různých PPV bude požadována odlišná finanční odměna. Uveďte, prosím, faktory, které významným způsobem ovlivní výši ceny za poskytnutí ocenění PPV?

Z jednotlivých odpovědí nevyplynul konkrétní závěr. Mezi faktory ovlivňující výši ceny byly nejčastěji uváděny: pracnost, cena majetku, důvod ocenění, kvalita dodaných podkladů, využití výsledku v ČR nebo i v zahraničí, obor.

Závěr

Cílem šetření bylo získat odpovědi na dvě výzkumné otázky.

1. Je veřejná vysoká škola schopna poskytnout externímu subjektu dostatečné informace k výpočtu tržní hodnoty předmětu průmyslového vlastnictví vytvořeného ve vlastní režii?

Z odpovědí zúčastněných respondentů vyplynulo, že VVŠ je schopná poskytnout většinu požadovaných dokumentů. Výjimku tvoří pouze ekonomické údaje výrobní firmy, která bude PPV využívat. Pokud bude chtít VVŠ využít externích služeb, musí sjednat omezené dodání požadovaných dokumentů nebo poptávat službu u subjektů, které nevyžadují pro VVŠ nedostupné dokumenty.

2. Jaká je cena za využití služeb externího dodavatele při ocenění PPV? Právě cena může být významným faktorem při rozhodování VVŠ, zda oceňovat PPV ve vlastní režii nebo využít externí subjekt. Vzhledem k nabízeným cenám soudních znalců je dle mého názoru pro VVŠ, které mají minimální výzkum a malý počet konkurenceschopných vynálezů či PPV využívají pouze pro další výzkum, výhodnější využít externích služeb než financování oceňování ve vlastní režii.

Poděkování

Ráda bych na tomto místě poděkovala své školitelce doc. Dr. Ing. Olze Hasprové za cenné rady a připomínky, které přispěly k vypracování disertační práce. Dále děkuji Ing. Josefovi Chudobovi, Ph.D. za poskytnuté konzultace v oblasti statistiky. V neposlední řadě patří poděkování mé rodině za trpělivost a obětavou podporu během celé doby studia.